

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 354

**KRVAVA
BAŠTINA**

John Reese:

KRVAVA BAŠTINA

John Reese: KRVAVA BAŠTINA

Naslov originala: LEGACY OF A LAND HOG

Copyright: John Reese

Recenzija: Ida Biard, novinski kritičar

Prijevod: Marijan Krmpotić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: MARCEL ČUKLI

«Laso» – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije «Vjesnik» n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG «Vjesnik», Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 488 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR «Vjesnik SSRNH» s oznakom za «Laso».

Cijena za inozemstvo: DM 180, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 200

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za «Vjesnik».

EKONOMSKA PROPAGANDA: «Vjesnik» Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6, 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Terence McNeil poredvodio je tridesetak jahača, jer je njegov stric Frank uvijek morao imati sve bolje i veće nego njegovi susjedi.

Terence je jahao laganim kasom da ne izmori konje. Terenceovim žilama nije tekla samo irska krv, kako se moglo zaključiti iz njegova prezimena. Majka mu je bila Talijanka, a baka po majčinoj lozi Engleskinja.

Vitak, žilav i mila lica, koje je možda odveć odavalo njegove osjećaje, Terence je upravo navršio dvadeset i tri godine.

Jahao je na čelu jer je njegov stric Frank tvrdio da voda mora predvoditi stado. Terencea nije baš previše oduševljavao posao koji mu je namijenio stric Frank, ali on ga se prihvatio jer je za njega bio nov i neobičan.

Na desnom krilu stada jahao je Pete Viscaino. Terence je volio Petea i pouzdao se u njega više nego u ostale kauboje. Opazio je Peteov zabrinut pogled i osvrnuo se ulijevo. Baron Godfrey podbo je konja u brz kas, čim su se približili ranču Dot M Dot.

Kola koja su vozila oruđe bila su gotovo kilometar iza stada. Baron Godfrey, mršav i kuštrav, zašiljena gizdava brka, bio je nalik na pripitomljena i podla vuka. Podbo je još

jače konja u galop kad je opazio da ga Terence promatra.

– Barone, što ti je? Zašto mrcvariš konja bez razloga? – povikao je Terence oštro.

Baron se okrenuo, stao i podboćio rukom o konja iza sedla.

– Što prije pobjegnem s ove žege, to bolje za mene i za konja.

– Ja znam što je bolje za tebe i za konja. Uspori!

Baron pogleda Terencea kao da ga izaziva.

– Mene nitko ne mora učiti kako valja postupati s konjima, mladiću.

– Na začelje, Barone! I ako se misliš sa mnom svadati, piši mi kad stigneš u Teksas.

Naime, Baron Godfrey je tvrdio da potječe iz Teksasa.

Većina kauboja bijaše naoružana, pa i Baron. Terence nije nosio revolver, a ni rukavice.

Baronovo se lice izdužilo i ukrućilo.

– Na začelje? – tobože se začudio Baron.

– Iza kola. Pazi na njih i pomози kočijašu da ih istovari kad stignemo kući.

Godfrey je okrenuo konja bez riječi. Terence pogleda u Petea Viscaina. Opazio je smiješak odobravanja oko Peteovih usana, što je Terencea uvjerilo da je ispravno postupio

kad je naredio Baronu da čuva kola na začelju, bez obzira na sve što je o Peteu mislio njegov stric Frank. Pete nije imao neprijatelja, ali ni prisnih prijatelja. Svi su ga poštovali, a to je Terenceu bilo dosta.

– Grdno je pripeklo – netko je zavapio.

– Što neprekidno jadikuješ. Ako stari Frank ne može zasjeniti sunce, onda ga ne može ni bog – dobacio je drugi kauboj.

– Baš ću pitati strica Franka može li ublažiti vrućinu – dobacio im je u šali Terence.

– Najprije ti to pitaj strica Ernesta i tetku Juliju.

– Kladam se da bog sluša samo strica Franka – sa smijehom će Terence.

Zaobišli su obronke gorja i izbili na ravnici gdje se smjestio Dot M Dot, više gradić nego ranč. Toliko je bio velik. Odatle je stari Frank McNeil upravljao imanjem koje je stekao u posljednjih tridesetak godina što kupnjom, otimačinom, prijevaram, prekupnjom zemlje koja je nekada pripadala Viscainovima, Mitchellovima, Barrovima, Martinezovima, Vegasovima i tko to zna kome još sve.

Što su se više primicali ranču, to se doimao sve većim. Zidana jednokatnica u kojoj je živio stari Frank McNeil, vlasnik tog golemog ranča, sa svojim ukućanima i služinčadi, bila je usred luga starih hrastova.

U kuću se ulazilo preko široka trijema koji se pružao uzduž cijela pročelja kuće. Cvjetnjak ispred kuće bio je omeden redom crvenih opeka.

Stari Frank ih je dočekao na trijemu, kao da ih je iz daleka čuo da dolaze. Domahnio je Terenceu da dode k njemu na trijem.

– Stari kurjak navršio je devedeset i četvrtu i još se ne da! – napomenuo je neki kauboj s divljenjem.

– Odmah dolazim, striče Frank!
– doviknuo je Terence starcu.

Frankov mladi brat, stric Ernest koji je nedavno navršio osamdeset i osmu, izišao je također na trijem, podupirajući se o štap. Promatrao je momke koji su se zaputili prema torovima iza kuće.

Ranč se protegao uzduž padina Sierra Nevade, sjeveroistočno od grada Merced. Na zapadu se ispružila unedogled plodna Središnja dolina i među Frankova imanja zadirala osam kilometara u njeno središte. Blagi obronci prema istoku obilovali su sočnim pašnjacima i gustim šumama. A pokraj njih, zastrte sumaglicom vrela zraka, uzdizali su se vrhunci najvišeg gorja u kontinentalnom dijelu Sjedinjenih Država.

Dokle god je starčev pogled dosizao, sve je bilo njegovo. I nikom nije bio dužan ni pare. Samo je njegov odvjetnik znao koliko starac novca ima u banci, obveznicama i drugim vrijednosnim papirima. Sve svoje papire čuvao je u staroj željeznoj blagajni u spavaćoj sobi na katu.

Iza kuće starčev je ranč Dot M Dot bio razdijeljen u tri dijela. Krov Viscainove kuće vidio se oko kilometar i pol prema sjeveru. Nekada je tamo bilo cijelo naselje koje su bili utemeljili Viscainovi, prvi Portugalci koji su se naselili u taj kraj Kalifornije. Bavili su se vinogradarstvom i posuđivali novac od svog najbližeg susjeda Franka McNeila, sve dok se nisu prezadužili. Stari Frank je obećao da će im oporučno ostaviti njihovu zemlju, jer nije imao djece.

U kući je živio Pete sa ženom Renatom. Imali su tri odrasla sina: Marka, Patricija i Angela, koji nisu htjeli prosjačiti svoju djedovinu u nasljedstvo, pa su otišli u svijet truhom za kruhom, te radili kao šumski radnici. Roditelje su redovi-

to posjećivali, ali su rijetko kao pod njihovim krovom noćili.

Mark, Patricio i Angelo ne bijahu jedini ljudi u dolini koji nisu voljeli Franka McNeila. Franka nisu odveć voljeli ni njegov rođeni brat i sestra.

Samo je, međutim, Pete Viscaino bio bez petlje na jeziku i nije se bojao da starom Franku odbrusi u lice istinu. Frank ga je trpio jer ga je poznavao od malih nogu, a nije se mogao odvojiti ni od čega što ga je podsjećalo na davne mladenačke dane.

– Ne gnjavi me, Pete. Rodio sam se kad je još Washington bio predsjednik. Moj je otac doživio stotinu godina, pa ću i ja, Ernest se rodio za predsjednikovanja Adamsa, a stara usidjelica Julia, moja sestra, kad je predsjednik Sjedinjenih Država bio Jefferson.

– Svejedno, no vjerujem ti ni koliko je crno pod noktom – odvrćao bi mu Pete.

– Čudno, najmlađi je prvi umro. Bio je, zapravo, moj polubrat. James, iz drugog braka mog oca. Terence se rodio kad mu je ocu bilo pedeset i osam godina. Danas bi imao osamdeset da je poživio. Oženio je nekakvu talijansku pjevačicu, trideset godina mladu od sebe. Bio je predsjednik parobrodarske kompanije Gold Star. I to mi je nekakvo zanimanje: predsjednik kompanije!

... Teško je bilo reći da li se starac izgubio u uspomenama, ili glumio. Pete je pak strpljivo podnosio poniženje i živio u kući koju je podigao njego otac, kući okruženoj rančom Dot M Dot. Terence je znao da taj odnos ponižava Petea.

Između Peteove kuće i gospodarskih zgrada na ranču otegnula se ledina na kojoj su živjeli Meksikanci u skromnim daščarama. Frank ih je plaćao kao i Amerikance, ako

su mogli obavljati isti posao. Neoženjeni radnici živjeli su u spavaonici za kauboje i sluzinčad. Stari Frank je imao oko stotinjak ljudi na ranču. Govorio je loše španjolski i pazio da udovice i siročad zadrže svoje nastambe i dobivaju besplatno hranu.

U prostranu dvorištu ranča iza kuće uzdizali su se visoki plastovi sijena, staje i mnoštvo torova u kojima su čuvali vatrene i poludivlje pastuhe. Spavaonica za kauboje i sluzinčad u kojoj je spavalo oko četrdesetak ljudi, s kuhinjom i blagovaonicom, bijaše tako čista da se moglo jesti s poda.

Pet vjetrenjača crple su vodu iz dubokih bunara. Terence je zadržao dok je silazio niz obronak i ugledao prvu vjetrenjaču koja je opskrbljivala vodom meksičko naselje.

Podno vjetrenjače na bunaru stajala je crvenozelena tikva za vodu.

Terence je naredio ljudima da se pobrinu za konje i otjeraju stoku u torove, dok on ne preda izvještaj stricu Franku. Pete Viscaino mu je kimnuo glavom u znak pozdrava i odjahao prema svojoj kući.

Terence je rasedlao konja i odveo ga u koral. Otišao je do bunara, uzeo tikvu i napio se vode. Kad se umio i obrisao, uzeo je tikvu i pošao prema meksikanskim kućama.

– Stari ti je poručio da odmah dođeš k njemu – doviknuo mu je Baron koji je u tom trenutku krenuo prema kući da o svemu što se danas dogodilo obavijesti strica Ernesta. Baron je bio uhoda i doušnik, ali to nije brinulo Terencea.

– Reci mu da ću odmah doći.

Terence je nosio tikvu prema malenoj brvnari u meksikanskom naselju, okruženoj cvijećem i zelenilom podalje od ostalih kućica. Ušao

je kroz dvorišna vrata, pokucavši najprije dvaput.

Lančić na vratima zvonko je zveknuo. Terence je polagano otvorio vrata i zastao pred Eloiseom Sanchez, osamnaestogodišnjom tamnoputom ljepoticom.

Dočekala ga je raširenih ruku i gola golcata. Širok osmijeh na njezinu licu pokazao mu je da ona uživa u takvim iznenađenjima.

Terence je stavio tikvu na stol u kuhinji i zatvorio vrata lančićem. Zagrlio ju je i osjetio kako mu se podaje.

– Bojala sam se da mi se više nikada nećeš vratiti, moj slatki ljubavniče – zagugutala mu je u uho.

– Požuri, ljubavi moja. Uzmi me!

– Kad će se vratiti tvoja majka?

– Ona zna da se volimo. Neće nam smetati.

Govorila je dobro engleski. U njoj je negdje duboko morala kolati koja kapljica američke krvi. Podigao ju je u naručaj i odnio u malenu sobu. Dok mu je Eloisa raskopčavala košulju, spustio ju je na bračni krevet njezine majke. Blistav smijeh razvedrio je ljepotu njezina lica.

Elojse bijaše savršena ljubavnica. Bar dvaput tjedno ljubili su se strasno, ponekad noću, ali većinom danju dok je njezina majka bila na poslu.

Nakon pola sata odgurnula ga od sebe.

– Stari te zvao. Idi sada, prije nego nas zadesi neka nesreća.

Ustao je i omotao se velikim ručnikom koji je bio prebačen preko naslona stolice uz krevet.

– Volim te – rekao joj je kad je obrisao znoj sa čela.

– Znam. I ja tebe volim. A sad idi!

Ostavio ju je zadovoljenu i oznojenu, ispruženu голу na krevetu. Sagnuo se i poljubio je prije odlas-

ka. Tiho je zatvorio vrata za sobom. Svaki takav rastanak ih je rastužio.

Volio je dosad mnogo žena, ali ni jedna nije u njemu pobudila toliku strast pomiješanu s tugom.

Dovoljno je dugo živio na imanju svog starog strica da spozna što Meksikanci misle o takvim odnosima. Biti ljubavnicom sinovca vlasnika ranča bila je velika čast, najviše što je lijepa djevojka mogla i poželjeti.

O ženidbi se nikada nije govorilo, a predosjećao je da bi se njegov stric rasrdio da mu to ikada i spomene. A kako nije namjeravao da cijeli život provede kao gost na ranču strica koga je jedva i poznavao i da se bavi stočarstvom, što ga nikada nije privlačilo, nije ni sam još znao što zapravo želi.

Ušao je u kuću kroz stražnja vrata. Žene koje su radile u kuhinji znale su gdje je dotad bio, ali su hiniile da ga ne vide. Stric Ernest koji nije baš volio Terencea, a ni Terence njega, čuo ga je kad je ušao i došepesao do njega podupirući se o štap. Ernest je bio krupniji od svog starijeg brata Franka, deblji i neuredniji, premda odjeven u pristalu odjeću.

– Pozvao sam Barona da večera s nama. Frank mi je rekao da ti o tom moraš odlučiti. A tko si ti uopće u ovoj kući da o tome odlučuješ?

– Može, ako opere prljavi vrat i očisti nokte. A gdje je stric Frank?

– upitao ga Terence.

– Za stolom u blagovaonici. On i Julia sjede i čekaju te. Ja nikada ne bih, vjeruj mi!

– Smiri se da te ne pogodi srčani udar. Hajde sa mnom u blagovaonicu. Moraš nešto prigristi – rekao mu je Terence i uzeo ga za ruku.

II

U blagovaonicu se ulazilo kroz uzak hodnik. Tetka je nabavila zvono za poziv služinčadi, ali Frank ga je odmah uzeo i odnio u svoju sobu.

Tetka Julia je bila ovisna o milosti svog najstarijeg brata, kao i njezin brat Ernest. Mrzila je ranč. Nikako nije mogla shvatiti zašto im Frank, koji je bio bogat ne da novčanu pripomoć da ona i Ernest pristojno žive u nekom velikom gradu na Istoku, ili bar u San Francisku. Poput Ernesta, mislila je da je Terence došao na ranč da zadobije Frankovu naklonost i naslijedi stričevo imanje, pa ga je stoga mrzila.

Blagovaonica nije bila odveć prostrana. Dugačak stol bio je jednim krajem prislonjen uza zid. Julia je godinama sjedila nadesno od Franka. Frank je sjedio na vrhu stola, naravno. Nasmiješio se Terenceu kad je ušao u blagovaonicu.

– Dodi ovamo. Sjedni pokraj mene. Neka se Julia pomakne. Moram s tobom razgovarati – dočekao ga je stari Frank čim ga je ugledao na pragu blagovaonice.

Tetka je ustala i ustupila mjesto Terencu, sučelice Ernestu. Kad je Baron ušao u blagovaonicu, sjo je nasuprot tetki i naklonio joj se.

– Vidio sam konje koje ste dotjerali. Odlični su – pohvalio je Frank nećaka Terencea.

– Nikakvo čudo, striče. Služio sam u konjici – skromno će Terence.

Marija, Eloiseina majka i Frankova domaćica, donijela je zdjelu kokoške juhe i stavila je nasred stola. Ljudi su je često pitali kako to da joj je prezime Gonzáles, a njezinoj kćeri Sánchez.

Kad bi se Meksikanka udala, mogla je zadržati djevojčako prezime uz koje bi dodala muževljevo, pa se tako zvala, dok joj je muž bio živ:

Maria Gonzáles de Sánchez. Kad bi se Marijni snovi ostvarili i kad bi se njezina kći Eloise udala za Terencea, zvala bi se Eloise Sánchez de McNeil.

Marija je najprije poslužila Franka, zatim Juliju, pa Ernesta i Terencea, i posljednjeg Barona.

– Nemam teka – izjavio je Frank i odgurnuo tanjur.

– Pojeo si previše kolača jutros za doručak – predbacila mu je sestra.

– Prileći ću. Terence će mi pomoći uza stube – rekao je stari rančer.

Marija i Terence pomogli su starcu da ustane. Terence ga je zatim uhvatio pod ruku i poveo ga uza stube na kat.

Kad su se popeli u sobu, začuli su topot konja i škripu kola u dvorištu.

– Stigao je Foster Bainbridge. Kaži mu da dođe u moju sobu – naredio je Frank Terenceu.

Foster Bainbridge bijaše Frankov odvjetnik. Terence ga je već upoznao i taj mu je čovjek bio drag. Čim je starca smjestio u stolicu za njihanje, pošao je po Bainbridgea.

– Zdravo, Terence! Odlično izgledaš. Godi ti zrak u prirodi, zar ne? – pozdravio ga je Bainbridge čim je ušao u kuću.

Bainbridgeu je bilo četrdesetak godina, ali se doimao mnogo mlađim. Potapšao se po trbuhu i rekao:

– Debljam se. Moja gazdarica izvršno kuha a i šiva, pa mi proširi odjeću čim se nadebljam. Kako je Frank?

– Dobro – uzvratilo mu je Terence tihim glasom.

– Pustite ga da se naspava. Terence s njim razgovara do kasno u noć i svira mu na violini, pa nitko u kući ne može ni oka sklopiti – javila se ogorčenim glasom tetka iz blagovaonice.

– Stari ljudi pate od nesanice – podsjetio ju je odvjetnik Bainbridge.

– Ali on i ne jede dovoljno – potužila se Julia kad je odvjetnik ušao u blagovaonicu.

– Doktor ga je upozorio da se ne smije prejedati, jer mu to škodi srcu.

– Doktor Payne je obična neznalica – prezrivo će ona.

Poslije kraće stanke prvi se javio Ernest, oslovivši odvjetnika:

– Zar će opet promijeniti oporuku kad te je pozvao?

– Ne brini, Erneste, nećeš ostati na cesti kad Frank umre, ni ti, ni Julia – tješio ih je odvjetnik.

– On neće s nama o tome da razgovara – potužila se Julia

Odvjetnik Bainbridge slegnuo je na to ramenima.

– Što ja tu mogu?

– Ali Frank je senilan, nesposoban da napiše oporuku – dometnuo je Ernest.

– Ja vam jamčim da je bistra uma – ozbiljno će odvjetnik.

Marija im je donijela pun pladanj pečene piletine, prženih krumpirića i zdjelu zelene salate u blagovaonicu. Ernest ju je pogledao s gnušanjem i obratio se Baronu Godfreyju:

– Barone, molim te, natoči mi rum.

– Odmah – odgovorio mu je Baron, pa ustao i pošao po bocu s rumom koja je bila u ormaru.

– Kažite mi kad vam je dosta – rekao je Baron Ernestu dok mu je točio rum.

– Dosta, dosta! – povikao je Ernest.

Godfrey je stavio čašu ispred Ernesta, ali su Ernestove ruke odveć drhtale da je dohvati. Godfrey mu je prinio čašu usnama. Starkelja je

popio nekoliko gutljaja ruma. Ostalo mu se razlilo niz bradu.

– Zašto mu daješ piti Barone? Spusti tu čašu – povikao je Terence.

Baronove vučje oči su se stisnule. Stavio je čašu na stol. Terence je u tom trenutku pokazao prstom u Baronov revolver.

Nemoj mi više nikada sjedati za stol naoružan! – strogo ga je prekorio Terence.

– Ja uvijek hodam naoružan, inače danas više ne bih bio živ – gotovo začuđeno objasnio mu je Baron.

– Čuo si što sam ti rekao! Otpaši revolver ili izlazi iz blagovaonice – strogo mu je odbrusio Terence.

– A tko si ti da ovdje zapovijedaš? – upitao je Terencea stric Ernest.

– Dobro, striče, kako hoćeš. Ja ću sada porazgovarati s Frankom i reći mu da nam Baron više nije potreban na ranču.

– Nemojte se svađati, molim vas. Gospodine Barone, otpašite revolver – pokušala ih je izmiriti tetka.

Baron Godfrey otpasao je revolver i spustio na pod pokraj sebe.

* * *

Terence je znao vrlo malo o svojoj porodici. Znao je da mu je otac bio sin čovjeka pedesetih godina i da negdje u svijetu ima nekoliko ostarjelih stričeva i tetaka. Njegova majka nije uopće poznavala McNeilove.

James McNeil, njegov otac, umro je kad je Terencu bilo dvanaestak godina. Ostavio im je nešto novca, dovoljno za život i školovanje. Završio je vojnu akademiju i zamrzio vojsku, i srednju muzičku gdje je naučio svirati violinu.

Novac što im je ostao poslije očeve smrti mogao je majci osigurati lagodan život, ali ne i njemu. Majka

ga je stoga poslala u posjet bogatu stricu u Kaliforniju, premda Terence nije poznavao strica.

– Idi u Kaliforniju. Stric Frank će već naći neki posao za tebe – nukala ga je majka.

Terence je odlagao svoj odlazak u Kaliforniju što je dulje mogao. Pomisao da živi na račun stara i bogata strica, koga nije ni poznavao, bila mu je odvratna. Ali majka ga je napokon nagovorila da mu napiše pismo. U odgovoru je dobio srdačan poziv da dode na ranč Dot M Dot i ostane koliko hoće. U omotnici je bila i novčana doznaka na pet stotina dolara za putne troškove.

Strica Franka je zavolio na prvi pogled, ali stric Ernest i tetka Julia nisu mu bili odveć dragi. Znao je da ga sumnjiče da je došao po svoj dio nasljedstva starog i bogatog Franka. Odnosi među ukućanima bili su toliko zatrovani da je odlučio otići sa stričeva ranča već nakon tjedan dana.

Predomislio se poslije dugih i iskrenih razgovora s odvjetnikom Fosterom Bainbridgeom i doktorom Harryjem Payneyjem. Uvjerili su ga da je njegova dužnost da starcu pruži utjehu pod stare dane.

– Frank još nije podjetinjio, svojeglav je, staromodan, tvrdoglav kao magarac... o da, ali nije senilan. Ernest i Julia ga gnjave zbog nasljedstva, ali osim nas nema drugih prijatelja.

– A Pete Viscaino?

– Pete mu nije prijatelj. Pete je strpljiv čovjek koji zna praštati, a tvoj je stric lakom za zemljom. Dođuše, svoje je imanje stekao zakonskim putem, ali je Peteu uzeo zemlju za dug. Meksikanci ga unatoč svemu vole, jer je pravedan i uvijek se brinuo o njima i štitio ih od bezobzirnih izrabljivača.

– Ne želim njegov novac, ni nje-

govu zemlju, a ne znam, zapravo, da li mi je stric Frank uopće drag – reče Terence.

– Nije on baš tako loš kako ti se na prvi pogled čini. Došao je ovamo u vrijeme zlatne groznice i počeo zaradivati kao prekupac stoke. Ostani uz njega i čuvaj ga – rekao mu je odvjetnik Bainbridge.

– Razmislit ću – bilo je sve što im je odgovorio.

Terence nikada nije odlučio da ostane zauvijek na ranču uz strica Franka. Neprestano je odgađao odlazak, najviše zbog toga jer su ga Ernest i Julia svaki dan pitali kada misli otići. Bivali su sve dosadniji, što se više starac vezao uz mladog i nadobudnog Terencea.

A Baron Godfrey bijaše konačan povod njegove odluke da ostane što dulje na ranču Dot M Dot. Baron mu nije bio drag od prvog časa kad ga je ugledao. Kad je pak doznao da Ernest plaća Barona da mu dojavljuje što Terence radi iz dana u dan, čvrsto je odlučio da ostane na ranču. K tome, bio je zaljubljen u Eloiseu Sánchez i nije ju mogao samo tako ostaviti.

III

Oko petnaestak kilometara južnije od McNeilova ranča bio je gradić Scobie s malenom ali dobro opskrbljenom trgovinom mješovitom robom, kovačnicom i sedlarskom radionicom. U ovećoj kući gdje je nekada bio hotel otvorio je Foster Bainbridge odvjetničku kancelariju, a doktor Harry Payne liječničku ordinaciju. Obojica su stanovali na katu u toj istoj kući.

Scobie je također imao, kao svi graničarski gradovi, dobru i čistu javnu kuću koja je bila izvan grada. Vlasnica Ruby Potter nikada nije puštala djevojke da same odlaze u grad.

Malo tko je znao da je Frank McNeil upoznao Ruby Potter još prije trideset godina i da joj je kupio tu kuću izvan gradića kako bi se njegovi kauboji imali gdje razonoditi. Kako u gradiću nije bilo saluna, Ruby je svoje goste posluživala i pićem.

Ruby je bila poslovna, pa je svoju zaradu unosno ulagala prema savjetima Fostera Bainbridgea.

I tog poslijepodneva nakon razgovora s Frankom McNeilom, Foster se na povratku s ranča namjeravao još sastati s Ruby Pooter radi posla.

Odvjetnik se vozio u laganoj dvokolici gumenih kotača, koju je vukao stari konj. Foster se tako mogao lako i brzo kretati i najužim jahčim stazama.

Vozio se nizbrdice prema gradiću dobro nabitom cestom koja je zakretala oko brežuljka kroz maleni klanac. Slijeva mu je bila hrpa kamenja, a zdesna okomita ravna stijena. Iza sljemena brežuljka uzdizalo se brdo obraslo u hrastovu šumu.

Čim je zakrenuo u zavoj, prenuo ga je fijuk metka, a zatim ga je zaiglušio prasak puške.

Foster je bio priseban. Kad mu se konj stropoštao, skočio je sa sjedala, zgrabivši lijevom rukom čvrsto ručku zaključanog ručnog kovčežića u kojem je nosio važne dokumente, a desnom je izvukao revolver i opalio prema napadaču. Brk mu se zadovoljno nasmiješio kad je napadač iskočio iz zaklona i dao petama vjetra. Malo poslije Foster je začuo potmulu topot konjskih kopita u galopu.

Do tada se samo nagoniski branio, ali čim se sabrao, protrnuo je. Da je htio, napadač ga je mogao lako ustrijeliti i otet mu kovčežić.

Uto je opet začuo topot kopita. Zamahnuo je kovčežićem i bacio ga

iza stijena što je dalje mogao. S revolverom u ruci potrčao je cestom prema gradiću da što prije izide iz klanca na ravnu prerijsku cestu. Topot kopita mu se sve više približavao.

Odjednom iz šumarka iskrсне Pete Viscanio sa svojim najstarijim sinom Markom. Foster Bainbridge obrisa znoj sa čela i spremi revolver. Tko god da je pucao na njega, to sigurno nije bio Pete Viscaino.

— Gdje su vam kola? — upitao ga je Pete čim ga je ugledao.

— Iza zavoja. Upao sam u zasjedu. Napadač je ustrijelio konja — objasnio im je odvjetnik.

— Evo vam moj konj pa se vratite na ranč — ponudio mu je Pete.

— Hvala, neću. Mogao bih opet naići na zasjedu, a i žuri mi se u grad. Imam važan poslovni sastanak.

— Ako je tako, upregnut ću svog konja u vašu dvokolicu, pa ćemo se zajedno odvesti u Scobie — predložio je Mark.

— Ako mi pomognete, dobro ću vas nagraditi.

— Nemojte tako, ne radim ja to zbog novca — gotovo će uvrijeđeno Mark.

Bainbridge im nije ni jednom riječju spomenuo kovčežić koji je bacio među stijene. Tamo je bio na sigurnom mjestu. Pošto su upregnuli Markova konja u dvokolicu Pete se okrenuo da pode na ranč javiti što se dogodilo.

— I nemoj nikome reći da sam ja ovdje — doviknuo je za njim Mark koji nije želio da ga stari Frank pozove k sebi na razgovor.

Odvjetnik i Mark pričali su cijelim putem do gradića. Mark mu je priznao da često dolazi kući u kratke posjete da vidi majku i da se nikada ne javlja McNeilovima.

— Kako je ona djevojčica Eloise? Ona čija majka dvori starog gada

Franka – upitao je Mark odvjetnika.

– Nisam je vidio već nekoliko dana, ali ona nije više djevojčica. Stasala je u prekrasnu djevojku.

– Često smo se igrali dok smo bili djeca. Baš bih je rado vidio prije nego što se vratim u Stockton.

– Bojim se da si malo zakasnio. Čini mi se da se ona i mladi Terence vole.

Mark promrsi neku kletvu kroza zube.

– Oh, znam ja te veze. Kupit će joj kućicu i napraviti čopor dječurlije kako bi se pokazao pravom muškarčinom, a oženit će se s nekom bogatom i uglednom Amerikancom. Tako je i stari gad Frank postupio i s njenom bakom.

– Kako to misliš? Ne razumijem – trgnuo se odvjetnik.

– Eloise je Frankova unuka. Njegove obje zakonite žene su umrle, a da mu nisu ostavile nasljednika, pa je živio sa svojom sobaricom Meksikankom. Ona mu je rodila sina. Zvao se, ako se ne varam, Javier Sánchez. Javier se oženio Marijom. U ono doba Amerikanac se ženio s Meksikankom samo ako je imala miraz od pedeset tisuća rali zemlje.

– Znači, Marija je Frankova nezakonita snaha, a Eloise kći Marije i Frankova nezakonitog sina.

– Vi to niste znali?

– Ne, nisam – odgovorio mu je Bainbridge premda je znao da je stari Frank spomenuo Mariju i nje-nu kćerku u oporuci.

– I Ernest je nekada imao nešto novca – nastavio je Mark više kao za sebe. – Bavio se trgovinom u Oaklandu. Bio je preškrtao da bi se oženio, pa se i on spetljao s nekom Meksikankom koja mu je rodila troje djece. Ali ta je bila lukava i platila odvjetnika kad ju je Ernest ostavio. Tako je Ernest ostao bez

novca, sve je ona dobila, i sada mora živjeti od milosti starog Franka.

– A gdje su mu djeca?

– Tko to zna. Majka im je jamačno već umrla. To su danas već ljudi srednjih godina. Raštrkali su se po svijetu k'o rakova djeca. Bilo je to prije trideset godina, ili možda čak četrdeset, kad je Ernest otišao iz Oaklanda.

Bainbridge je odlučio da Ruby Potter pita za Ernestovu djecu. Ona je zacijelo znala više o ljubavnim jadima Ernesta McNeila.

Stigli su u Scobie brže nego što bi ga bio dovukao njegov stari konj. Mark je odbio da primi novac za nagradu. Odvezao je dvokolicu u staju, objesio ormu o stup, osedlao konja i odjahao kući.

Foster Bainbridge se požurio pješice do Ruby Potter. Počastila ga je rashlađenim pivom uz koje su satima ugodno čavrljali.

– Samo, molim vas, nemojte odati Franku da sam vam ja to rekla. Ne bih mu se htjela zamjeriti, a on postaje sve čangrižljiviji. Ah, taj će vječno živjeti, čini mi se – rekla je Ruby Potter uz dubok uzdah.

– Stara korenika. Svi su njegovi preci dugo živjeli.

– Zna li Frank za predstavu pod šatorom u petak navečer na trgu? Ja čak poznajem neke izvođače. Frank bi mogao dovesti kauboje na predstavu da siroti umjetnici što i zarade.

– Kako se zovu umjetnici? Poslat ću Franku pisanice sutra ujutro.

– Predvodi ih profesor Means. On je hipnotizer i govori iz trbuha. Njegova žena, zaboravila sam joj ime, zviždi kao pravi slavuj, čak i operne napjeve. Plesački par pleše uz pratnju trija na bendžu, zatim nastupaju akrobati, pa komičari. A u veličanstvenom završetku svi izvođači pjevaju predivno u koru.

Frank je nekada rado išao u cirkus i uživao u predstavama.

Bainbridge je održao obećanje i rano ujutro idućeg dana poslao momka iz konjušnice da odmah odnese pisamce na ranč Dot M Dot

* * *

Baron Godfrey poslužio se vinčesterkom koju je uzeo s klinčаницe iza vrata u kuhinji. U kući je bilo mnogo oružja, pa nitko nije opazio da nedostaje jedna puška. Uspjelo mu je da je kradomice donese natrag na ranč. Preostalo mu je još samo da je vrati na mjesto u kuhinji iza vrata. Sakrio ju je u sijeno u štaglju i priključio se ljudima koji su popravljali grede korala.

Nikom se nije morao ispričati što je zakasnio, jer Terence time nije gnjavio svoje ljude. Terence je samo pazio da svatko obavi svoj posao, a drugo ga nije zanimalo.

Stari ih je Frank vidio kad su se vratili s posla. Sjedio je u stolici za njihanje na trijemu. Ustao je i mahnuo Terencu nekoliko puta. Terence je dojahao do stuba na trijemu.

— Fosteru je netko ustrijelio konja iz zasjede na cesti pod stijenom. Nema Fostera, ni dvokolice. Zamisli, oko kilometar i pol od moje kuće, a on se nije vratio da nam to javi! — uzbuđeno će starac.

— Možda je posumnjao u nekoga s ranča — opravdavao ga je Terence.

Starac je bio bistra uma i odmah je poslao konjušara Miguela da pođe za tragovima.

— Miquel je našao samo tragove konja Petea i Marka Viscaina. Ako Pete u tom ima prste, teško njemu — ljutito se zagrozio starac.

— Ne budali, striče! Nema čestitijeg i odanijeg čovjeka od Petea — pokušao ga urazumiti Terence.

— Dobro, ali ako nisu pogodili Fostera, onda mu nisu ni oduzeli

kovčević. Sutra ćeš odjahati u Scobie i potražiti ga. Hoću da čujem što se zapravo dogodilo. I dugujem mu konja, brza i poslušna. Pobrini se da ga što prije i dobije, molim te, Terence. Doista, ne znam što bih bez tebe — rekao mu je starac čim se smirio.

Predvečer istog dana Baron Godfrey je kradomice unio vinčesterku u kuću i objesio je iza vrata u kuhinji. Prišao je zatim štednjaku i natočio lončić tople kave.

U kuhinju je ušla Marija. Nije mu rekla ni riječi. Baron joj se zahvalio za kavu i izašao na dvorište. Sjeo je na okruglu klupu pod stari hrast, savio cigaretu i zapalio.

Kad se oglasilo zvono za večeru, opazio je Ernesta kako ide oko kuće na glavna ulazna vrata, podupirući se o štap. Baron potrča za njim da ga stigne još iza kuće gdje ih nitko nije mogao vidjeti zajedno.

— Vi ste lud starac! — predbacio je Ernestu umjesto pozdrava.

— A zašto? — iznenadio se Ernest.

— Zašto ste mi naredili da mu ubijem samo konja, umjesto i njega. Morao sam žuriti da vratim pušku na mjesto, pa nisam imao vremena tražiti kovčević. Još je tamo negdje. Sad mi je žao što i njemu nisam prosvirao glavu.

— To bi bilo ubojstvo, čovječe! Kako možeš to i pomisliti. A gdje je sada Bainbridge? — upitao ga za prepašteno.

— Netko je naišao i pomogao mu da odvuče dvokolicu u grad. Ne znam što se poslije dogodilo. Pitajte Franka. Možda on zna. Poslao je Miguela da njuška naokolo.

Ernest je žalosno zanjihao glavom.

— Razočarao si me. Jako si me razočarao i ti ćeš to osjetiti na svo-

joj koži više negoli ja na svojoj. Sva-ka nova oporuka skresat će moje nasljedstvo na puku milostinju. A čemu se onda možeš ti nadati?

— Kako znate da je napisao novu oporuku?

— Marija je čula. A i neke djevojke. Nisam ja tako budalast kako ti i Frank mislite. Ne pronadeš li tu novu oporuku i ne doneseš li je k meni da je raspam i uništim, gladovat ćemo obojica.

— A ako se uništi nova, onda, znači, vrijedi ona stara?

— Naravno. I pomози mi da se popnem uza stube. Osjećam se vrlo slab poslije tvojih neugodnih vijesti. Toliko su me potresle. I večeras nemoj jesti s nama u blagovaonici. Izdat će te izraz lica. I znaj, jako si me razočarao, Barone, jako...

Za stolom nitko nije ni opazio da nema Barona. Ernest je popio nekoliko čašica ruma. Jeo je vrlo malo. Očito nije imao teka. Terence je odmah poslije večere ustao od stola i ispričao se što izlazi.

— Znaš li ti kamo on ide? — Julija je upitala Franka čim je mladić izišao.

— Nek' ide kamo hoće. Slobodan je čim završi svoj posao.

— Održava sramotnu vezu s onom djevojkom Eloiseom, Marijinom kćeri, a Marija im gleda kroz prste. Nada se da će upecati bogata nasljednika za zeta.

— E i ti svašta lupetaš.

— Ja da svašta lupetam? Pa to je javna tajna u meksičkom naselju, a ti znaš vrlo dobro kakvi su to ljudi.

— Ne, ne znam. Kaži mi ti!

Frank joj se zlobno nasmijao u lice. Julia je zašutjela. Da je znala da je Eloise Frankova nezakonita unuka, dobro bi to iskoristila da mu to predbaci.

Ali kad čovjek navrší devedeset i četvrtu zaboravi mnogo toga iz mladosti. Frank se teškom mukom

sjetio imena Eloisine bake. Josephina se zvala, sinulo mu je napokon. Ona je razmazila Javiera, njihova sina. Zaboravio joj je ime, ali nije i njezinu zlu ćud. No sve je dobro što se dobro svrší i kad čovjek poživi dovoljno dugo da to i dočeka.

IV

Eloise je pomagala majci u kuhinji. Upravo je prala sude kad je ušao Terence. Ostale su se žene razbježale kao jato prepelica i ostavile ih nasamo.

— Dopusti da ti pomognem — ponudio se Terence i podigao kotlić s vrelom vodom.

— Pazi, nemoj se opeći — tiho ga je opomenula. Terence je zatim sjeo za stol i promatrao ju zadivljenim očima kako se gipko i ljupko kreće dok briše sude. Kad je završila, okrenula se Terencu dok je brisala ruke u pregaču.

— Sad me možeš poljubiti ako hoćeš, ali samo brzo, molim te.

Pokušao ju je zagrliti, ali mu se ona izvila iz ruku. Bojala se da netko ne bane u kuhinju i ne vidi ih zagrljene.

— Mogu li noćas k tebi? — upitao ju je tiho.

Potresla je niječno glavom.

— Dobro, ako nećeš, ne moramo kod tebe u kući. Zapregnut ću kočiju i odvest ćemo se nekamo — naljivao je Terence.

— Ne, nisam raspoložena. I ne pravi stoga tako patetičko lice.

— A zašto misliš da bih se morao radovati?

— Što bi ti učinio da ja, na primjer, ostanem trudna?

— Zaprosio bih te i vjenčali bismo se.

— Baš bih to htjela vidjeti! Stric te je zacijelo poučio kako se to radi s Meksikankama. Darovat će nam malenu kućicu u koju ćeš ti navra-

ćati kad god zaželiš, a ja ću te uvijek tamo morati čekati s tvojom nezakonitom djecom.

– Ja ću sam odlučiti što ću učiniti – oholo će Terence.

– Terence, a zašto se ti već nisi oženio? Mlad si i naočit.

– Nisam našao ženu s kojom bih želio provesti cijeli život.

– I sad misliš da sam ja ta?

Terence je htio biti iskren.

– Da ti kažem istinu, ne znam još. Ne mogu ni zamisliti da bih mogao ostati živjeti ovdje na ranču. I bojim se da ti ne bi bila sretna negdje drugdje. A ni novca za uzdržavanje obitelji nemam. Morao bih naći neki posao.

– Dobro razmisli prije nego što se odlučiš.

– A što ti o tome misliš?

Ništa mu nije odgovorila. Okrenula mu je leđa i počela slagati tanjure na police.

Ustao je i izašao na dvorište. Kad je završio obilazak ranča, popeo se u svoju sobu. Zapalio je svjetiljku i sjeo za stol da napiše pismo majci.

Njegova je majka bila još mlada. Živjela je lagodnim životom. Od svega u životu najviše su je zanimali muškarci. U svakom mu je pismu s oduševljenjem pisala o svojim novim udvaračima i ljubavnim avanturama.

Posljednji put mu se javila iz New Yorka prije mjesec dana. Tamo ju je poveo neki bogati draguljar.

Napisao joj je pismo kakvo bi privržen i brižan otac napisao lakomislenoj kćeri, savjetujući joj da se preuda i smiri.

Ni jednom riječi nije spomenuo strica Franka. Frank je vidio svoju šurjakinju samo jedanput u životu i nije prema njoj osjećao neko poštovanje. Frank nije imao osobito mišljenje o Talijanima. Jednostavno, nije ih volio. Bio je rob svojih predrasuda.

Terenceova i Frankova soba bile su spojene vratima, koja su cijelu noć morala biti pritvorena kako bi ga Frank mogao pozvati, ako mu što zatreba.

– Terence, ugasi svjetiljku i idi spavati. Sigurno si umoran – čuo je starca kako ga opominje.

– Pišem pismo majci. Čim ga završim, idem u krevet.

Ugasio je svjetiljku, svukao se i legao.

– Probudio si me i sada više ne mogu usnuti. Dodi ovamo da razgovaramo – pozvao ga stric Frank.

Zapalio je svijeću, zagrnio se haljetkom i otišao u stričevu sobu. Frank je ležao na leđima s visoko podignutim jastucima. Terence je sjeo uz njega na krevet. Svijeću je stavio na noćni ormarić.

– Terence, što misliš tko je ustrijelio Fosterova konja?

– Netko tko je mislio da će se odvjetnik prestrašiti i pobjeći glavom bez obzira, a njemu ostaviti kovčez sa spisima.

– I ja to mislim. Gdje je bio Baron Godfrey kad se to dogodilo?

Terence se zamislio. Čelo mu se nabralo od crnih misli.

– S ostalim kaubojima, ali se više ne sjećam kad nam se pridružio. Nismo baš u dobrim odnosima i ja izbjegavam svaki susret s njim.

– Stoga ne smiješ hodati naokolo nenaoružan. Uzmi ovaj revolver iz ladice mog noćnog ormarića. Meni više ionako ne treba.

Terence je otvorio ladicu i izvadio iz nje težak revolverkalibra 045. Pomno ga je pregledao, okrećući ga na sve strane. Bio je još kao nov. Odvagnuo ga je na dlanu.

– Težak je kao top, striče Frank.

– Jer su ti mišići zakržljali. Marija će ti sutra dati metke i vježbati gađati.

– Hvala ti, striče! Sutra ću gađati stare limenke.

– A poslije prijedi na kokoši – dodao je Frank i prasnuo u smijeh.

– Striče, zar doista misliš da je Baron Godfrey pucao u Fosterova konja! – upitao je Terence starca kad su se prestali smijati.

– Kladio bih se. Kuća je puna oružja. Mogao je uzeti bilo koju vinčesterku ili henrijevku, a da to nitko od ukućana ne opazi.

– Sve ću ih popisati i skupiti na jedno mjesto. Ako misliš da je to bio Baron, zašto ga onda ne najuriš s ranča. On nije ni osobiti radnik.

Frank se zadovoljno smješкао.

– Uživam gledati kako se ulaguje Ernestu. Svi oni misle da sam sastavio novu oporuku i da je Bainbridge nosi u svom kovčežiću. Kao da bi im to išta pomoglo da su je našli.

– To je u najmanju ruku opasno, striče Frank.

– Nije ako si brži od Barona. Nego, čujem da se često vidaš s Marijinom kćeri. Zgodna djevojka, zar ne?

Nagla promjena razgovora zatekla je Terencea, ali se on brzo snašao.

– Prezgodna i preplemenita da bi je ogovarali pogani jezici. A tko ti je to rekao?

– Njezina mati. Dobro si izabrao, sinko.

– A što bi rekao da se njome oženim?

– Radije dobro razmisli. I ja ću. Ne morate se vjenčati. Možeš s njom i ovako živjeti. Ona će biti sretna što si baš nju izabrao.

– Ja joj to nikada ne bih mogao učiniti – odlučno će Terence.

Starac je ponovo naglo promijenio temu razgovora.

– Je li ti majka kada spominjala Fanny Bannister?

– Ne, nije. Sad prvi put čujem to ime.

Fanny je lijepa i mlada udovica iz San Franciska. Dolazi ovamo za koji dan. Tvoja majka želi da se njome oženiš. I to je prvi put da se moje mišljenje slaže s njezinim. Fanny će ti biti dobra žena i neće se miješati u tvoje ljubavne pustolovine.

– Ne, hvala, striče Frank. Sam ću odabrati suprugu.

– Ona je bila dijete – nastavio je starac kao da ga nije čuo – siromašnih roditelja. Udala se za sposobna čovjeka koji bi se bio obogatio da je poživio.

– A čime se bavio?

– Imao je štavionicu koža. Fanny se udala sa šesnaest godina. Muža su joj izboli nožem dok se branio od pljačkaša. Ja joj često šaljem nešto novca.

Terence je šutio. Starac ga je pogledao iskosa i nasmiješio se.

– Hajde, završaj mi nešto, molim te! Ništa me ne može uspavati kao svirka violine.

Terence je ustao i donio violinu. Kad je počeo svirati, čuo je tetku kako lupa štapom po zidu spavaće sobe.

– Čudim se da psi ništa nisu čuli

– pospanim je glasom promrmlijao stari Frank.

– Čuli? A što?

– Pucanj iz puške – dometnuo je starac i začas zahrkao.

Terence je polagano zatvorio vrata za sobom, ostavio violinu u svojoj sobi i bosonog sišao u kuhinju.

– Jedva čekam kad će se taj klippan vratiti kući. Ne mogu od njega oka sklopiti. Cijelu noć samo gudi pa gudi – čuo je Terence glas tetke Julije iz njezine sobe.

Sigurno se tužila Ernestu na Franka.

Uzeo je vinčesterku s klinčanice iza kuhinjskih vrata. Čim ju je opipao, znao je da je našao oružje iz

kojeg je ubijen Fosterov konj. Puška je nedavno bila očišćena i mirisala je na ulje i barut. Stavio je pušku natrag na mjesto i popeo se u svoju sobu.

Legao je ali dugo nije mogao zaspati. Mislio je na Eloiseu, a tad se sjetio i one druge žene koju su mu majka i stric izabrali.

Zaradivao je stotinu i pedeset dolara mjesečno, ali je zato radio za dvojicu i na svojim ramenima nosio odgovornost za cijeli ranč Dot M Dot.

Tri vrazja čistokrvna pastuha. Osamdeset tisuća rali pašnjaka na kojima je Frank gojio bikove. Vjerojatno je oko četiri tisuće grla goveda bilo na ranču i oko pet stotina konja koje je trebalo otjerati na sajam i prodati.

A na veća mu je briga bio starac od devedeset i četiri godine, koga još donedavno nije ni poznavao. Starac koji je sebi utuvio u glavu da će doživjeti sto godina i koji je mučio i varao one koji su se nadali da će naslijediti njegovo bogatstvo.

Krajnje je vrijeme, zaključio je Terence, da porazgovaram s odvjetnikom Bainbridgeom kad mu dovedem novog konja, a onda ako mi se crno piše, put pod noge.

Zaspao je u praskozorje, mučen morom.

V

Terence je opazio kako su se lica Julije i Ernesta izduljila od znatiželje kad su ugledali bijelu omotnicu s poznatim rukopisom.

Frank je primio Fosterovo pismo za vrijeme doručka.

– Uvedite momka u kuhinju i dajte mu doručak. Pošao je rano iz grada i zacijelo jutros još nije jeo – naredio je Frank, pa se okrenuo prema Terencu i pružio mu pisamce.

– Pročitaj mi, molim te, što piše Foster. Ne znam gdje su mi naočale.

Terence je nožem otvorio omotnicu i naglas pročitao Fosterovu poruku.

– Što je njemu? Zar on misli da mi nismo vidjeli svijeta. Ja sam bila u Prateru u Beču i u Parizu vidjela glasovite pantomimičare – pobunila se uvrijeđeno Julia.

Frank se na nju uopće nije osvrtao.

– Vidi, vidi, bit će to prava fiesta! Prekini s radom u podne. Svi idemo u cirkus. Uredi kočiju. Bit će to pravi umjetnički doživljaj – oduševljeno će Frank.

– Kakav umjetnički doživljaj! Što je tebi? To su obični šarlatani, seoski cirkusanti – prekinula ga je Julia s prezirnim glasom.

– Ernest, ti sigurno nećeš ići na tu seosku predstavu? – upitala ga.

– Zašto ne bismo išli? Što ćemo raditi sami ovdje u ovoj pustoši? – pokušao ju je urazumiti Ernest.

– Nećemo biti sami. Meksikanci neće ići.

– E, hoće! Ići će! – zaurao je Frank i lupio šakom po stolu.

– Meksikanci su – nastavio je Frank – veseo i glazben narod. Obožavaju sviranje i pjevanje. Terence, ti ćeš obavijestiti kauboje, a Marija Meksikance.

Julia je napokon zašutjela. Terence je izišao na dvorište da kaubojima saopći novost. Svi su počeli pjevušiti od veselja. Čak se i Baron Godfrey nasmiješio.

Terence je htio da on osobno saopći radnosnu vijest svojoj djevojci, ali to bi bilo prenapadno. K tome, ionako neće moći biti s njom na predstavi. Morat će paziti na svoje ljude. Doduše, Scobie je imao vrlo sposobna šerifa Billa Marquanta, ali na žalost, on je uglavnom slao sudske pozive i hvatao utajivače

poreza. Čim bi došlo do izgreda, nije bio od velike pomoći.

Dok je Terence davao svojim ljudima posljednje upute, u dvorište je dojurio dvopreg. Zaustavio se točno ispred kuće. Marija je istrčala na trijem i pozvala djevojke i slugu da joj pomognu unijeti prtljagu.

Stigla je Fanny Bannister, pomislio je Terence čim je ugledao dvopreg. Lijepa plavokosa žena sišla je iz kočije. Terence je znao da će ga Frank uskoro pozvati u kuću da ga predstavi gošći.

Dotrčala je dvorkinja i rekla mu da ga gospodar očekuje.

Ušao je u dnevnu sobu u radnom odijelu. Naklonio se gošći. Gledao ju je zadržano. Fanny je bila upadljivo lijepa iako ne više mlada. Njezina duga valovita plava kosa i stegnuta suknja sakrivala su njezine godine.

Stari Frank je sjedio u stolici za njihanje uz kamin. Po licu mu se vidjelo da je vrlo zadovoljan i raspoložen. Smrknuo se kad je ugledao Terencea.

– Zvali ste me, striče?

– Da, ali najprije se presvuci da te mogu upoznati s našom lijepom gošćom – odbrusio mu je ljutito stari Frank.

Fanny Bannister se brzo snašla. Ustala je i ljupko pružila ruku Terenceu, smiješeći mu se zavodnički.

– Nije potrebno, gospodine McNeil. Tko radi, taj se i zaprlja – rekla je Fanny Frank, a zatim se obratila Terenceu, gledajući ga netremice.

– Ja sam Fanny Bannister. Dobro poznajem vašu majku, a vaš pokojni otac i moj pokojni muž bili su dobri prijatelji. Često su išli zajedno u ribolov.

– Drago mi je, gospodo – pomrmlijao je Terence, naklonio se duboko i stisnuo joj ruku.

Oči su joj bile tamnoplave kao nebo u predvečerje, lice pravilno, okruglo, rumeno kao jabuka i nasmiješeno. Imala je velika pohotna usta i mesnate crvene usnice. Bila je zamamno lijepa, zavodljiva i neodoljiva, a još se i trudila da bude takva.

– Fanny je unajmila kočiju i dojurila iz Merceda. Ostat će s nama nekoliko tjedana, a u petak ide s nama na cirkusku predstavu u Scobie – izjavio je Frank.

– Dobro poznam profesora Meansa i njegovu ženu Orlenu. Pravi su umjetnici – dodala je Fanny.

Stari Frank je smatrao da je sve dogovoreno. Budući da je Fanny Bannister došla s puta, morala se još okupati, presvući i odmoriti.

– Čim završiš posao – Frank je naredio Terenceu – upregni vranice u laganu kočiju i provozaj gošpodu Bannister da vidi imanje.

– A zatim ćete mi svirati na violini. Čula sam da ste pravi virtuoz – dodala je Fanny.

– To vam je zacijelo rekla moja majka, a ona je sklona pretjerivanju. Zapravo, ja radije slušam druge dok sviraju – rekao je skromno Terence, naklonio se, promrmlijao ispriku i vratio se poslu.

Prije ručka popeo se u svoju sobu, umio i presvukao u bijelu košulju i tamnoplave hlače. Sišao je u blagavaonicu bez kravate.

– Gdje ti je kravata? – promrmlijao je Frank ogorčeno kad ga je ugledao. On i Fanny već su sjedili za stolom. Ernesta i Julije nije bilo u blizini.

Terence je sjeo nasuprot gošći, s desne strane stricu.

– Oprostite, gospodo Bannister, ali mi se na selu ne držimo gradskih običaja. Vidite, stric Frank nije

zavezao kravatu otkad sam ja ovdje – ispričao se Terence.

– Moje je ime Fanny i ja ću vas zvati Terence. Baš mi je drago da niste stavili kravatu. To bi pokvarilo ovaj ugodan ugođaj prisnosti.

Marija ih je poslužila jelom. Držala se vrlo hladno. Kad je stavila kavu na stol, njezina je nijema poruka bila vrlo izričita: neka vam gospoda Bannister natoči kavu. I ako vas zanima ta žena, senjor Terence, onda ostavite moju kćer na miru!

Fanny je očarala Terencea. Nije skidao očiju s nje i njezina dubokog dekoltea na haljini. Umjesto putne odjeće u kojoj je doputovala, obukla je široku bluzu pod kojom su se njezine oble i velike grudi zavodnički njihale pri svakoj kretnji. Zadnje je puce bluze bilo otkopčano i kad bi se sagnula, a saginjala se prečesto, Terenceove su se oči lijepile za dubok dekolte iz kojeg se širio zanosan miris svježine.

Poslije ručka odvezao ju je u otvorenoj laganoj kočiji u razgledanje Frankova imanja.

Kilometar i pol od kuće, kad su se počeli uspinjati uzbrdo, sreli su Petea Viscaina. Pete je podigao ruku, a Terence je zaustavio kočiju.

– Želio bih s vama razgovarati u četiri oka – rekao mu je Pete.

– Ako dopuštate – izustio je Terence i dao uzde Fanny, pa skočio sa sjedala. I Pete je sjahao.

– Obećao sam Marku da ću vam odati tajnu, ali nemojte se istrčati prije nego što bilo što možete dokazati.

– Slušam vas, Pete.

– Baron je ustrijelio Bainbridgeova konja.

– I ja sam to mislio. A ima li Mark dokaza?

– Vidio ga je s puškom u ruci iza stijene kad je iskočio iz zaklona. Mark je čučao skriven u šumarku.

– Netko se htio po svaku cijenu dočepati spisa iz odvjetnikova kovčežica. Uzeo je vinčesterku iz kuhinje na ranču.

– I još nešto. Vidio sam Ernesta i Barona zajedno prije ručka. Ernest ga je psovao. Baron je preglup da bi se sam usudio upustiti u tako nešto.

– Nekom je vraški stalo do odvjetnikova kovčežica, ali Ernest se nikada ne bi poslužio umorstvom da ga se dočepa.

– Tko govori o umorstvu? Ubili su samo konja ne bi li poplašili odvjetnika i domogli se spisa. Poznam ja njih kao svoj džep. Julia nije ništa bolja od Ernesta. Teško im je čekati dok stari umre da vide što im je ostavio.

– Uzalud se trude. Mene Frankov novac uopće ne zanima.

– Pokušajte im to dokazati ako možete. Mark tvrdi da će oni, ne uspije li im uništiti novu oporuku, pokušati da vas ubiju.

Terence se zahvalio Peteu na upozorenju i vratio u kočiju.

Dva su se sata vozili po imanju i razgledavali ga.

– Pohlepna škrtost – prošaptala je Fanny.

– Molim?

– Najveća su bogatstva skupili najškrtniji ljudi. Bogatstvo zbog vlasti nad drugima. Sigurno poznate neke milijunaše. Svi su jednaki.

– Poznam neke.

– Tko od njih nije bio škrt?

– Nisam o tome razmišljao. Čini mi se nijedan.

– Stanite ovdje, molim vas. Želim se prošetati da ispružim noge. Ukočile su mi se.

Stigli su do podnožja brežuljka odakle se ranč jedva nazirao u daljini. Po polju su pasla goveda s nekoliko vatrenih bikova. Terence ju je upozorio da se drži podalje od

njih dok joj je pomagao da side s kočije.

Dok je silazila, naslonila je svoje meko i oblo tijelo uz njegovo. Njezin mu je miris draškao nosnice, miris ženske puti, koji mu je uzavreo krv u žilama.

Nije ga puštala iz ruku. Zagledala mu se u oči. Otvorila je zanosno meke usne. Zadihala se, ali nije mu se sasvim prepuštala.

– Terence – prošaptala je – poljubi me! Ljubi me tako strastveno da to nikada ne zaboravim!

Terenceu je ponestalo snage. Očaran stisnuo ju je k sebi. Zagrlila ga je i upila se u njegove usne.

Raskopčala je bluzu i razgolila grudi. Uhvatila ga je za zapešće desne ruke i položila je na njih.

Tko zna kako bi to završilo da ko-
nji nisu prestrašeno poskočili. Preplašili su se bikova koji su pojurili nizbrdo prema kočiji.

– Brzo! Skači u kočiju! – zavikao je zaprepašteno Terence i izvio se iz njezina zagrljaja.

Umaknuli su im posljednji čas. Jednog je bila Terence ošinuo bičem po njušci. Zaprega je pojurila galopom i razjareni ih bikovi više nisu mogli stići.

– Zaboga, umalo stradarmo! – zavapila je Fanny, razrogačivši plave oči.

– Drži se za mene i ništa se ne boj! – sokolio ju je Terence.

Kad je zaustavio kočiju, Fanny je odahnula. Bluzi joj je još bila raskopčana.

– Zaboga, umalo ne pogibosmo!

– Nisam smio tamo stati.

– Ja sam to željela. Željela sam da me ljubiš... i još to želim!

– Ne sada. Zakopčaj bluzu, Fanny! Odveć se razbacuješ svojim čarima.

Pogledala je iskosa u Terencea dok je zakopčavala bluzu.

– Mene je zaslijepila želja za tobom, ali mi se čini da tebi nije stalo do mene.

– A meni se čini da se tebi odveć žuri – predbacio joj je Terence.

Promatrala ga je iz prikrajka sjedala.

– Tvoja majka – počela je poslije kraće šutnje Fanny – želi da se uzmemo. Vidiš, sasvim sam iskrena s tobom. Ona misli da je to jedini način da se domogneš novca starog Franka McNeila, a za to vrijedi sve žrtvovati.

– Moja majka ne zna što govori.

– Žao ti je što je sve ovako ispalolo?

– Ne, nije.

– A zašto nije?

– Jer nije bilo na pravu mjestu, i u pravo vrijeme i radi pravih razloga.

– I žena nije bila ona prava! Frank mi je rekao da si zaljubljen u neku Meksikanku. Zar je toliko voliš?

– Možda.

– Ona bi te mogla stajati milijun dolara. Mi bismo se mogli sporazumjeti, pa bi mogao imati i nju i nasljedstvo – predložila mu je.

– Meni to i nije toliko važno. Osim toga, stric Frank će još dugo poživjeti.

– Ti, Terence, nikada nisi bio pu-
ka sirotinja kao ja. Ja nikada više ne želim živjeti u siromaštvu. Stoga sam voljna da ti priuštim i tu Meksikanku ako je to cijena koju tražiš da bismo živjeli u bogatstvu.

– Sumnjam da je to rješenje, Fanny. Bio sam svjedokom mnogih ljubavnih veza i pustolovina svoje majke. Prezirem takav način života.

– Još si premlad da to razumiješ.

Svejedno, sviđaš mi se i ja te želim – rekla je Fanny i stisnula mu šaku.

– I ti se meni sviđaš, Fanny, ali ne želim da ti budem muž.

– Hvala ti što si mi spasio život danas poslije podne. Nikad ti to neću zaboraviti. Kad se toga sjetim, noge mi drhte od straha. Mogu li nas bikovi još dostići?

– Ni govora. Zatvorit ću dvorišna vrata za nama i bit ćeš na sigurnom.

– Ali samo od bikova – dodala je tiho i zavodnički.

VI

Idućeg jutra otišao je rano iz kuće. Terence je poveo sa sobom dva kauboja i uz njihovu pomoć istjerao iz staje crnog čistokrvnog bika. Otjerali su ga na pašnjak udaljen nekoliko milja od kuće i zatvorili za njim velika vrata tora u kojem su ga čekale krave.

– Bikovi su čudne životinje. Teško shvaćaju što im je dužnost. Ili se zajure jedan u drugoga rogovima kao dvije zahuktale lokomotive zbog neke kravetine, ali začas zaborave zašto su se potukli i smire se. No, teško tebi ako ih pokušaš rastaviti. Odmah će se udružiti protiv tebe – napomenuo je oniži kauboj.

– Ni psi nisu ništa bolji, a i ljudi su takvi. Dvojica zacopanih suparnika zamržit će jedan drugoga kao kugu zbog neke djevojčure, a kad dode do objašnjavanja, onda se sprijatelje... Hej, pogledaj iza sebe! – rekao je drugi kauboj.

Bik je već bio našao izabranicu i počeo je njuškati sa svih strana.

Kući su se vratili oko podneva. Terence je odmah uočio crvenozeleu tikvu na zdencu. Poslao je kauboje za poslom, zavezao konja u hladovinu, uzeo tikvu i pošao prema Marijinoj kućici. Eloise mu je otvorila vrata čim je pokucao. Bila je odjevena za izlazak. Čak je bila obula i cipele. Njezina duga crna kosa visjela joj je u dugoj pletenici niz leđa.

Poljubila ga, ali se izmaknula kad je rukama posegao za njom.

– Ne, ne danas. Danas moram s tobom ozbiljno razgovarati – rekla mu je i pokazala mu rukom stolicu.

– O čemu? – upitao ju je Terence čim je sjeo.

– O senjori Bannister.

– Zašto baš o njoj?

– Mama mi je rekla da ju je Frank pozvao ovamo da se uda za tebe.

– Možda, ali i mene se mora pitati što ja o tom mislim.

– Ako je odbiješ, izgubit ćeš nasljedstvo.

– Još ga nisam ni dobio, a čovjek ne može izgubiti nešto što nema. Uostalom, nikada ga nisam ni želio. Sretan sam i bez njega.

– I ne želiš da se vjenčamo?

Ustao je. Počeo je nervozno šetkati gore-dolje po sobi. Jedva se svladavao da je ne zagrlji, ali u tom trenutku bi to bilo nesmotreno.

– Ja to nikada nisam rekao. Rekao sam samo da nemam dovoljno novaca za izdržavanje obitelji. Ja sam zapravo bez zanimanja, a nema tog posla koji bi me toliko privlačio da mu se posvetim cijelog života.

– Ne želiš čak ni da upravljaš rančom Dot M Dot?

– Nisam ja za to.

– Mama kaže da je senjor Frank vrlo zadovoljan tobom. Neprestano te hvali. Odlučan si, kaže, a bez toga se ne može upravljati ovako velikim rančem kao što je Dot M Dot.

– Samo još da i zavolim posao koji ovdje radim, ljubavi.

– Nemoj me tako zvati. To mi ki-da srce, jer ja nisam tvoja ljubav. Što sam zapravo ja tebi? Zaboravit ćeš me onog dana kad odeš odavde – rekla mu je tužnim ali i izazovnim glasom. – Reći ću ti nešto – nastavila je – što ti jamačno još ne

znaš. Malena kućica u prikrajku dio je meksičkog načina života. Momak i djevojka se zaljube, ali nema ju novca da plate vjenčanje, pa žive stoga u dviljem braku. Većina Meksikanaca na ranču živi u divljem braku. Ali nitko to ne smatra sramotom, ili nečim nečasnim, nitko osim popova, a i oni uglavnom šute i samo se mrgode, jer što je više divljih brakova, to se više rađa i djece koja se moraju krstiti u crkvi. A to se također plaća.

– Znam ja to, dušo. Stric Frank mi je ponudio da s tobom tako živim, ali ja sam ga poslao k vragu.

– No, ako uzmeš senjoru Bannister...

– I ona se za sada tobože s tim slaže. Ali ti ne poznaš dobro američke žene, ako misliš da bi ona to dugo podnosila. Znam ja što me čeka, draga moja, ali ja sam se već odlučio što ću učiniti. Neću uzeti Fanny Banister za ženu i neću tebe smjestiti u kućicu.

Oči su joj se zasuzile kad je to čula.

– Moram ti još nešto priznati. Moja mama je vrlo mudra žena. Ona je ovdje na ranču provela cijeli svoj život i senjor Frank ima u nju povjerenja. Stoga ću ti nešto odati. Mi smo rodaci, ti i ja.

– Kako? – zaprepastio se Terence.

Kao da je ponavljala naizust naučenu ulogu, Eloise mu je ispričala sve što je znala o bračnom životu starog Franka McNeila, njegova strica.

– Frank je najprije uzeo za ženu Lydiju, šesnaestogodišnju djevojčicu. Ona je umrla mlada, 1820. Nisu imali djece. Dvije godine nakon njezine smrti Frank se oženio Marthom, jedinicom bogatog trgovca iz Indijane. Uskoro, pošto su umrli njezini roditelji i ostavili joj gotovo

četdeset tisuća dolara, Martha se razboljela i također umrla 1864, a da mu nije rodila nasljednika. Franku je tada bilo pedeset godina. Bio je na vrhuncu životne snage i upravo je bio kupio imanje koje će mu biti domom do kraja života i koje je bilo jezgra ranča koga će poslije nazvati Dot M Dot. Među Meksikancima koji su živjeli na ranču bila je i Josephine Sanchez, dvadesetogodišnja ljepotica, podatna i častohlepna. Postala mu je ljubavnicom, čak je često i spavala u velikoj kući. Rodila je Franku sina 1852. i dala mu ime Javier. Kad je Javier navršio dvadesetu, bilo je to 1872, vjenčao se Marijom Gonzáles. Frank i Josephina su uskoro zatim prekinuli ljubavnu vezu. Kad je Javier poželio da ode u Stockton i da se tamo bavi trgovinom, Frank mu je dao novca. S njim je otišla i njegova majka. Javier je zaglavio u nekoj tučnjavi u luci, a nedugo zatim umrla je i njegova luckasta mati. Sve to ne bi bilo važno da Javierova žena Marija nije odbila da pode s njim u Stockton i živi pod istim krovom sa svojom čangrizavom i svadljivom svekrvom koja se nije mogla slagati ni s Frankom McNeilom kome je sve u životu dugovala. Mariji je bilo četrnaest godina kad me je rodila. I tako – zaključila je Eloise svoju priču – vidiš, senjor Frank je zapravo moj djed. Moju je majku postavio za svoju domaćicu. A znaš li ti što to znači?

– Ne, ne znam.

– Ona ima ključeve od svega u kući. Otjerala je više nego jednog upravitelja imanja iz kuće. Kad smo se ti i ja zagledali jedno u drugo, vidjela je u tom ostvarenje svojih snova. Jer u Meksiku se bratučedi iz prvog koljena čak žene međusobno, a mi nismo tako bliski rod.

– Stani malo – počeo je Terence – dok se snađem u tom rodoslovlju. Ti si meni znači polurodica. K tome najljepša i najmilija djevojka koju sam ikada vidio, i ja te volim, i već sam ti objasnio zašto se bojim da te zamolim da pođeš za mene. A što bi tvoja majka rekla da se vjenčamo i da te ja odvedem odavde u neko mjesto gdje bih našao neki zanimljiv i unosan posao?

– Bila bi očajna. Vidjela je kad je tvoj stric Frank potpisao novu oporuku neki dan. Nije ju pročitala, ali je čula što su pričali senjor Frank i njegov odvjetnik Foster. Gotovo sve ostavlja tebi, zemlju i gotovinu. A jučer se rasrdio na tebe i rekao da će sve ostaviti Fanny Bannister ako je ne uzmeš za ženu, i nek' te vrag nosi odakle si i došao!

– Pa nek' ostavi! Ne znam samo što ga veže uz tu ženu?

– On je star, a ona je lijepa i poželjna. On bi je uzeo za ženu da je mladi, samo da je učini bogatom. Kad se stari panj upali, znaš kako se to već kaže. Moja majka kaže da će stari promijeniti oporuku i razbaštiniti te, ako se njome ne oženiš.

Zapitao se, što li će stari ostaviti Mariji i kćerki, i koliko će od svega dobiti senilni Ernest i čangrizava Julia. Znao je da se svi oni nadaju bogatu nasljedstvu.

– Drugim riječima – dodao je Terence – tvoja majka očekuje od mene da se ja ne vjenčam s Fanny, a da ipak ne ozlojedim strica Franka toliko da promijeni oporuku. A ti i ja se ne možemo vjenčati ako ja nisam njegov jedini nasljednik.

Djevojka je šutjela. Nabrala je čelo. Terence ju je pažljivo promatrao. Nikakve sličnosti sa starim Frankom nije vidio na njoj osim sitnih pjegica na njezinoj žutosmeđoj puti. Ali stasom je bila viša od prosječ-

nih Meksikanki i koža joj je bila svjetlija.

Jedno je ipak bilo sigurno. Stari Frank McNeil nije bio jedini spletkar na ranču Dot M Dot. Marija Gonzales bila mu je dorastao suparnik. Ona je imala kćerku, a on Fanny. U toj su borbi bili gotovo ravnopravni.

Ustao je, prišao joj i sagnuo se da je poljubi. Okrenula je glavu. Poljubio ju je u obraz.

– Zapamti, nikome neću dopustiti da odlučuje umjesto mene. To me vrijeđa, ali jedno je ipak sigurno.

– A što?

– Neću oženiti Fanny Bannister. I moja me majka nagovara na tu glupost. A kad meni sve to dojadi, odjahat ću odavde bez traga. Reci mi, ljubavi, hoćeš li poći sa mnom i udati se za mene, bez obzira na to što o tome misli tvoja majka?

Pritrčala mu je i bacila mu se u zagrljaj. Zajecala je i kimnula potvrdno glavom, ljubeći ga strasno.

Svi su htjeli ići na cirkusku predstavu u Scobie. Nitko nije bio voljan da ostane na ranču da čuva kuću. Terence se nadao da može računati na starog Shortyja Gubbisona koga je zamolio da odabere novog konja za odvjetnika Fostera Bainbridgea.

– Ja sam mu odabrao konja i ja ću mu ga predati – odbrusio mu je stari Gubbison.

Terence se najviše bojao palikuća i da netko od Frankovih neprijatelja ne podmetne vatru na ranču, jer je mnogo ljudi jedva čekalo da mu se osveti.

Ernest i Julia su još za večerom u srijedu uporno tvrdili da oni ne idu u grad na predstavu. Terence je znao da će se u posljednji čas predomisлити, a ako doista ne pođu, on-

da svakako mora nekog ostaviti da ih čuva i drži na oku.

U četvrtak je na ranču već vladao praznično raspoloženje. Ljudi su poletno radili. Svi su bili orni za posao i veseli.

Fanny se trudila da bude u središtu pažnje kad je sjela za stol. Na sebi je imala haljinu s dubokim dekolteom koji je otkrivao njene ženske čari od kojih stari Frank nije mogao odlijepiti pogleda. Kosu je splela u dvije duge pletenice oko glave.

Terence je jedva čekao da se dignu od stola. Julia je uzdahnula.

— Grašak, grašak, svaki dan grašak. Ne znam što sve ne bih dala za dobru ribu!

— I to bi vam začas dojadilo. Moj je otac bio ribar i često za ručak nismo imali ništa drugo osim ribe. Izlazila nam je već na nos — napomenula je Fanny.

— Ne mogu zamisliti da se netko zasiti ribe!

— Jer nikada niste bili kći siromašna ribara. Nas je bilo osmoro, a hrane obično samo za četvoro. Često smo išli spavati gladni.

— Vidiš — dobacio je Frank svojoj sestri — a ti nikada nisi živjela u bijedi. Misliš da je dovoljno da zineš, pa da ti pohani pilići padnu u usta.

— Baš si duhovit — napola uvrijedeno će Julia.

Frank McNeil se nije uopće osvrnuo na riječi svoje sestre.

— Terence — obrati se nećaku — jesu li kočije spremne za odlazak u grad?

— Jesu. A tko će voziti kola?

— Ja ću biti kočijaš! Što me to uopće i pitaš — odbrusio mu je stric.

Starac više nije mogao upravljati četvoropregom, ali Terence je svejedno držao jezik za zubima. Starac

će pognuti konje, a zatim uzde predati u ruke nekom drugom, pomislio je Terence, pa ga je pustio da ostale prestraši.

— Samo mrtva poći ću s tobom — dobacila mu je Julia.

— Jesi li odabrao konja za Fostera Bainbridgea? — upitao je Frank Terencea hineći da uopće nije čuo što mu je dobacila sestra.

— Shorty Gubbison odabrao je za nj uskopljena ridana koji vrijedi četiri puta više od onog starog kljuse-ta što ga je odvjetnik izgubio.

— Konja ćemo povesti sa sobom, zar ne?

— Naravno.

— U tebe se čovjek doista ne može pouzdati, sinko. A sad mi pomozi uza stube. Idem malo prileći — rekao je stari Frank i polagano ustao od stola, podupirući se o štap.

Terence je dopratio starca u sobu, posjeo ga na krevet, skinuo mu čizme i poravnao jastuke na uzglavlju.

Ernest je upao u sobu upravo kad je Frank legao.

— Nije zdravo da legneš odmah poslije jela puna želuca — upozorio ga je Ernest. Frank je otvorio samo jedno oko, pogledao brata i nešto promrmlija. Terence je uhvatio Ernesta za lakat i blago ga izgurao iz sobe.

— To je nezdravo — nastavio je Ernest, pa brzo dodao: — A jesi li vidio, Marija je natrpala pokrivače i starudiju u Frankovu blagajnu. Je li je netko otvarac ovih dana?

— To me ne brine.

— Ali brine mene i Juliju — uzrujano će stari Ernest.

— Onda pitajte strica Franka kad se probudi — odgovorio mu je Terence i Ernesta izgurao prema stubama, a on je sišao u dvorište gdje je sreo Petea Viscaina sa sr-

pom u ruci. Terence je uhvatio Peteov pogled.

– Ne brinite zbog ranča, senjor Terence. Ja ne idem sutra u grad i pazit ću na kuću, a sutra dolaze kući i moji sinovi: Mark, Pat i Angelo.

– Hvala ti, Pete. To mi je bila velika briga.

– I nemojte ići u grad bez revolvera – dometnuo je Pete.

– A zašto?

– Frank nije omiljen u gradu, a još manje u okolici.

Terence je zamišljeno kimnuo glavom i otišao u sušu da pogleda kočiju kojom će se sutradan odvesti u Scobie.

VII

Odlazak u Scobie na veliku cirkusku predstavu nalikovao je na odlazak u križarske ratove. Meksikanci su jahali na čelu povorke. Ernest i Julia su se u posljednji čas predomislili i krenuli, kao što se i očekivalo.

Frank je uzeo uzde četveroprega u ruke, ali je uskoro pozvao Terencea koji je jahao uz kočiju.

– Terence, molim te, uzmi uzde. Ja sam prestar za četvoropreg. Previše nas je u kočiji.

Fanny je spremno iskočila iz kočije.

– Pričekajte me trenutak, samo da se presvučem u jahaće hlače. Uzjahat ću Terenceova konja.

– Čuvaj se! Objestan je – upozorio ju je Terence.

– Ne brini! Ja sam vrlo dobra jahačica.

Utrčala je u kuću i za desetak minuta se ponovo pojavila u jahaćim hlačama. Na glavi je imala šešir široka oboda s velom.

Terence se začas uvjerio da je Fanny doista dobra jahačica. Uzeo je uzde iz Frankovih ruku i ošinuo konje.

Terence je ostao zaprepašten kad je vidio koliko se ljudi okupilo u gradu, a i Frankove su se oči zažarile od oduševljenja. Velik cirkuski šator uzdizao se na sredini prašnjavog gradskog trga. Dug red bio je ispred cirkuske blagajne. Terence je sračunao da pod šator može stati barem četiri stotine gledalaca.

Ljudi su bili raspoloženi, nasmijsani i veseli dok se nisu pojavile Frankove kočije. Meksikanci su već bili sa svojim sunarodnjacima s ostalih rančeva. Terence je opazio da ostali rančeri jedva kimnu na pozdrav Franku. Svjetina se odjednom uozbiljila i smrknula kad je ugledala Franka.

Foster Bainbridge pozvao je Franka s družinom da prenoće u njegovoj kući. Dočekao ih je na ulaznim vratima i poželio im dobrodošlicu.

– Dobro došli! Kakvo divno iznenađenje što ste i vi došli, gospodo Bannister! – obratio se Foster posebice Fanny.

Pružio joj je ruku i pomogao da sjaše. Uzde je predao konjušaru koji je poveo njezina konja u staju. Sluge su prihvatile uzde iz Terenceovih ruku i raspregnule četvoropreg. Bainbridge je zatim pomogao Juliji da uđe u kuću. Ernest je klip-sao za njima, podštapajući se i otpuhujući.

Terence je pomogao starom Franku da side s kočije.

Bill Marquant, gradski šerif, pritrčao je da ih pozdravi. Marquant je bio čovjek pedesetih godina. Nekada snažan i krut, omlohavio je od lagodna života.

Čim su ušli u prostran dnevni boravak, stari se Frank izvalio u stolicu za njihanje.

– Bill – obratio se Frank šerifu – izgledaš kao da se svaki dan prežderavaš. Kako ti je žena?

– Umrila je prije tri godine. Zar ste zaboravili, pobogu? – Marquant ga je tiho upitao.

– O da, sjećam se. Oprosti, Bill. Foster Bainbridge je odveo žene na kat u njihove sobe. Ernest je stajao u sredini dnevnog boravka. Osjećao se nelagodno, jer se nitko nije obazirao na njega.

– Želite li, možda, otići u svoju sobu da se odmorite. Erneste? – upitao ga je Foster kad je sišao.

Ernest je kimnuo glavom i pošao za Fosterom uza stube. Šerif je privukao stolac i sjeo pokraj starog Franka.

– Upravo sam izmijenio nekoliko riječi s Ruby Potter. Ona se boji izgreda. Bilo bi dobro da nekako obuzdate vaše momke, Frank, barem do zalaska sunca, dok se svjetina ne razide.

– Moji momci neće praviti ispa-de i kršiti zakon – odvratio mu je osorno Frank.

– Ne zaboravite, ovdje niste baš omiljeni. Vi i vaši kauboji ste u manjini – opomenuo ga je šerif ozbiljnim glasom.

– Odakle su došli svi ti ljudi?

– To sad nije važno. Naredite vašim ljudima da mi predaju oružje, a ja ću razoružati sve ostale.

– Mislim da će to biti najbolje, striče. Ja ću obavijestiti naše ljude – dodao je Terence.

Frank ga je prostrijelio zažarenim pogledom.

– Dobro, neka ti bude! A i nitko ih drugi ne može razoružati osim tebe. Što ćeš, ako se netko usprotivi? Hoćeš li ga otjerati?

– Naravno, odmah!

– Dobro, učini kako misliš da je najbolje. Ja ću malo zadrijemati, čim mi Foster donese piće.

Terence i šerif Marquant uputili su se najprije u javnu kuću Ruby

Potter. Kuća je bila izvan grada, skrivena krošnjama stabla.

Čim je sjahao, ugledao je tri kauboja sa ranča Dot M Dot.

– U gradu se skupilo mnogo ljudi i nitko ne želi da dode do pucnjave. Revolvere stoga morate predati na čuvanje šerifu Marquantu.

Kauboji su se pogledali i nevoljko predali revolvere šerifu.

Kad su ušli u kuću, pošli su u salon. Ruby Potter bijaše stasita žena, prosijede crne kose, duboka glasa i dostojanstvena držanja.

– Nagovorio si Franka da ti dopusti da ih razoružaš? – upitala je šerifa.

– Nisam ja. Nagovorio ga je njegov nećak – odgovorio joj je šerif i predstavio Terencea McNeila.

– Dobro. Ja nikoga neću pustiti naoružana u kuću – rekla je Ruby i pružila ruku Terenceu.

– Tvog strica, momče, poznajem već dvadeset i pet godina i vjerujem, taj se otada ni za dlaku nije promijenio.

– Vjerujem vam, gospodo – priznao joj je Terence.

Sjeli su i razgovarali o poslu.

– Znaš, momče, moje su djevojke ljepotice. Vrijede svaki cent koji za njih platiš. Ja sam ih sama odabrala i dovela iz San Franciska. Možeš odabrati koju želiš.

– Hvala, sada nemam vremena – odbio je Terence uljudno njezinu ponudu.

Ruby je pozvala djevojke i sve ih obavijestila da nikoga ne smiju primiti naoružanog.

Terence i šerif Marquant otišli su zatim u grad i usput razoružavali kaubojke. Kad su skupljene revolvere pohranili u šerifovu uredu i ponovo izišli na ulicu, susreli su dvojicu mladih kauboja. Obojica su bila s revolverima.

– Ovi bi nam mogli zagorčati ži-

vot. Rade za Eda Mitchella. Frank mu je oteo deset tisuća jutara zemlje. Ed to još nije prežalio – napomenuo je šerif.

– Stanite, momci! – povikao je za njima šerif. Momci su se okrenuli i odmjerali ih začuđenim pogledima.

– Želio bih s vama razgovarati. Danas nitko ne smije naoružan šetati gradom. U gradu je previše žena i djece.

– Ali to jamačno ne vrijedi i za ljude Franka McNeila – izazovno mu je dobacio kršniji i stariji kauboj.

– Za sve jednako. Sa mnom je i Terence McNeil, Frankov nećak.

– Zbilja? Ne mogu starog Franka zamisliti kao miroljubiva goluba.

– A gle, gospodin nećak je još naoružan – dodao je drugi kauboj, neki mršavi mladić.

– Čim sve razoružamo i ja ću predati svoj revolver šerifu – objasnio mu je Terence.

– Čuo sam da Baron Godfrey sad radi za starog Franka? – upitao ga je kršniji kauboj dok je šerifu predavao svoj opasač s revolverom.

– Dobro si čuo – odgovorio mu je Terence.

– A jeste li i njega razoružali? – upitao ih je mršavi mladić.

– Ne, još nismo.

– Tek kad razoružate i tog gada, onda ću vam i ja predati svoj revolver – odvratio mu je mladić.

– Slušaj, momče, nemoj nam praviti neugodnosti – upozorio ga je šerif.

– Zašto me ne strpate u zatvor?

– podrugljivo mu je dobacio mladić i okrenuo im leđa.

– Požurite, molim vas, razoružajte Godfreyja prije nego što ga Slim vidi. Izazvat će ga na dvoboj, i God-

frey će ga ustrijeliti kao psa. Slim je žutokljunac i pravi se važan – preklinjao ih je kršniji kauboj.

– Ti podi za njim, a mi ćemo potražiti Godfreyja – naredio mu je šerif.

Terence i Marquant pošli su u potragu za Baronom Godfreyjom.

– Eno ga! – povišenim će glasom šerif čim ga je ugledao.

Baron Godfrey je upravo izlazio iz Bainbridgeove kuće kad su ga opazili. Bez sumnje, pomislio je Terence, podnio je Ernestu izvještaj o općoj situaciji i raspoloženju u gradu. Terence ga je pozvao imenom.

– Daj nam revolver. Svi kauboji u gradu moraju biti razoružani.

Godfrey je niječno odmahnuo glavom.

– Ni govora. Čuo sam da je Slim Clarence u gradu i da me hoće ustrijeliti. Najprije njega razoružajte, ako hoćete i moj revolver.

– Najprije ćemo tebe razoružati – odvratio mu je Terence.

– Ostavi ti mene na miru i gledaj svoja posla! Ako taj blesavi Slim povuče revolver na mene, ustrijelit ću ga kao šugava psa – odrešito će Baron Godfrey.

Terence je ustuknuo korak kad je opazio da je Godfrey posegnuo za revolverom. U tom je trenutku odjeknuo glas Slima Clarencea preko ulice:

– A, tu si, podli gade koji ljudima pucaš u leđa!

– Slime – upozorio ga je Baron – posljednji put ti kažem, ne vrijeđaj me i makni ruku s revolvera!

Ali Baron je ipak pošao odmjerenim i sporim koracima prema Slimu. Kad mu je prišao na oko desetak koraka, Slim je potegnuo kolt.

Baron Godfrey bio je ipak brži!

Pogodio je Slima ravno u srce prije nego što je mladić dospio i podići ruku s revolverom.

– Vidjeli ste – Baron Godfrey obratio se odmah Terenceu i šerifu Marquantu – svojim očima tko je prvi potegnuo revolver.

– Ali ti si znao da si brži – bunio se Terence.

– Znao sam, ali ne zaboravi da sam ga ja na to i upozorio – odvratio mu je oholo.

Ulica se odjednom napunila znatiželjnicima. Terence je prišao Baronu i nastojao da mu glas bude smiren i odmjeren.

– On bi sada bio živ, da si nam predao revolver kad smo to zatražili. Doduše, ubio si ga u samoobrani, ali čim završi istraga, bit će otpušten!

– Kakva istraga, čovječe! Svi mogu posvjedočiti da je Slim prvi potegnuo revolver na mene – reče Baron.

– U ovakvim očitim slučajevima obično nema istrage – potvrdio je šerif.

– Možda, ali ovaj put ćemo povedi sudsku istragu. Ne želim da pukne glas da je iskusan revolveraš s ranča Franka McNeila ustrijelio zelembaća, i da o tom nije povedena sudska istraga. A kad sud ustanovi činjenično stanje, ja ću se osobno pobrinuti da Baron Godfrey ode s ranča.

Godfrey je ponovo posegnuo za revolverom. Bio je samo pet-šest koraka udaljen od Terencea, koji je iznenada zamahnuo i udario Barona šakom u vrat. Baronova je glava poletjela unatrag. Drugi Terenceov udarac pogodio ga je u trbuh. Terence je uvidio da se Baron ne zna tući. To je vrlo često bila slaba strana revolveraša.

Godfrey se savio od bola, otvorio usta da uhvati daha i skljkao se onesviješten. Terence ga je razoružao i revolver predao šerifu.

– Pozovite svjedoke. Ja ću o svemu obavijestiti strica Franka.

– Ja ću potpisati izjave svjedoka – pristao je šerif Marquant.

Kad je Terence ušao u kuću odvjetnika Fostera Bainbridgea, zatekao je strica u krevetu. Stric Frank odobrio je Terenceovu namjeru da se povede sudska istraga.

– Odredit ću i zapisničara – rekao je stric Frank – jer će me inače popljuvati cijela Kalifornija. Reći će da sam naredio da ustrijele tog priglupog Slima.

* * *

Kad je počela sudska istraga, skinuli su lisičine s Baronovih ruku. On se pravio kao da ne razumije što se to s njim događa. Foster je doveo sa sobom zapisničara i svjedoke.

Porota od šestorice građana, koje je šerif odabrao, povukla se na vijećanje kad su bili preslušani svi svjedoci. Porota je donijela oslobađajuću presudu, jer je Slim poginuo svojom krivnjom i optuženi ga je ubio u samoobrani.

– Ne znam što ti je trebalo – upitao je Baron drsko Terencea.

– Meni doista nije, ali trebalo je stricu Franku. Spasio sam mu ugled. Dat ću ti plaću do kraja mjeseca, a ti nestani iz grada u roku od pola sata.

– Ja ću poslušati samo strica Ernesta.

– Idi, pa ga pitaj što želi!

Frank je bio budan kad su Terence i Baron ušli u Bainbridgeovu kuću. Ernest je još spavao. Foster je bio prisutan kad je Terence obavijestio Franka o svemu što se dogodilo.

– A što me sad s time gnjaviš. Rekao si da ćeš najuriti sve one koji ne predaju oružje. Pa, najuri ih –

zovoljno mu je odbrusio stric Frank.

– Želim prije toga razgovarati s Ernestom. On mi je najbolji prijatelj – pobuni se Baron.

– Nemaš ti prijatelja. Kad te Terence isplati, tornjaj se da te moje oči više ne vide – strogo mu je naredio Frank.

Godfrey je uzdahnuo. Uzeo je novac od Terencea i stavio ga u lisnicu koja je već bila nabita novčanicama.

– Navratit ću na ranč po svoje stvari. To mi nitko ne može zabraniti – rekao je Baron.

– Naravno – odvratio mu je Terence – dodi sutra oko jedan poslije podne i nosi sve što misliš da je tvoje. Ja ću doći da te ispratim.

Baron je trenutak oklijevao, a zatim izišao, uzjahao konja i odjahao.

Kad je Ernest sišao u dnevni boravak, Frank mu je objasnio što se dogodilo s njegovim ljubimcem.

Otjerao si sve kauboje s kojima bih se sprijateljio. Ti mrziš moje prijatelje – predbacio mu je Ernest.

– I mrzim ih, jer uvijek odabereš ološ za prijatelje, a to je bio i tvoj prijatelj Baron Godfrey s kojim si spletario protiv mene – srdito mu je predbacio Frank.

Ernest pogleda Terencea očima punim mržnje i pakosti.

– Nikada ti to neću zaboraviti, Terence, nikada! Znam ja dobro da je to tvoje maslo. Požalit ćeš ti još to!

VIII

Predstava je bila mnogo bolja nego što je Terence očekivao. Sjedio je u prvom redu između Julije i Fanny. Razdragani i odušeljivni gledaoci nagradili su izvođače gromoglasnim pljeskom.

Šerif je javio Terenceu za vrijeme

predstave da je Baron Godfrey odjahao iz grada, čim mu je Marquant vratio revolver.

– Baron je opak čovjek, naprasne čudi. Zacijelo će pokušati da ti se osveti i da ti napakosti. Neće prezati ni od umorstva, samo Ernest je prestar da bi ga mogao prozrijeti. Kad shvati istinu, bit će prekasno – Fanny je opomenula Terencea, šapćući mu u uho.

– Moram ga držati na oku samo kad dode po svoje stvari – odgovorio joj je Terence dok je pogledom tražio Eloise u prepunom gledalištu. Sjedila je u društvu s Meksinkankama. U krilu je držala najmlađe dijete svoje sestrice. Ako ga je i vidjela uz Fanny, to nije pokazala. Pretvarala se da ga ne vidi.

Na kraju predstave Orlena Means se duboko naklonila Franku McNeilu. Cirkusom se prolomio buran pljesak. Njezin je muž pak Franku izrazio zahvalnost biranim riječima istaknuvši da je vrlo počašćen njegovim dolaskom na predstavu.

– Svi smo večeras u društvu sa živim svjedokom naše povijesti. Gospodin Frank McNeil navršio je devedeset i četiri godine. Rodio se kada je George Washington bio predsjednik Sjedinjenih Država. Gospodin McNeil je svojim radom i mudrošću postao jedna od najuglednijih ličnosti naše države. Pozdravimo ga pljeskom – završio je vlasnik cirkusa svoj pozdrav Franku McNeilu.

Terence je opazio da Ed Mitchell i njegovi ljudi, a i neki Meksikanci nisu na to zapljeskali.

* * *

Frank je te večeri bio toliko razdragan i uzbuđen da nije mogao zaspati.

– Šteta što nisi ponio violinu sa sobom da mi sada zaspiraš uspavanku – prigovorio je Terenceu.

– Zaboga, striče, ne možemo tuđu kuću pretvoriti u koncertnu dvoranu!

– Foster nam to ne bi zamjerio. On obožava glazbu. Nego, dolje u kutu blagovaonice vidio sam male orgulje. Idi, probudi Fostera i pitaj ga je li čemu još to proketo glazbalo.

– Ja radije ne bih uznemiravao Fostera u ovo doba noći. Uostalom, ja vrlo loše sviram na orguljama.

– Zašto se uvijek sa mnom natežeš i izmotavaš kad te zamolim za neku uslugu? I Foster će uživati da ih opet čuje. Kupio ih je na dar ženi i otkada je ona umrla, nitko na njima nije svirao.

Terence je nevoljko ustao i pošao po Fostera Bainbridgea.

– Mislim da je glazbalo u dobru stanju. Bit će mi mило da ga ponovo čujem, Terence. Pozvat ću dječaka da pritišće i napuhava mjech.

Bach i Händel zacijelo bi se okrenuli u grobu da su čuli kako Terence prebire po tipkama njihove skladbe.

Milozvučan glas orgulja napunio je staru kućerinu glazbom kakva se u njoj već godinama nije čula. Ernest je počeo ljutito lupati štapom po podu, zatijevajući mir i tišinu. Ali vani na ulici, ispred kuće, počeli su se skupljati Meksikanci, privučeni glazbom. Predvodila ih je Eloisie.

Kad je to vidio, Terence se toliko osokolio da je nastavio svirati po sluhu »La Palomu«, pjesmu koja je bila omiljena među Meksikancima.

Julia je sišla u prizemlje, zagrnutu kućnom haljinom.

– Zar ne čuješ kako se Frank dere da mu zaspiraš pjesmu »La Pan-

chita«. Veli da neće moći zaspiti ako je ne čuje.

– Ali ja je nikada još nisam čuo – zavapio je Terence.

– Ja je znam. Ja ću pjevati, a ti me prati. Hoćeš li? – povikala je Eloisie s vrata.

Terence joj se nasmiješio i kimnuo glavom. Eloisie je ušla u kuću, stala pokraj Terencea i zapjevala. Terence je toliko znao španjolski da je mogao razumijeti riječi pjesme koja je govorila o lakomislenoj i jogunastoj Panchiti, a napjev je bio vrlo jednostavan i lako ju je mogao pratiti. Svirao je oko jedan sat, a zatim je Fanny sišla i javila mu da je stric Frank zaspao.

– Hvala ti, Terence. Prekrasno si svirao – rekla mu je Fanny, dobacila poljubac i otrčala natrag uza stube.

Kad su se svi razišli, Terence je otpratio Eloiseu do vrata. Zagrljio ju je, a ona je utonula u njegovu zagrljaju. Nogom je gurnuo vrata i zatvorio ih.

U tom je trenutku Foster naišao i zatekao ih.

– Uz kuhinju je malen sobičak. Tamo vas nitko neće uznemiravati – urotnički im je šapnuo Foster.

Za doručkom idućeg jutra Frank je zatražio od Fostera da mu proda orgulje.

– Orgulje su zato da se na njima svira, a ne da trunu ovdje u kutu – počeo je Foster – i ja ti ih poklanjam u zamjenu za konja koga si mi poslao.

– Dajem ti tisuću dolara. Prista-jaš li?

– Platit ću ih upola manje prije petnaest godina.

– Uzmi tisuću dolara i nemojmo više o tome raspravljati – zaključio je stari Frank kupovinu.

Orgulje su natovarili na unajmljena pivarska kola. Eloisie je sjela

na kola, mašući veselo nogama, a oko nje su posjedala djeca s ranča Dot M Dot koju su roditelji doveli u cirkus.

Kauboji su jahali ispred kola. Predvodio ih je zdepasti Shorty Gubisson. Za njim su klopotala kola puna Meksikanaca, a zatim kola s orguljama. Terence je upravljao četveropregom. Frank je sjedio uz njega na prednjem sjedalu. Na stražnjem sjedalu bili su Julija, Fanny i Ernest. Iza kočije se vuklo još nekoliko kola.

Kad su stigli na pola puta do ranča, ugledali su dva konjanika. Terence ih je prepoznao još prije nego što su ih presreli. Obojica bijahu s ranča Dot M Dot. Zaustavili su se tik uz kočiju. Lica su im bila izobličena od užasa.

– Terence, možemo li razgovarati s tobom trenutak, ali u četiri oka.

Frank koji je cijelim putem drijemao, naglo se trgnuo i otvorio oči.

– Kakva četiri oka! Kažite otvoreno što vas mori! – zapovjedio im je.

– Na ranču se dogodila velika nesreća. Pete Vascaino je mrtav. Ustrijeljen. Leži pred kućom. I njegov sin Mark također je mrtav. Ustrijeljen je u dvorištu, odmah uz stražnja vrata.

– Pete i Mark ubijeni? Kako i zašto, pobogu? – zaprepašteno će Terence, dok je stari Frank ostao bez riječi.

– Provalnik je upao u kuću. Razvalio je vrata željezne blagajne. Pete i Mark su ga uhvatili na djelu. Dokumenti su razbacani po podu u sobi. Blagajna je prazna. Pozvali smo šerifa iz Merceda.

– U blagajni su bili samo neki stari bezvrijedni papiri. Kako su otvorili blagajnu? – upitao ih je Frank.

– Ne znam. Razvalili su vrata. Sve je propalo kroz pod.

– Blagajna je bila stara pa ju je lako bilo obiti. Ali zašto? Požuri, Terence, da vidimo što se zapravo dogodilo – naredio je stari Frank.

Terence je ošinuo konje, a za kočijom se uzvitlao gust oblak prašine. Glasnici su galopirali uz kočiju.

– Je li tko vidio da se Baron Godfrey mota oko kuće? – vikao je Terence iz sveg grla da nadjača štopot kotača i topot kopita.

– Ne, nije.

– Morao se pojaviti. Sinoć smo ga otpremili kući.

– Svinja! Ako ih je on ustrijelio, vješala mu ne ginu – dobacio je jedan od glasnika.

Prvo što su ugledali bijahu Meksikanci koji su stražarili oko kuće uz pokojnike. Terence je naredio ženama da odmah uđu u kuću kako ne bi vidjele užasan prizor. Terence je sjahao i kleknuo uz mrtvog Petea.

– Vidite, nije imao pušku u rukama i nije ispalio ni jedan metak iz revolvera.

Zrno je pogodilo Petea u vrat s leđa i usmrtilo ga na mjestu. Pete nije ni vidio ubojicu. Ubojica je zatim, po svemu sudeći, uzeo Peteovu pušku i otišao oko kuće da zaskoči i Marka s leđa.

– Pokazat ću vam kako – dometnuo je Meksikanac prosijede kose koji je stražario uz Petea.

– Vide se tragovi Mark je najvjerojatnije napajao konja ispred staje. Potrčao je prema kući kad je čuo pucanj. Vidite li tragove? Desetak koraka od kuće dohvatilo ga je zrno iz puške, ispaljeno iza stražnjeg ugla kuće. Pao je pogoden u leđa. Zrno mu je smrskalo kralješnicu. Nije dospio opaliti ni metka. Sve je jasno kao na dlanu – završio je prosijedi Meksikanac kad su zašli iza kuće.

– Hvala vam, Miguele. Odvest ću starce u kuću. Vi, molim vas, pogle-

dajte u spavaonicu je li Baron Godfrey pokupio svoje stvari – rekao je Terence.

Ernest se doimao zapanjen, kao da ne shvaća što se to oko njega događa, ali stari Frank sačuvao je prisutnost duha.

Ušli su u kuću. Julia je histerično plakala, a Fanny ju je tješila. Popeli su se u Frankovu sobu na katu. Vrata velike stare željezne blagajne bila su na podu.

– Prokleta mu duša! Čekao je da odemo u grad da mi provali u kuću – opscvao je stari Frank.

– Ovo je djelo stručnjaka – napomenuo je Terence.

– Tražili su jamačno tvoju najnoviju oporuku – zacvilio je drhtavim glasom Ernest.

– Ako su je tu tražili, onda je nisu našli – nasmiješio se zadovoljno Frank.

– Ali ti si uvijek tvrdio da je oporuka u blagajni – zapanjeno će Ernest.

– Tvrdio sam, ali sam vam lagao. Prevario sam vas. Oporuka je na sigurnom mjestu gdje je nitko ne može naći. U blagajni sam ostavio samo neke stvari nevrijedne papire. Pozovi Mariju i reci joj neka dovede žene da počiste ovo smeće – naredio je Frank.

– I neka ga spale na dvorištu!

* * *

Stvari Barona Godfreyja nisu više bile u spavaonici. Nestala je i vinčesterka koja je visjela na klinčanici iza kuhinjskih vrata.

Ernest je još sjedio u Frankovoj sobi kad im je sluga došao javiti da u staji više nema ni Godfreyjeva konja.

– Erneste, ti zacijelo nešto znaš o svemu ovome – oslovio je Frank svog brata.

– O čemu?

– O ubojstvima i provali. Čini mi

se da tvoj prijatelj Baron Godfrey u tom ima svoje prste.

– Ne znam ja ništa o tome. To mogu tvrditi samo zli jezici. Zašto bi on to učinio?

– Jer si mu ti naredio. Eto zašto. Ernest se zgurio na krevetu.

– Baron je otišao. Nije više ovdje – zacvilio je plačnim glasom.

– Ne, nije više ovdje. I teško njemu ako se vrati. A što si mu rekao da je u blagajni?

– Ništa! Ništa! Ja s tim nemam nikakve veze. Zacijelo si šenuo pameću kad ti nešto tako može pasti na um, Frank. Ja da bih unajmio ubojicu i provalnika!

– Meni se sve čini da si ti taj koji je šenuo pameću, Erneste, a ne ja.

Ernest je protrljao oči dlanovima kao da briše suze.

– Ako je to Baron učinio, onda je zacijelo poludio. Ali, Frank, ti si kriv za smrt Petea i Marka, jer si nam lagao gdje si ostavio oporuku. Izbaci me iz kuće. Ja više ne mogu podnositi tvoju samovolju. Ti nas sve potcjenjuješ.

– Ne boj se, Erneste, neću te izbaciti iz kuće na cestu. Ti si ipak moj brat. Želim da budeš prisutan kad uhvatimo Barona Godfreyja. Zanima me što će nam taj reći kad ga suočimo s tobom.

Ernest spusti glavu i tiho zajeca.

XI

Viscainovi su odmah bili obaviješteni o tragičnoj smrti Petea i Marka.

– Otidi do njih. Izrazi im nasu sućut, kaži da ću ja platiti ukop, a njihovoj majci dati tisuću dolara odštete – rekao je stari Frank svom sinovcu Terenceu.

– Tisuću dolara joj neće nadomjestiti muža. Radije joj vrati njezinu zemlju – dobacila je pakosno Julia.

– Njezinu zemlju? – povikao je stari Frank.

– Da, dobro si čuo, njezinu zemlju. Njezin muž i sin poginuli su čuvajući ti kuću. A sve potvrđuje da ih je ubio tvoj kauboј.

– Ti si poludjela! Terence, otidi do Angela Viscaina i kaži mu što sam ti rekao – odbrusio je Frank.

– Kazat ću mu, ali ću mu i ponoviti što je rekla Julia, jer se s njom slažem.

Frank se zajapurio od srdžbe.

– Onda ću mu ja sam to kazati. Pozovite ga ovamo! – naredio je Frank.

– Pozvali smo ga, ali neće da nogom stupi u tvoju kuću. No ja ću svejedno poći i s njim porazgovarati – ponudio se Terence.

Angela Viscaina je zatekao u spavaonici za kauboје u razgovoru s ostalima uz šalicu kave. Nalikovao je na starijeg brata Marka kao jaje jajetu i Terence ga je na prvi pogled prepoznao.

– Što ste odlučili? Kada ćete objesiti Godfreyja? – upitao je zajedljivo Terencea.

– Najprije ga moramo uhvatiti. Uskoro će stići šerif Hall iz Merceda.

– Omar Hall je dobar šerif, ali Marquant je još bolji. Poslao sam po njega. A kad uhvatimo Godfreyja, ja ću ga ispitivati dok iz njega ne iscijedim kakvu je ulogu imao vaš stric Ernest u umorstvu mog oca i brata.

– I ja bih želio znati, ali sumnjam da Ernest u tom ima svoje prste – odvratio je Terence, pa sjeo na klupu nasuprot Angelu.

– Mogu li vam ikako pomoći, Angelo? – upitao ga je Terence tihim glasom.

– Kažite mi što Fanny Bannister traži ovdje!

To je pitanje osupnulo Terencea.

Razrogačenim se očima zagledao u Angela.

– Zašto vas to zanima? Pa, došla je u posjet mom stricu, koliko ja znam – začudeno će Terence.

– Poslušajte onda dobro što ću vam ja reći – nastavio je Angelo uz posprdan osmijeh.

– Ona i Baron živjeli su zajedno nekoliko godina nevjenčani u San Francisku.

– Što!

– Frank McNeil to ne zna. Ona se s Baronom spetljala poslije muzevljeve smrti koji joj je ostavio sav svoj novac. Baron joj je pomogao da ga potraži, a onda ju je ostavio. Bilo je to prije četiri-pet godina.

– Oprostite, ali ja to ne mogu vjerovati.

– A ja vam to mogu i dokazati. Pitam se stoga, zašto je Baron došao ovamo da radi kao običan kauboј za starog Franka McNeila? Kladim se da je znao da je stari zaljubljen u Fanny. Osim toga, Baron je bio Ernestovo njuškalo i doušnik od prvog dana.

– To znam, ali ako je stric Frank zaljubljen, kako vi to kažete, u Fanny, zašto bi onda mene nagovarao da uzmem Fanny za ženu?

– A što može starac od devedeset i četiri godine s mladom i strastvenom ženom? Hoće da Fanny ostane u obitelji i da joj ostavi sav novac i imanje, a upravo je potpisao oporuku u kojoj je vas učinio svojim jedinim nasljednikom.

– Kako mene? Pa nitko još ne zna što piše u oporuci.

– Ja znam. Vi možete pak, ako hoćete, još slobodno otići odavde. Fanny će tada naslijediti sve, i novac i zemlju, a ona će opet dati Baronu sve što zaželi. Oh, mogla bi se za nj i udati! Znaite, žene su vrlo prevrtljive čudi.

* * *

Šerif Bill Marquant dogalopirao je na ranč.

– Je li Baron Godfrey jučer jahao konja s ranča Dot M Dot, ili svog vlastitog?

– Ne sjećam se – odgovorio mu je iskreno Terence – ali nekoliko je kauboja izjavilo da je Baron jučer jahao svog vranca.

Baronov konj nije bio u staji. S njim su nestale i Baronove bisage. Međutim, nitko se nije sjećao da je vidio Barona kad se vratio iz grada.

Terence se također sjetio da je Baron morao ući u kuću da ukrade vinčesterku s klinčаницe iza kuhinjskih vrata.

– Dobro, sada bar znamo koga moramo tražiti i kako je taj naš bjegunac naoružan – zaključio je šerif.

– A što znate o momku koga je Baron ustrijelio u gradu? – zanimalo je još šerifa.

Znali su samo ono što su vidjeli i čuli. Čuli su da se Baron navodno zavadio sa Slimom Clarenceom zbog neke ljepotice u javnoj kući u Stocktonu, ali su vidjeli da je Baron imao lisnicu punu novčanica.

Uskoro su svi ljudi s ranča Dot M Dot otišli u potragu za Baronom Godfreyjem. Na žalost, našli su samo tragove njegova konja, koji je imao izlizane potkove na sva četiri kopita, oko desetak kilometara sjevernije od ranča Dot M Dot.

Šerif se vratio u Merced da dade odštampati tjeralicu za Baronom Godfreyjem i da je razašalje prvom poštom.

Tijela Petea i Marka ukrkali su na pivarska kola i odvezli na groblje Svete Margarite gdje su ih pokopali.

* * *

Marija je pospremila stol i prala sude od ručka.

– Senjora Bannister vas čeka u dnevnoj sobi. Željela bi s vama razgovarati, kako reče, dok spavaju Frank, Ernest i Julia.

Tihim je koracima prešao preko hodnika u dnevni boravak. Fanny je brisala prašinu s orgulja koje su zauzimale veći dio sobe.

– Zdravo, Terence, čekala sam te. Sjedni, molim te. Moramo porazgovarati o mnogočemu prije nego što bude prekasno – rekla mu je ljubaznim glasom uz primamljiv osmijeh.

Na njegovu je licu mogla pročitati da zna za njezin ljubavni odnos s Baronom.

– Hvala, Fanny. Radije ću stajati. Odviše sam uznemiren da bih mogao mirno sjediti.

– Zanima me što sada misliš o meni?

– Pokušavam naći odgovor na pitanje zašto si nam zatajila ljubavnu vezu s Baronom Godfreyjem?

– Zatajila sam je stoga, ako baš hoćeš znati, što je to dio mog života s kojim se ne mogu pohvaliti. Pokojni muž mi je ostavio uveden posao vrijedan više od četrdeset tisuća dolara. Baron ga je upropastio za manje od tri godine. Pala sam pod stečaj.

– Kad si upoznala strica Franka?

– Davno je to bilo. Zapravo, moja majka Ellen me je s njim upoznala. Majku sam obožavala. Činila mi se najljepšom, najpametnijom, najlukavijom ženom na svijetu. Ona me upoznala i s mojim prvim mužem. Bio je dobar i čestit čovjek. Kad je poginuo, majka me poslala k Franku po savjet što da radim. Ja sam doista i otišla k Franku, ali nisam poslušala i njegov savjet. Upoznala sam Barona Godfreyja.

– Bila sam – nastavila je Fanny – mlada i neiskusna. Kriva sam za

sve što mi se poslije dogodilo. No, vidjela sam da i pametnije žene od mene često posrnu u životu. Žene kao da u srcu žele da budu žrtve podlih muškaraca, a koji ih zauzvrat preziru i iskorištavaju.

Kad je to čuo, Terence se sjetio zavodničkih brčića Barona Godfreyja, koji su mu krasili pristalo lice.

– Uхватimo li ga, a ja se nadam da ćemo ga uskoro uhvatiti, mislim da ću lako dokazati da je ubio Pe-tea i Marka, a tad će visjeti.

– Mrzim vješanja, ali on je to i zaslužio.

– Gdje je naučio obijati željezne blagajne?

– Neko je vrijeme bio ortak najpoznatijeg provalnika u San Francisku. Vjerojatno ga je on naučio kako se to radi. Jednom sam ih čak skrivala u svojoj kući pošto su provalili u neku banku i opljačkali je.

– Što je tražio u blagajni strica Franka?

– Oporuku, naravno! Frank mi je sam priznao da vrijedi pola milijuna dolara. A Baron je znao da si ti jedini Frankov baštinik, osim nekih sitnih darova Mariji i Viscaino-vima.

– Fanny, ja to ne mogu vjerovati.

– Vjeruj mi. Frank mi je to sinoć rekao. Ako se ti i ja vjenčamo, ostavit će sve nama. U protivnom, dobit ću koliko i Marija. Deset tisuća dolara u gotovu poslije ostavinske rasprave i stotinu dolara mjesečno za uzdržavanje – povjerila mu se.

– Stari okrutni gad! – procijedio je Terence kroza zube.

– Stari okrutni ali bogati gad! – ispravila ga je Fanny, pa nastavila tihim glasom:

– Čini mi se da je uzalud da te nagovaram da se vjenčamo. Ti voliš drugu, a ja ne bih htjela da ti se namećem samo radi novca.

– Obmanjuješ me. Nema te žene koja ne želi da se domogne bogatstva, samo ako može. A ti, k tome, ne živiš baš najbolje.

– Živjela sam ja i u težim prilikama – odgovorila mu je iskreno i prišla mu iznenada. Obgrlila ga je rukama oko vrata i čvrsto se privila. Nekoliko je puta uzdahnula, kao da će se rasplakati, a on je na sebi osjećao mekoću njezinih zamamnih i bujnih grudi. Jedva se svladao i nježno je odgurnuo od sebe.

– Već sam te upozorio da ti to kod mene neće upaliti. Možeš dobiti novac strica Franka, ali ne i mene.

– Ne želiš me, znači, ali ne zaboravi, to je jedini način da se obogatimo. Inače, ja ću dobiti samo deset tisuća dolara, a ostatak neki daleki rodaci i prijatelji. Šteta, imanje će se rascjepkati i rasprodati. Proći će i desetak godina prije nego što svi dobiju svoj djelež.

– Čak ako se uništi nova oporuka i prizna valjanost stare?

– Ali nova nije uništena. Stari je spalio staru oporuku. Rekao mi je to.

– A gdje je nova oporuka?

– Frank mi je rekao da to zna samo njegov odvjetnik Foster Bainbridge.

– I tako je Baron uzalud obio željeznu blagajnu i ubio dvojicu – zaključio je tužnim glasom Terence.

Fanny se namrgodila i ošinula ga smrknutim pogledom.

– A ti ne možeš poreći da te ja na to jučer nisam upozorila. Ako se Baron vrati pod okriljem noći, zapamti, doći će da ubije tebe.

– Sve. Ti si ga javno osramotio i ponizio. Bio je pod sudskom istragom. Dopustio si da mu šerif stavi lisičine na ruke. Najurio si ga s posla i s ranča Dot M Dot. I čim ti nestaneš s lica zemlje, Ernest će odmah sudski zatražiti polovicu ima-

nja svoga brata. Tvrdit će da je Frank senilan i da ne zna što radi. A kad se Ernest obogati i Baron će dobiti svoj dio koji je krvavo zaslužio. Ako ga Ernest ne isplati, Baron će svima pričati da ga je on nagovorio da obije željeznu blagajnu i uništi oporuku. Uostalom, Baron te mrzi iz dna duše, a to mu je već dovoljan razlog da te ubije – rekla mu je Fanny i pakosno mu se nasmiješila.

X

Svi okružni šerifi u državi dobili su tjeralice za Baronom Godfreyjem. Terence je zapitao Franka, prije nego što je razaslao tjeralice, koliko će platiti onome tko uhvati Barona.

– Plati koliko hoćeš. Vi ste svi čini mi se proketo sigurni da je Baron ubojica i da će ga sud objesiti.

– Striče Frank, nitko drugi to nije mogao učiniti. Javni tužilac kaže da neće imati odviše posla da porotu uvjeri u to, čak da Baron ponovo potkuje konja.

– Dobro, dobro. Nećemo se sad svadati. Dajem dvije tisuće nagrade onome tko ga uhvati.

Dvije tisuće dolara bilo je dovoljno da Barona odaju i njegovi najbolji prijatelji a kamoli ne šerifi koji budno paze na kretanja stranaca i skitnica.

Okrutna umorstva najviše su potresla Juliju. Ona se nikako nije mogla oporaviti od užasa koji je proživjela. Bila je još zagrižljivija i svadljivija, premda ne i rastresena. Izmirila se sa svojim starijim bratom i dane je provodila uglavnom s njim u društvu. Prepričavali su događaje i sjećali se uspomena iz djetinjstva.

Ernest pak, kao da je podjetinjio. Tjelesno je bio, najvjerojatnije, zdrav, jer je neumorno tumarao po

kući, podupirući se o štap, što je za nj bila dobra vježba. Ali neprekidno je nešto mrmljao, razgovarao sam sa sobom i nikako se nije mogao sabrati. Duševno je bio potpuno oronuo starac. Julia ga je hranila. Rezala mu je hranu u sitne komadiće.

– Ne jedi tako brzo. Žvači hranu. Ostavi tu žlicu, gdje ti je viljuška? Kava je vrela, pazi, opeći ćeš se. Pričekaj dok se ne ohladi. Ne, ne smiješ više jesti graha. Znaš kako te napuhava – neprestano ga je opominjala.

Ernest je prezrivo gledao Terencea sve do dana kad su došli radnici da poprave pod u Frankovoj sobi. Razvaljenu su blagajnu morali spustiti kroz prozor na dvorište.

Terence je zastao trenutak da vidi što rade tesari. Osjetio je da netko stoji iza njega i prije nego što se dospio okrenuti, čuo je poznati glas.

– Sve se mijenja. Sve odlazi u nepovrat.

Bio je to Ernest. Tužan izraz izduljio mu je lice, a njegove prodorne oči molile su za oproštaj.

Terence je bez razmišljanja stavio ruku na Ernestovo rame. Starac mu se zahvalno nasmiješio, nešto promrmljao i otišao.

Idućeg poslijepodneva Terence je ujahao u dvorište i oslovio radnike dok je vezao konja.

– Čim se stari probudi, završit ćemo posao, pa nas možeš isplatiti, Terry – rekao mu je nadradnik, neki umišljeni Irac.

Terencea još nitko nije nazvao Terry i taj mu se nadimak nije baš naročito svidio.

– Gdje je blagajna?

– Bacili smo je na smetlište iza kuće. Bakrene smo dijelove poskidali i prodali ih za dolar. Jesi li ih ti možda htio uzeti? – upitao ga je Irac.

– Ne, nisam, nego... – počeo je Terence.

U tom se trenutku Julia pojavila na prozoru na prvom katu. Lice joj je bilo blijedo, a oči razrogačene.

– Terence! Hvala Bogu da si se vratio. Izuj čizme i dodi gore, brzo! Požuri!

Nestala je s prozora prije nego što ju je mogao pitati zašto se mora izuti. Izuo je čizme i potrčao uza stube, preskačući po dvije u jednom koraku.

Dočekala ga je na hodniku i zgrabila ga za ruku.

– Pst!

– Što je zaboga?

– Ernest je ušao u Frankovu sobu s velikim revolverom u ruci. Čeka da se Frak probudi, a onda će ga ustrijeliti.

– Prokleti senilni starac! A gdje je našao revolver?

– To sad nije važno. U ovoj kući možeš naći revolver u svakoj ladici. Idi, razoružaj ga prije nego što nekog ubije.

– Ti ostani pred vratima. Pozvat ću te da mi pomogneš ako zatreba.

Terence je polagano odškrinuo vrata. Frank je spavao na krevetu i hrkao. Ernesta nije vidio, pa je otvorio vrata širom.

Uz Frankov krevet u stolici za lju-ljanje sjedio je Ernest. Na krilu je držao kolt kalibra 45. Lagano se lju-ljao kao da se boji da ne zaspe. Mrmljao je tiho.

– Ovaj sam trenutak dugo čekao, Terence, ali neću te ubiti na spavanju. Čim se probudiš, ostavit ću ti trenutak da se prisjetiš svojih zlodjela, a onda... bum i ti si mrtav! Odgovori ti meni što si mi učinio od brata? Gdje je Frank? Ja te poznajem u dušu Terence McNeil bolje od svih ostalih u kući. Ne možeš ti mene samo tako prevariti, ja sam stari lisac.

Za čudo Terence osjeti više samilosti nego srdžbe za starca. Jadna stara budala s revolverom preteškim za njegovu drhtavu ruku, mislio je da je njegov stariji brat Frank prerušeni Terence. Ernestov je um bio sasvim pomućen.

Terence na prstima ude u Frankovu sobu. Bacio se na Ernesta i oteo mu revolver. Kad ga je istrgnuo iz Ernestovih prstiju, starac se zablenuo u Terencea raširenih usta.

– Vрати mi moj revolver! Dobio sam ga na dar od Franka! Moj je!

– uvrijeđeno se Ernest bunio piskavim glasom.

Buka je probudila Franka. Sjeo je uspravno u krevetu.

– Što vas dvojica tu radite? – strogo ih je upitao.

Ernest je u njega upro drhtavi kažiprst.

– Šuti! Nećeš me prevariti! Ti nisi moj brat! Ti si Terence. Ti su ubio Franka i ti ćeš sada ubiti i mene i Juliju! Ti su ubio Petea i Marka Viscaina!

Frank se začudeno zagledao u Terencea, podigavši upitno obrve.

– Što mu je? Što to trabunja?

Terence potrese žalosno glavom.

– Malo je pošasavio. Objasnit ću ti poslije – rekao je Terence Franku i povikao niz hodnik:

– Tetka Julija, sve je u redu! Dajte, pomoći ćete mi da strica Ernesta odvedemo oдавде!

Čim je ušla, Terence je pomogao Ernestu da ustane.

– Jesi li mu ti to poklonio? – upitao je Terence Franka i pokazao mu revolver.

– Ne sjećam se. Možda.

– Poklonio si mu ga 1878. za rođenda – podsjetila ga je Julija.

Frank je pogledao revolver.

– Julia ima pravo, ali revolver je

neispravan. Baci ga u smeće – naredio je Frank Terenceu.

Kad je Julia izvela Ernesta iz sobe, Frank je ustao.

– Ernest je posve senilan. Pozovi Mariju da mi donese šalicu tople kave i pomoz mi da se odjenem – rekao je Terenceu.

* * *

Kad je Frank sišao u dnevni boravak, zatekao je Terencea kako pregledava poslovne knjige za pisanim stolom. Frank se zavalio u stolicu za ljuhanje.

– Danas je, bogme, pripeklo. Dođi ovamo da popričamo. Što radiš tamo nad tim knjigama?

– Zbrajam. Imamo dovoljno divljih konja. Morali bismo ih prodati prije nego što im padne cijena.

– Imam ja dovoljno pašnjaka. Neće crknuti od gladi.

Terence je zatvorio veliku knjigu i odložio pero.

– Kako hoćeš, ali tako se ne upravlja rančom. Krave i konji se ovih dana dobro prodaju na tržištu. Nabrojio sam osamdeset divljih ždrijebaca koje bi valjalo prodati na dražbi da ih se što prije riješimo i zaradimo koji dolar.

– Ovdje već dugo nismo prodavali konje na dražbi. A što misliš koliko ćemo za njih dobiti?

– Najmanje pet tisuća dolara kad platimo dodatne troškove.

Starac je, kad je to čuo počeo raspredati pripovijetku o konju koga je kupio na dražbi divljih konja u Sacramentu 1874. godine. Bio je to najbolji konj koga je ikada jahao.

Kad je u sobu ušla Fanny Bannister, odmah je zaboravio svog najboljeg konja. Nasmiješio joj se ljubazno i pogladio je po ruci. Terenceu se učinilo da starac ne bi imao ništa protiv da je i malo prisnije pomiluje.

Odjednom, držeći još Fannynu ruku, Frank se okrenuo prema Terenceu.

– Odsviraj nam nešto na orguljama. Prošla su već dva tjedna da nisi taknuo to proketo glazbalo.

– Imao sam važnijeg posla, striče Frank – ispričavao se Terence.

Pričekajte, striče Frank, našla sam u klupici debeo smotak nota – javila se Fanny Bannister.

Podigla je poklopac na klupici i iz nje izvadila smotak. Na vrhu je bio „Život umjetnika“ Johanna Straussa. Odmah je note stavila na stalak, a zatim zamolila Mariju da pošalje nekoga da pritišće mijeh. Fanny je stala uz Terencea i položila mu ruku na rame. Terence je zasvirao.

Pokušajmo četveroručno – predložila mu je Fanny.

Na opće iznenađenje zasvirali su prekrasno. Frank je bio oduševljen njihovom svirkom. Terence se osjećao nelagodno sjedeći na uskoj klupici zajedno s Fanny. Miris njezina parfema draškao mu je nosnice. Činilo mu se da ga Fanny namjerno tiska svojim oblim bokovima. Osjetio je da ju uzbuđuje njegova blizina i da Fanny više ni ne misli na glazbu.

Ona je odjednom prestala svirati i pogledala Terencea ravno u oči. Lice joj je bilo zažareno, a usne podrhtavale.

– Ti predobro sviraš da bih te ja mogla pratiti. Možda će nam stric Frank oprostiti ako ga ostavimo i podemo jahati. U tom se bar mogu mjeriti s tobom – rekla je izazovno.

– Dobro, djeco, ali da ste svaki dan vježbali svirati četveroručno! Jeste li me čuli?

– Vježbat ćemo, ali sada nemam vremena za jahanje – počeo se opravdavati Terence.

– Fanny ga je uhvatila za nadlakticu i čvrsto ga stisnula.

– Terence, nemoj biti takav, molim te! – rekla mu je poluglasno.

Odlučno ju je odbio, izišao na dvorište i odjahao uz obronak gdje su njegovi kauboji stražarili oko tora s ogradom od bodljikave žice, u kojem je bilo zatvoreno osamdeset divljih konja. Shorty Gubbison, koji je nekoliko puta projahao torom, mislio je da će za konje dobiti više nego što su u početku proračunali.

– Najmanje pet tisuća – rekao je.

Fanny Bannister dojahala je za Terenceom u svom tamnocrvenom jahaćem kostimu i pod šeširom široka oboda.

Kauboji su je gutali gladnim i požudnim očima, diveći se njezinim velikim i jedrim grudima koje su poskakivale pod napetom bluzom. Odlično je jahala, a i konj joj je bio gizzdava hoda.

– To su, dakle, ti konji koje namjeravate prodati na dražbi. Smijem li o tom s tobom porazgovarati nasamo? – upitala je Terencea.

Ljudi su razumjeli mig i odmah ih ostavili nasamo.

– Hoćeš li zbilja za njih dobiti pet tisuća dolara? – upitala ga je Fanny.

– Nadam se.

– Kad će biti dražba?

– Za mjesec dana otprilike. Moramo još razglasiti prodaju.

– A možeš li održati dražbu za, recimo, dva tjedna?

– Sumnjam. A zašto me to pitaš?

– Stric Frank će mi pokloniti novac koji dobije od prodaje divljih konja, a ti i ne znaš koliko mi je taj novac potreban!

– Fanny, ako stric Frank želi da ti pokloni pet tisuća, on ne mora čekati dražbu. On ima novaca k'o pljeve.

Fanny je odlučno potresla glavom.

– Ne poznaš ti njega dobro ako misliš da će to učiniti.

– Ali dražba se ne može održati za dva tjedna.

– Dobro, kad se ne može, onda se ne može. Ti valjda to najbolje znaš. No, podi sa mnom, pokazat ću ti nešto – odgovorila mu je pomirljivo Fanny.

Više se nije mogao izmotavati. Mahnuo je šeširom Gubbisonu i odjahao za Fanny niz obronak. Potjerala je konja u brz kas, sjedeći uspravno u sedlu, pa je Terence morao neprekidno promatrati njezinu lijepo oblikovanu stražnjicu.

– Neki dan sam sama ovuda projahala. Naišla sam na predivan klanac i vidjela pumu na brdu. Ali samo za tren. Predivna životinja.

– Zar si me stoga dovela ovamo?

– Strpi se časak.

– Šuma je bivala sve gušća. Hrastovi i bukve rasli su između boro-va i jela. Jahali su uglavnom u sjeni. Fanny je zaustavila konja u dnu malena ravna klanca koji je bio potpuno skriven drvećem. Kliznula je gipko sa sedla. Držala je konja za uzde.

– Dodi, pokazat ću ti nešto – pozvala ga je pokazala mu je prstom uz kosinu.

– Sjedila sam tamo na kamenu kad je konj zarzao. Podigla sam glavu i vidjela je. Iskočila je iza one stijene i pobjegla u šumu. Civilizacija mi se u tom trenu činila tisuće kilometara daleko. Obuzme li i tebe ponekad taj osjećaj?

– Da. Možda sam stoga i ostao ovdje. Sve mi se činilo novo, nekako djevičanski svježe i veličanstveno.

– Onda znaš što od nas traži priroda – rekla je Fanny, dala mu uzde svog konja u ruku, prišla mu sa-

svim blizu i počela raskopčavati bluzu.

Jedva se svladao da ne poklekne pred njezinim čarima.

– Prestani, Fanny, molim te! Ti si vrlo poželjna žena, ali i ja sam vrlo tvrdoglav muškarac.

– Zašto mi se rugaš kad te ja žarko želim?

– Ne rugam ti se, časna riječ, ali ja nisam čivjek za tebe.

– Jesi! Jesi! Ja znam da jesi!

Stisnuo je oči.

– Fanny, kaži mi iskreno, kakve to veze ima s onih pet tisuća dolara koji ti trebaju kao oči u glavi?

– Stari je rekao da će mi ih dati ako mu ti to kažeš. Za nagradu ja ti nudim ono najvrednije što imam, sebe.

– Stric Frank me ne pita što da radi sa svojim novcem. No svejedno, predložiti ću mu da ti pokloni tih pet tisuća, ali se zato ne moraš predati mnomo svlačiti. Požurit ću dražbu. Nastojat ću da prodam konje za manje od mjesec dana.

– Meni trebaju novci za dva tjedna!

– Za Barona Godfreyja?

Trgnula se kao da joj je opalio pljusk posred lica. Zgrbila se i poblijeđjela. Morao ju je prihvatiti inače bi se skljkala na zemlju.

– Fanny, ako znaš gdje se sakriva Baron Godfrey, onda mi to odmah moraš reći. I zapamti, ako mu pomogneš da pobjegne odavde, ja s tobom više neću nikada progovoriti ni riječi.

– Ti ga još ne znaš, Terence. Ti ga još ne znaš – prošaptala je nemoćno Fanny.

Terence na to nije izustio ni riječi. Fanny se odjednom ukočila, uspravila i odlučno uzjahala konja bez njegove pomoći.

– Meni doista treba taj novac, ali nisam ti se htjela podati zbog nov-

ca. Htjela sam da uživamo. Htjela sam da tebi bude lijepo, ali ti nisi želio. I poslušaj me dobro. Od ovog časa za sve što se ovdje dogodi, ti ćeš biti kriv. Sjeti se toga kad dođe vrijeme – dobacila mu je sa sedla.

Terence poskoči i uhvati njezina konja.

– Koje vrijeme?

Podbola ja konja. Terence se odmaknuo u stranu, a ona je odgalo-pirala kući. Vinuo se u sedlo i odjahao za njom.

Fanny se pravila da ga ne vidi kad ju je sustigao. Očito, nije bila naviknuta da je muškarci odbace kad im se ona nudi. Cijelog života žudjela je da bude voljena i željena. No tu joj je strastvenu požudu u tom času kočio strah od Barona Godfreyja, gdje god on bio u tom času.

Terence je po tome zaključio da se Baron skriva negdje u blizini ranča Dot M Dot. Kući su se vratili s dvorišne strane. Nikoga nisu sreli putem. Ernest je sjedio na klupi pod starim hrastom i drijemao. Otvorio je oči kad ih je čuo.

– Hej, jeste li se najahali? – upitao ih je?.

– Jesmo, striče Erneste – odgovorio mu je Terence dok je silazio sa sedla.

– Daj mi uzde. Ja ću ti odvesti konja u staju – ponudio se Terence kad je Fanny skočila s konja.

– Hvala ti – rekla mu je hladno i pružila mu uzde.

– A ti dobro razmisli što radiš i budeš li pametna, dobit ćeš novce za sebe, a ne za njega – opomenuo ju je još jednom Terence.

– Ti si obična budala – odvratila mu je Fanny uvrijedeno.

Stric Ernest gledao je za njom, dok nije ušla u kuću.

– Prekrasna žena! Prekrasna že-

na! Poznavao sam i njezina muža – promrmljao je Ernest.

– Tko je bio njezin muž, striče Erneste? – pokušao je Terence da iz njega izvuče što može dok je starčev um još bistar.

– Imao je nešto novaca i posuđivao ih za dobre kamate. Zaradio je nekakvu kozariju na zelenišnjaku. Dobro mu je pošlo, ali su ga ubili. Prerezali su mu grkljan i opljačkali ga. Sve su mu odnijeli. Ubojicu nikada nisu našli.

– Jesu li se slagali? Jesu li bili sretni?

– O njoj se nešto šaputalo da se rado zabavlja, ali ne sjećam se više potankosti. Pričalo se da ona rado...oh, ne bih želio ogovarati. Ali da je njezin muž poživio još koju godinicu, ostavio bi joj prilično novaca.

– A gdje si ti upoznao Barona Godfreyja?

– Kako gdje? Ovdje. Radio je na ranču. Bio je vrlo obziran prema meni, vrlo ljubazan.

– Zašto?

– Za sve ukućane ovdje ja sam običan parazit, nametnik. On me je cijenio i poštovao. Shvatit ćeš ti što to znači za starog čovjeka tek kad ostariš.

– Je li ti ikad spominjao Fanny Bennister?

Ernestov pogled je odlutao. Zaboravio se u daljinu i Terence je znao da starac više ne zna ni gdje je, a kamoli s kim razgovara.

XI

Ernest je naučio Mariju kartati i ona je često kartala s Frankom uvečer da mu skрати vrijeme i tako omogućiti Terenceu da se sastaje s njenom kćerkom.

Eloise i Terence čvrsto su odlučili da se vjenčaju, ali još nisu bili odredili dan.

– Nešto si čudan večeras? Što ti je? – upitala da je Eloise čim je sjeo.

– Ne ide mi u glavu da se Baron krije u blizini ranča i da nas svakog časa opet može zaskočiti.

Odakle ti ta pomisao?

Terence joj je ispričao što mu je Fanny rekla dok je s njom bio na jahanju.

– Teško se skrivati zajedno s konjem – napomenula je razumno Eloise.

– Zacijelo je našao neko dobro skrovište. On je Fanny sigurno ucijenio. Ili novac, ili će on još nekog ubiti.

– Zašto ne pošalješ po Pancha? – upitala ga je Eloise.

– Tko je taj Pancho?

– Pancho de los Leones je starac koji živi od lova na pume ili kako ih vi zovete gorske lavove. Pancho mrzi starog Franka, ali će sve učiniti za moju majku. Odličan je traagač. Platit ćeš mu koliko i stočari za pumu koja im kolje stoku.

– A gdje ga mogu naći?

– Majka će ti ugovoriti sastanak. A sada ti moram reći nešto važnije.

– Što?

Pala mu je u zagrljaj i počela ga strastveno ljubiti.

Četiri dana poslije tog razgovora Terence se sastao s Panchom uz rub šume nedaleko od ranča Dot M Dot.

– Marija mi je rekla da tražite Barona Godfreyja. Ja ću vam pomoći – rekao je Pancho, ali mu nije pružio ruku.

– Nagrada je dvije tisuće dolara onome tko ga uhvati.

– Dok se šerifi i njihovi pomoćnici dogovore meni će ostati šipak

– odgovorio mu je sjedokosi Pancho.

– Ako ga pronadete, ja vam jam-
čim nagradu od tisuću dolara.

– Nisam ja došao zbog novca.
Pete je bio moj prijatelj. Marija mi
je rekla da imate sliku tragova nje-
gova konja.

Terence je kimnuo glavom i izva-
dio komad papira iz džepa. Pancho
ga je razmotao i trenutak proma-
trao crtež.

Dobro, upamtio sam ih – rekao
je Pancho i vratio mu papir, pa do-
dao:

– Ima još nešto što biste vi mo-
rali znati. U kući na ranču živi lije-
pa žena plave kose tridesetih godi-
na. Odlično jaše.

– Da Fanny Bannister.

– Prije tjedan dana bila je u sta-
roj Martinezovoj daščari na pro-
planku. Zna li gdje je to?

– Znam – kratko je odgovorio
Terence.

– Mislim da se tamo sastala s
Baronom Godfreyjem. Dovezla je
dvije pune vreće zavezane iza sedla.
Nije sjahala. On je uzeo vreće i po-
tapšao je po stražnjici. Ošamarila
ga je bičem po licu i odjahala. Poći
ću da vidim je li još tamo.

– Smijem li i ja poći s vama?

– Zašto ne?

Pancho je lovio pume s psima.
Imao je dva velika lovačka psa koji
su pokorno slušali svaki njegov
zvižduk.

Martinezova daščara je bila na
zemlji koja je pripadala ranču Eda
Mitchella i u njoj su često nalazili
zaklon putnici koje bi noć ili oluja
zatekli na putu. Pancho je sjahao
čim su došli na proplanak u blizini
daščare. Terence je slijedio njegov
primjer. Visoka je trava rasla sve
do vrata u zapuštenu daščaru. Pan-
cho je ubrzo našao tragove konja
Barona Godfreyja. Prepoznao ih je
po izlizanim potkovama na kopiti-
ma Baronova konja.

Daščara je bila prazna, napušte-
na. Pancho mu je prije rastanka
obećao da će pretražiti cijeli kraj i
kimnuo mu glavom u znak pozdra-
va.

Na povratku kući Terence je kre-
nuo prečacem do glavne ceste. Uz
cestu su bili izvješeni oglasi o draž-
bi divljih konja na ranču Dot M
Dot. Nadao se da ih je vidio i Baron
Godfrey i pročitao, pa će ostaviti
Fanny na miru. Do dražbe su još
ostala dva tjedna i dva dana.

Samo da Godfrey do tada ne iz-
gubi strpljenje, bojao se Terence.

Nije prošao ni jedan dan, a da po-
neki potencijalni kupac konja nije
navratio na ranč Dot M Dot. Stare
poznanike Frank bi pozvao na ru-
čak ili večeru.

Poslije jedne takve večere, gost se
zagledao u orgulje u kutu dnevnog
boravka.

– Moj sinovac, koga odgajam za
svog nasljednika, dobro svira, a
prati ga naša lijepa gošća. Zamolit
ćemo ih da nam nešto odsviraju –
s ponosom mu je rekao stari Frank.

Terence je izbjegavao Fanny od
njihova posljednjeg jahanja u pri-
rodu, a i ona njega, pa su se neu-
godno osjećali kad su te večeri sjeli
zajedno za orgulje da četveroručno
sviraju. No, baš zato svirali su ljep-
še i skladnije negoli ikada prije.
Nakon sata sviranja, Fanny je usta-
la ispričala se da je umorna i povu-
kla se u svoju sobu.

Kad je otišao i stričev gost i Te-
rence je ustao.

– Zar nećeš večeras sa mnom
kartati? – upitao ga Frank.

– Neću, hvala. Znaš da ja ne vo-
lim kartati.

– Ti se više voliš skitati noću, zar
ne? A Fanny te voli – predbacio
mu je Frank.

– Slušaj, striče, ne nameći mi svoju volju.

Starac se namrgodio. Skupio je ljutito obrve i zabubnjao prstima po stolu.

– Vrijeme je, čini mi se, da ti i ja ozbiljno popričamo. Sjedni!

Terence je pogledao na sat.

– Nemam sad vremena za duge razgovore.

– Bit će kratak. Neka te Eloise malo prička, ionako nema drugog posla.

– Ali ja ne želim da me ona čeka. Ne samo stoga što je ona tvoja unuka, nego i stoga što je volim i cijelim.

– Tko ti reče da je ona moja unuka? – zagrmio je Frank.

– Zaboga, striče, pa cijelo selo to zna. Ako je njezina baka bila dobra za tebe, zašto Eloise ne bi bila za mene? – upitao ga je izazovno Terence i ponovo sjeo za stol.

– Ali ja se nisam oženio njezinom bakom. Možeš imati s njom i djecu ako želiš, ali ne moraš se zato njome i oženiti.

– A što ti misliš, striče, da sam ja jedan od tvojih pastuha?

– Za vlasnika ranča dobro je biti u krvnom rodu s Meksikancima. A osim ranča ja imam još devet stotisuća dolara što u gotovini, što u vrijednosnim papirima i sve to ću tebi ostaviti.

– Zašto baš meni? Ja nisam stočar, a jedva da se i poznajemo. Nema davno da sam stigao ovamo.

– Novac mora ostati u obitelji, razumiješ? A tko je od nas inladi i sposobniji od tebe? Živjet ću valjda do stote godine, a dotad ćeš ti postati najbolji rančer na obroncima Sierre. I što će ti Meksikanka kad budeš milijunaš? Njezina baba Josephine udebljala se još prije nego je navršila četrdesetu. I ostala je

nepismena. Razmazila je i pokvarila našeg jedinca.

– A kakve to veze ima s Fanny Bennister?

– Meni je Fanny uvijek bila draga, a ona je i starija od tebe i zna cijeliti novac. Bit će ti velika pomoć u životu. Vremena si mijenjaju i čovjeku kao što si ti treba pametna i iskusna žena. Osim toga, voli te.

– Ona voli tvoj novac.

– A ti ga ne voliš?

– Ne koliko i ona. Ovamo sam došao bez prebijeđenog dolara, pa mogu tako i otići, ako zbog novca moram uzeti ženu koju ne volim i ne želim.

– Zašto je ne želiš? Ja je volim kao svoju kći. Neću zbog tebe rascijepati imanje i njoj ostaviti polovicu. No, ako je uzmeš, ona će biti gospodarica u kući, a ti možeš uživati s Meksikankom i s drugim ženama ako hoćeš. Ali Eloise nije dorasla da ti bude zakonitom ženom – povisio je glas stari Frank.

Terence je ustao, upro se rukama o stol, nagnuo se prema starcu i zagledao mu se u oči.

– Voliš Fanny kao svoju kći, kažeš! A znaš li ti da je ona bila ljubavnica Barona Godfreyja i da se još i sada s njim sastaje. Je li te već pitala da joj daš pet tisuća dolara?

– zasiktao je Terence.

– Ne, nije... ona...

– Ako nije – prekine ga Terence

– onda će te uskoro pitati. Hrani ga namirnicama iz tvoje smočnice. On je drži u svojoj vlasti, premda mi ne znamo još zašto.

– To je prokleta laž!

– Strpi se dok prođe dražba, pa ćeš čuti.

– Kakav Baron Godfrey! Ti si poludio! Ona bi mu pljunula u lice da ga vidi – razjareno će Frank.

– Pitaj je, ako meni ne vjeruješ.

Reci joj da znaš sve o njoj i Baronu. Ili joj ostavi sve svoje imanje i novce da ih profučka s tim kućkinim sinom kao što je profučkala i novac svog pokojnog muža.

– To ću možda i učiniti – zaprijetio mu je stari Frank.

– Mene to neće unesrećiti i ja ću te svejedno cijeniti i poštovati kao dosad. Uvijek ću ti ostati zahvalan za sve što si za mene učinio.

– Baš si našao lijep način da mi to i pokažeš – predbacio mu je stari Frank.

– Zar zbog toga jer hoću da uzmem tvoju unuku za ženu?

– Prestani to ponavljati! Takve se obiteljske veze ne uzimaju ozbiljno. Ja ću razgovarati s Fanny o Baronu i pozvat ću odvjetnika Fostera Bainbridgea da mi sastavi oporuku. Razbaštinit ću te! Kako ti meni, tako i ja tebi!

– Sve ću učiniti za tebe, ali nikada neću uzeti za ženu Fanny Bannister tebi za volju, pa makar me i razbaštinio – odvratio mu je odlučno Terence i izašao iz sobe. Navratio je u kuhinju i rekao Mariji da Franka otprati na spavanje, jer da on izlazi.

Kliznuo je u mrklu noć kroz dvorišna vrata i uputio se ravno k djevojci.

XII

Večer prije dražbe šerif Omar Hall stigao je na ranč Dot M Dot s torbom punom zvijezda za svoje pomoćnike. Bio je zlovoljan jer je znao da mu ne služi na čast što još nije uhvatio Barona Godfreyja. Zamolio je Terencea da mu izabere deset najboljih i najodanijih momaka za pomoćnike.

– Baron Godfrey je zvijer u ljudskoj spodobi! Ne smijete se sami upuštati s njim u borbu. Odmah pozovite pomoć čim ga nanjušite –

savjetovao je svoje nove pomoćnike poslije polaganja zakletve.

Šerif je večerao u krugu obitelji, ali Frank te večeri nije sišao u blagovaonicu. Stigao je odvjetnik Foster Bainbridge i Frank je s njim proveo cijelo poslijepodne u svojoj sobi. Odvjetnik je sišao u prizemlje tek kad je starac zadrijemao. Rekao im je da je Frank večerao u svojoj sobi.

Terence je izašao s odvjetnikom u mračno dvorište poslije večere.

– Oprostite, nisam imao vremena da prije s vama razgovaram – ispričao mu se Terence i zapalio cigaru.

– Frank te hvali, momče. Veli da si dobar radnik. Kaži mi zašto ste se ti i Frank posvadali? – upitao je odvjetnik.

– Zar me brisao iz oporuke?

– To ti ne smijem kazati. Profesionalna tajna.

– Kakva tajna, pa sam mi je to rekao prije desetak dana.

– Posvadili ste se zbog Fanny Bannister, zar ne?

– Ona može samo sebi nauditi, a ne i meni.

– Kako? –animalo je Bainbridgea.

– Zbog veze s Baronom Godfreyjem.

– Frank mi je nešto natuknuo o tome. Stoga je mene imenovao izvršiteljem oporuke i njezina skrbnika. Naredio mi je da joj ne smijem dati novac u ruke. Boji se da bi ga ona poklonila Baronu. Stavio me u vrlo neugodan položaj.

– Vi ste vrstan odvjetnik. Radite što vam je dužnost, a ostalo će se srediti samo po sebi.

– Zar da čekam prekrštenih ruku da se Baron okomi na mene i izdahnem sretan što sam savjesno obavljao svoju dužnost? Ne, Terence, u tom se krije nešto mnogo gore.

– Ja se doista ne mogu domisliti što bi to moglo biti.

– Pokušao sam razgovarati s Ernestom – nastavio je Bainbrigde – ali on je senilan. Julia se pak uopće ne sjeća da je vidjela Barona Godferyja u San Francisku. K tome imam vrlo neugodnu vijest za tebe. Večeras još moram sastaviti novu oporuku, da je Frank sutra ujutro može potpisati. Rekao mi je da noćas spavam u tvojoj sobi, jer da tamo mogu na miru raditi. Izbacio te iz oporuke i iz sobe.

– Imam ja gdje spavati.

– Nadam se, ali ne s Fanny Bannister – podrugljivo će Foster.

Terence je potresao glavom i gorko se osmjehnuo.

– Prošecimo do obronka da upoznate neke od kupaca naših konja

– predložio mu je Terence.

– Moram paziti da nas Frank ne vidi zajedno. To bi mu moglo biti sumnjivo. Znaš kakvi su stari ljudi.

– On je u carstvu snova. Ne brinite – ponukao ga Terence.

Prošetali su do obronka gdje su se uz logorske vatre okupili kupci koji su došli na dražbu. Odvjetnik je mnoge od njih znao.

– Znaš – počeo je Bainbridge kad su krenuli nizbrdo prema kući – ovo je već šesta oporuka koju mi pišem. Što je stariji, to ga više mori briga što će biti s rančom poslije njegove smrti. Tako je to kad čovjek nema svoje djece.

– Ali on ima unuku – napomenu je Terence.

– I njoj će ostaviti neku sitnicu, ali za nj...

U tom im je trenutku metak prozviždao iznad glave. Bacili su se nagonski na zemlju.

Trojica pomoćnika šerifa odjahala su u noć da uhvate napadača. No nitko nije vidio tko je pucao, iz šumarka. Našli su samo tri opuška na

izgaženoj travi. Neznamac ih je očito čekao u zasjedi.

Kad su odvjetnik i Terence ušli u kuću, sreli su Mariju u hodniku. Nosila je kovčeg s Terenceovim stvarima.

– Izbacio te iz sobe i tko zna hoćeš li se u nju više vratiti. Dodi, spavat ćeš kod mene – pozvala je Marija Terencea.

Oko ponoći Frank je poslao slugu po Terencea u Marijinu kuću. Marija je tiho pokucala na vrata Terenceove sobe.

– Senjor želi da dođeš k njemu i da mu sviraš na orguljama. Ne može zaspati bez glazbe.

Terence se obukao na brzinu. Svjetiljka je gorjela još samo u sobi strica Franka. Popeo se stubama na kat i otvorio vrata Frankove sobe.

– Gdje si, momče? – upitao ga je Frank mrzovoljno.

– Spavam kod Marije.

– U posljednje vrijeme sve si više u njezinoj kući. Zar misliš da ću svaku noć slati slugu po tebe?

– Moju si sobu dao Fosteru Bainbridgeu. Zar da spavam na podu u hodniku? – podsjetio ga je Terence.

– Foster Bainbridge? Šta taj radi u mojoj kući?

– Pozvao si ga da ti sastavi novu oporuku.

– Ah, da. Naravno, imaš pravo, pozvao sam ga. Zaboravio sam. Nego, slušaj, ne mogu zaspati. Zasviraj mi nešto na orguljama, molim te.

– Striče, probudit ćemo cijelu kuću. Zasvirat ću ti nešto na violini – predložio mu je razumno Terence.

– Ni govora! Kupio sam orgulje i hoću da ih čujem! Dodaj mi kućni ogrtač i papuče. Idem s tobom dolje. Noćas više neću spavati. Sutra je dražba, zar ne?

– Danas ujutro je dražba – is-

pravio ga je Terence jer je ponoć već bila prošla.

– Meni više nitko ništa ne kaže u ovoj kući. Drže da sam prestar. Ali me nitko ne može prevariti, pa ni ti.

Dok je Terence vodio Franka niza stube u prizemlje, na hodnik je izašao i Foster Bainbridge.

– Eto ti. Čovjek crnči cijeli život – Tužio se Frank – a kad ostari, onda nitko više za njega ne haje.

Čim su ušli u dnevni boravak Terence je zapalio svjetiljku i posjeo starca u stolicu za ljuljanje. Nije mu bilo do sviranja, ali mu se smilio nemoćni starac.

Terence je sjeo za orgulje i zasvirao. Foster je sišao za njima i stao na vrata. I Fanny je dotrčala niza stube, vežući široku kućnu haljinu. Kosu je splela u dvije duge pletenice. Bila je još topla od kreveta, pohotna i primamljiva. Otvorila je usta da nešto kaže, ali kad je opazila starog Franka kako drijema u stolici za ljuljanje, šapnula je ispod glasa:

– Što si to svirao? Prekrasno je!

Terence je u tom času ugledao Fostera na pragu i domahnuo mu da pride.

– Sjednite, Fosteru – pozvala ga je Fanny.

– Hvala. Moram se vratiti u sobu. Imam posla, a nisam ni prikladno odjeven za koncert.

– Nemojte se skanjivati. Vidjela sam ja već mnogo muškaraca u donjem rublju, a posao vam neće pobjeći – rekla mu je Fanny.

– Hvala vam, Fanny, ali doista nemam vremena – ispričao se Foster i vratio u sobu.

Kad su ostali sami, dok je Frank hrkao u stolici za ljuljanje, Fanny je prišla Terenceu i prislonila obraz uz njegov.

– Odvedi strica Franka u krevet,

pa dodi u moju sobu – šapnula mu je u uho.

– Ti znaš vrlo dobro da ja nika-da neću doći u tvoju sobu – odvratilo joj je mirno Terence.

– Ni ako te lijepo zamolim?

– Fanny, nemoj mi zagorčavati život. Je li ti stric Frank obećao novac od dražbe?

– Nije, jer mu ti nisi to predložio.

– Da bi ga ti onda dala onom ubojici Baronu Godfreyju.

Ošinula ga je srditim pogledom, okrenula se uvrijeđeno i brzim koracima otrčala uz stube. Terence je ustao i prodrmao strica Franka.

– U krevet. Kasno je, striče.

Starac se trgnuo i izbezumljeno se počeo ogledavati po dnevnom boravku.

– Hester je došla. Ne laži. Došla je da me vidi, a nisi me probudio. Ti si običan podlac.

– Ne poznam ja nikakvu Hester – odgovorio mu je Terence pomalo osorno.

Starac se s mukom osovio na noge i sitnim koračićima pošao uz stube u svoju sobu. Terence ga je svukao, izuo mu papuče i legao ga u krevet.

– Tamo gori svjetiljka. Tko je tamo? – upitao ga starac, pokazujući na trak svjetlosti ispod vrata koja su vodila u nekadašnju Terenceovu sobu.

– Foster Bainbridge, tvoj odvjetnik.

– A da, Foster. A gdje je Fanny?

– Bila je dolje i slušala me dok sam svirao na orguljama.

– Svirao si na orguljama? A zašto i mene nisi pozvao da te slušam?

– Ti si me zvao da ti sviram.

– O da, sad se sjećam. Daj mi čašu ruma prije spavanja. Lakše ću zaspati, a onda ugasi svjetiljku i idi u krevet.

Terence mu je pružio čašu rumu. Starac je iskapio na dušak, stresao se i začas zahrkao. Kad je Terence izašao iz Frankove sobe, Foster je, također, izašao na hodnik.

– Znaš, ovo bi nam moglo donijeti grdnih neugodnosti.

– A što to? – upitao ga je tiho Terence.

– Stari je postao zaboravljiv. Sumnjam da je dovoljno bistar da mi izdiktira novu oporuku. Ako ti i Fanny to posvjedočite, oporuka će se proglasiti nevaljanom.

– Ja to nikada neću posvjedočiti i ne znam što o tom misli Fanny – otklonio je Terence Fosterov prijedlog.

– Kad vidi što joj je ostavio, borit će se za to kao lavica.

– To me ne zanima, Fosteru. Kad će biti gotova nova oporuka?

– Upravo sam je počeo prepisivati u čisto. Stari je sve tako prokletito zamrsio, da je neću završiti prije podneva, a tad će na dražbi biti bar dvije tisuće kupaca. Budi oprezan i laku noć!

– Laku noć – odgovorio mu je kratko Terence.

XIII

Terence je namjeravao ustati u tri sata ujutro i probuditi ostale kauboje da se sprema za dražbu. Međutim, probudio ga je bučan lavež pasa u dvorištu. Kresnuo je šibicu i pogledao u sat. Kazaljke su pokazivale dva i trideset.

Obukao se hitro i istrčao na dvorište. Psi s ranča bijesno su lajali na uljeza.

Terence je odmah prepoznao psa sjedokosog Pancha.

Terence je pozvao psa, pucnuo mu prstima, i pas ga je odveo do mjesta uz cestu za Scobie gdje ga je čekao Pancho.

– Nisam znao kako da ti drukčije javim da imam novosti za tebe, pa sam poslao psa na ranč. Slušaj, našao sam jazbinu u kojoj se skriva Baron Godfrey, oko desetak kilometara zapadno oдавде. Vidio sam ga svojim očima dvaput. Nikad ne pali vatru. Ne usuduje se. Jede hranu iz limenki koje mu je donijela Fanny Bannister.

– Hvala ti. Nego, reci ti meni, može li ga se opkoliti i ščepati još prije svanuća?

Poncho potrese niječno glavom.

– Ne. Uokolo nema zaklona, a on se krije u žbunju. Ima vinčesterku. Rijetko kad spava. Čim nešto šušne u grmlju, on odmah hvata pušku.

– Svejedno, moramo ga uhvatiti prije nego što počne dražba, inače bi nam mogao sve pokvariti i rastjerati kupce. Idem obavijestiti šerifa Omara Halla i njegove pomoćnike.

– Dobro. Ja ću vas ovdje čekati – složio se Pancho.

Potjera se sakupila za desetak minuta. Neki su šerifovi pomoćnici znali Pancha, ali su svi za njega čuli. Bili su naoružani revolverima, a imali su i tri vinčesterke i dvije henrijevke.

– Pozvat ćemo ga samo jednom na predaju. Odbije li, pucajte – naredio im je šerif Omar.

Kad su stigli u blizinu Baronova skrovišta, Pancho im je objasnio gdje se nalaze i poslao je pomoćnike obilaznim stazama da Barona uhvate u obruč.

Poncho, Terence, Omar i Bill Marquant pošli su ravno naprijed. Nebo je zasivjelo na istoku u tanku crt. Jahali su što su brže mogli.

– Sada ću nahuckati pse da ga istjeraju iz brloga. Bolje da strada jedan od njih, nego netko od nas – reče Pancho i zaustavi konja.

– Hoće li ga pas napasti, ako ga pronade? – upitao je Terence šapatom Pancha kad su psi otrčali u noć.

– Neće ako ga on prvi ne napadne. A tada će ga pas rastrgati. Opa-ke je čudi.

Ništa se nije čulo iz žbunja, a za koji trenutak psi su se trkom vratili natrag.

– Nema ga. Otišao je. No svejedno, idem ja sam pogledati – rekao je Pancho i nestao u grmlju.

I on se začas vratio.

– Nema ga. Kamo li je samo mogao otići? – Upitao se Pancho.

– I zašto baš danas kad pet-šest stotina ljudi na obronku čeka dražbu? – dodao je Terence.

Razočarani i pomalo nezadovoljni vratili su se kasom na ranč.

* * *

Poncho je obećao da će pregledati okolicu obronka gdje se održava dražba, da mu se Godfrey ne bi neopazice prišuljao.

– Jedva čekam da dražba završi – priznao je otvoreno šerif Omar Hall.

Dražba se održavala na proplan-ku obronka uz koral. Voditelj dražbe umirovljeni pukovnik Sawyer sjedio je na povišenu mjestu za dr-venim stolom uz zapisničara. Sa-wyer je bio krupan čovjek koji se pravio važan, a i dobar ako je doru-čak bio dobar.

Kad je Terence došao u kuću, Ma-rija mu je rekla da je stric pitao za njega.

– Svi su već za stolom u blagova-onici osim Fostera Bainbridgea.

Pošto se umio i oprao ruke, Te-rence je ušao u blagovaonicu. Če-kalo ga je njegovo mjesto za stolom s desne strane strica Franka. Sta-rac se doimao odmoren, čio i dobro raspoložen.

– Gdje si do sada, momče? Čuo sam te da si noćas izjahao. Kamo si otišao?

Fanny je sjedila s lijeve strane Franka, uz Juliju. Stolica uz Teren-ca čekala je odvjetnika Fostera Bainbridgea.

– Našli smo skrovište Barona Godfreyja. Da mi je samo znati gdje je sada! – rekao je Terence i strogo pogledao Fanny.

– Što misliš, koliko ćemo danas zaraditi, Terence? – upitao ga je stric.

– Najmanje pet tisuća.

– I ja se nadam. Morali bismo pohvatati i stoku koja luta preri-jom, uglavnom junice, pa i njih pro-dati na dražbi prije zime. Bolje je da imamo u kući gotovine negoli kržljivu stoku po preriji – reče Frank.

Terence opazi kako ga Fanny po-nizno i molećivo pogledava.

– A što će ti tolika gotovina u kući? Pokloni je Fanny Bannister. Obećao si joj – rekao je napokon Terence.

– Šališ se? – usprotivio se sta-rac.

– Nemojte se zbog mene svadati, molim vas – javila se i Fanny.

– Ne svadamo se mi, Fanny – počeo je Terence – ali da mi je de-vedeset i četiti godine, ja nikada ne bih prekršio obećanje mladoj i lije-poj ženi.

– Neću ni ja! Fanny, dobit ćeš no-vac od dražbe kako sam ti obećao

– odjednom se starac razmekšao.

– Hvala, strice! – zacvrkutala je Fanny sretna kad je to čula.

– Terence, isplati joj novce čim završi dražba. Vi ste svi svjedoci – rekao je Frank uz smiješak.

– Ti se razbacuješ novcem dok ja nemam ni za novu haljinu – prigo-vorila mu je Julia, ali na to se nitko nije obazirao.

– Ali ni jedan cent da nisi dala Baronu Godfreyju – zagrmio je Frank i upro kažiprst u Fanny.

– Nikada, striče Frank. Taj će me novac spasiti od njega – promrm-ljala je Fanny.

Terence nije razumio što je Fanny time htjela reći, ali tada nije bilo ni vrijeme da je pita. Poslije doručka otišao je na dražbu i poveo sa sobom tetku Juliju. Dražba je upravo počela kad su stigli na obronak. Prvi je konj već bio prodan. Počelo je nadmetanje za drugog.

– Meni je dosta ove buke i prašine. Otprati me kući, molim te – zamolila ga je tetka Julia.

– Ali ovo je prilika da sve vidiš.

– Već sam sve vidjela. A koliko će Fanny dobiti?

– Najmanje pet tisuća.

– Drago mi je da joj je Frank poklonio taj novac. Ja je, doduše, baš odviše ne volim, ali ta je prošla kroz pakao u životu.

– Pakao – začudio se tobože Terence dok su silazili niz obronak.

– Zar ne znaš? Njezin je muž bio vrlo promećuran i poduzetan čovjek. Ostavio joj je dosta novaca. Ali tada joj se počeo udvarati Baron Godfrey i sve je spiskao. Četrdeset tisuća dolara!

– A gdje ju je Frank upoznao?

– Frank je poznavao njezina muža i novčano mu pomogao dok nije stao na svoje noge.

– Fanny mu se svidala, zar ne?

– Možda. Baron je došao i rekao joj da je Frankov nezakoniti sin i zamolio je da ga upozna sa starim Frankom.

– Ali to je on izmislio, zar ne?

– Naravno. Ali ni Frank nije bio posve siguran, pa je unajmio privatnog detektiva da ispita Barono-vo podrijetlo. Roditelji su mu živjeli u Frankofortu u Kentuckyju. Bio je

u popravilištu i zatvoru zbog prijevara.

Starica se umorila dok su stigli do kuće. Terence joj je pomogao da se popne uza stube u sobu. Na hodniku su sreli Mariju.

– Terence, podi pogledati što radi Frank. Čini mi se da je zaspao na stolici za ljuhanje na trijemu. Jednom je već kliznuo sa stolice i udario glavom o pod. Mene više neće da sluša. Ja više s njim ne mogu izići na kraj – potužila mu se Marija.

Terence je pogledao kroz prozor i vidio starca kako sjedi u stolici za ljuhanje opasno nagnut s glavom na prsima.

– Sjedni, tetko, i odmori se, a vi Marija podite sa mnom. Pomoći ćete mi da ga odvedemo u krevet.

Marija je obrisala ruke o pregaču i pošla za Terenceom.

– Idem i ja s vama – zabrinuto će Julija.

Terence je prvi izišao na trijem. Kad je prišao stolici za ljuhanje, Frank je iz nje počeo kliziti. Terence ga je brže-bolje uhvatio. Jedan pogled na starčevo sivo, mlohavo lice otkrio mu je užasnu istinu. Mogao je ustanoviti i bez velikih mrlja krvi koje su se počele grušati na starčevim prsima.

– Zaboga, on je mrtav – krikнула je zaprepašteno Marija i prekrižila se od straha.

Eloise je dotrčala iz kuhinje na trijem.

– Probudi brzo Fostera Bainbridgea i kaži mu da je stric Frank ustrijeljen. Pošalji nekoga po šerifa Omara Halla ili Billa Marquanta i poruči im da svjetinu drže što dalje od kuće. Neka se propitaju je li netko možda čuo pucanj iz puške – rekao je Terence djevojci.

– Ustrijeljen! – ponovila je kriještavim glasom tetka Julia.

– Tko li je mogao ustrijeliti starca? – upitala ga je Marija.

– Baron Godfrey, tko bi drugi! I to prije nekoliko minuta. Starac se još nije ni ohladio – odgovorio joj je Terence tužnim glasom.

XIV

Tetka Julia je, međutim, hrabrije i prisebnije podnijela smrt svog brata nego Fanny Bannister. Živci su joj posvema popustili i činilo se kao da je u trenu ostarjela desetak godina.

I voditelj dražbe, pukovnik Sawyer, snašao se u trenu. Ustao je od stola, podigao ruku, pa sve prisutne obavijestio da je Frank McNeil ustrijeljen dok se odmarao na trijemu u stolici za ljuljanje.

– Znamo zasigurno da ga je ubio Baron Godfrey, ali to prepustimo šerifu. Ja ću nastaviti dražbu, jer to je sve što u ovom času mogu učiniti za pokojnog Franka. Nadam se da ćete mi pomoći da dražbu uspješno završimo. I nemojte, molim vas, prilaziti kući. Rodbina pokojnika vas moli za tihi sućut.

Omar Hall je mislio da je Baron Godfrey zacijelo pobjegao u bespuća Sierra Nevade. Odlučio je da pođe u potjeru sa šestoricom dobro naoružanih momaka. Krenut će prema sjeveroistoku, dok će Bill Marquant s ostalima poći najprije na jug, a zatim skrenuti na istok da Baronu presiječe put.

Čim su potjere odjahale, Terence se ponovo sastao s Pansom u velikom sjeniku gdje ih netko nije mogao vidjeti.

– Poći ćeš sa mnom. Uzet ćemo odmorne konje. Njegov će biti iscrpljen pa ćemo ga lako sustići. Znaš onaj obor pokraj potoka gore u brdima?

– Da. Oko desetak kilometara odatle.

– On tamo još nije stigao. Krenut ćemo prečacem. Presrest ćemo ga negdje na toj stazi.

– Dobro. Ponijet ćemo i nešto hrane. Moram ga uhvatiti živa. Ta hulja mora na vješala.

– On zna da ga čeka konop ako ga uhvatimo živa.

– Ako je tako, onda prepusti meni da ga ja ustrijelim – odvratio mu je Terence i otišao natrag u kuću da sve spremi za odlazak u brda.

– Gdje je Eloise? – upitao je Mariju kad je ušao u kuhinju.

– Kod kuće. Plače. On je bio njezin djed, zar ne? Podi, utješi je – ponukala ga je Marija.

Kad je ušao u Marijinu kuću, zatekao je djevojku kako moli.

– Eloise!

Pogledala ga je očima punih suzama. Prišao joj je, podigao i nježno poljubio u obraz.

– Voljela sam starca. Iskreno sam ga voljela. Bio je moj djed i nikada mi nije rekao ni jednu ružnu riječ.

– Znam, znam, mila. I ja sam ga iskreno volio. Stoga sam i ostao ovdje uz njega, unatoč svemu.

– Ljubljeni moj, što će sada biti s nama? – tiho ga upitala Eloise.

– Najprije moram uhvatiti Barona Godfreyja, a poslije ćemo o tom razmišljati.

– I moraš dostojno pokopati strica. On je sebi bio odabrao mjesto za grob. Moja majka zna gdje. Mogu li joj reći da ćemo ga tamo pokopati?

– Svakako. I kaži joj, molim te, da se brine za kuću dok se ja ne vratim.

Poljubio ju je i krenuo. U dvorištu je ponovo sreo Mariju.

– Ne brini, ja ću paziti na kuću i čuvati Eloiseu – rekla mu je Marija i pokazala mu malen revolver koji je nosila pod pregačom.

– Hvala, mamacita – promrm-ljao je, a ona se podigla na nožne prste i poljubila ga u obraz.

U dvorištu nedaleko od starog hrasta Ernest je pomagao Fosteru Bainbridgeu da spali neke papire na otvorenoj vatri.

– Što to radite? – upitao ih je Terence.

– Spaljujemo Ernestov dnevnik i Frankovu najnoviju oporuku. Nisam je dospio ni dovršiti. Stara oporuka ostaje valjanom – odgovorio mu je ispod glasa Bainbridge.

– Kada ćete je obznaniti?

– Čim se vratiš. Nemoj noću ostajati izvan kuće. Vрати se i naspavaj se. Kad pokopamo Franka, javno ću pročitati oporuku.

Terence je samo kimnuo glavom, nastavio bisage s hranom i uputio se prema sjeniku gdje ga je čekao Pancho.

Pošto su osedlali i uzjahali odmorene i jake konje, izjahali su na cestu. Pancho je krenuo naprijed uz obronak. Zastali su čim su stigli do obora. Pancho je sjahao i otvorio vrata na oboru.

– Prošao je ovuda. Evo tragova njegova konja. Taj zbilja misli da smo mi budale – napomenuo je prosijedi tragač.

Zatvorili su vrata na oboru za sobom i Pancho je pustio pse da njuškaju naokolo. Pas je nanjušio trag i otrčao uzbrdo. Drugi ga je slijedio.

– Za njima, brzo. Nešto su nanjušili – usplahireno će Pancho.

* * *

Poslije tri sata trčanja Pancho je pozvao pse da se vrate i zavezao ih na uzice. Šutio je, a to je značilo da su se približili žrtvi. Obronak je postao strm, a staza je vijugala usjecima.

Pancho bi sjahao s vremena na vrijeme i proučavao stazu i tragove.

Riječi su bile suviše. Sve su se više primicali Baronu Godfreyju čiji je konj sve sporije odmicao. Umor mu je usporio korake.

Kad su ušli u gustu šumu, Terence je znao da više nisu na području ranča DOT M DOT. Godfrey je bježao najzapuštenijom stazom. Bojao se slučajnih susreta i znatiželjnih pitanja i pogleda. Gotovo ravno ispred njih protezala se južna međa pokrajine Lode, gdje čovjek može svakog časa nabasati na osamljena tragača za zlatom. Ti su krajevi vrvjeli ispiračima i kopačima zlata.

Predvečer je Pancho naglo zaustavio konja. Penjali su se kamenjarom za Baronovim tragovima. Psi su počeli cviljeti od nestrpljenja i napinjati uzice. Pancho je sjahao i pošao za psima uz kosinu obraslu rijetkim i niskim borovima. Terence je trčao za njim.

– Ovdje ćemo se rastati. Ja ću poći za psima, a ti sidi sa staze i pridi mu s boka – rekao je Pancho.

– Ni govora. Ja ću ostati na stazi. Hoću ga živa. Ne želim pucnjave.

– Nisam to mislio. Moramo mu najprije ustrijeliti konja, a onda je naš.

– Nećemo uspjeti.

– Hoćemo! Čim mu pridem nahuckat ću pse na njega. Ako zapuca u pse, otkrit će svoj položaj.

– Svejedno, mislim da se ne smijemo rastajati – odvratio mu je tvrdoglavo Terence.

– Dobro, onda opali za njim da zna da smo mu na tragu.

– Podimo još malo naprijed kroz borik, onda ću opaliti.

Poslije pola sata penjanja ponovo su stali.

– Sad je vrijeme, osjećam – rekao je Pancho.

Terence je sjahao i izvukao vinčesterku iz korica u sedlu. Uzde svog konja dao je Panchu. Pošao je

prema čistini u boriku. Naišao je na svježu balegu Baronova konja. Ušao je u šumarak s druge strane čistine.

Odjednom je začuo dahtanje umorna konja koji je kasom trčao uz obronak. Pogledao je u Pancha. Sjedokosi mu je tragač kimnuo glavom. I on ga je čuo.

U tren oka opazili su među drvećem konja bez jahača. Terence ga je odmah prepoznao. Konj je zastao čim ih je vidio i nanjušio dva pastuha s ranča Dot M Dot. Prišao im je sporim korakom. Pancho nije ni prstom maknuo da ga uhvati. Pohitao je za psima da dostigne Terencea.

– Jesi li što opazio na njemu?

– Nema vinčesterke u koricama u sedlu. Znači da je Baron sjahao i skrio se negdje među stijenama. Čeka nas u zasjedi.

– Pucaj mu u noge. Moramo ga predati živa u ruke pravdi – ponovio je Terence.

– Hoće li se naši konji vratiti sami kući ako ih pustimo?

– Hoće.

– Više nam nisu potrebni. Skrijmo ovdje bisage s hranom i podimo za njim pješice. Psi će ga već nanjušiti, ne boj se – rekao je Pancho.

Rastali su se. Terence se popeo uza strmu stijenu da pretekne Pancha. Pancho je pak pošao za psima s henrijevkom u ruci. Koraci su mu odjekivali kamenjarom.

Terence je opazio Pancha kad je ušao u klanac. U tom je času zafukalo zrno iz vinčesterke. Pogoden u rame, Pancho je pustio iz ruke uzice s psima i pokušao se baciti u zaklon iza grma. Drugo se zrno zalilo u zemlju nedaleko od Pancha.

Tada je Terence opazio Barona Godfreyja. Neobrijan i omršavio, Baron se nagnuo nad stijenu, tražeći pogledom Pancha. Terence je kleknuo na koljeno i uperio u Baro-

na vinčesterku. Psi su pohrlili na Barona i on je u njih zapucao.

Terence tada povuče obarač. Godfrey krikne od bola, pogoden u rame. Okrenuo se hitro kao zvrk i zapucao u Terencea, ali i promašio.

– Baci oružje, Barone! Nema ti spasa! – povikao je Terence.

Baron je položio pušku na stijenu. Terence ga je čuo kako stenje. U tom su trenu i psi nasrnuli na Barona. Kriknuo je i posrnuo, a puška je opalila u zrak.

Terence je potrčao niz padinu. Skočio je na stijenu i uperio pušku u Barona.

Godfrey je ispustio revolver i pokušao se golim rukama obraniti od psa. Terence je skočio nogom na uzicu, povukao psa od Godfreyja. Drugom je nogom stao na vinčesterku.

– Imam te, gade! Dobaci mi i tvoj revolver, inače ću pustiti psa da te rastrga – zaprijetio mu Terence.

Godfrey je predugo gladovao, mrzio i očajavao. Terence ga je jedva prepoznao koliko je bio oronuo. Baron nije ni prstom pomaknuo kad se Terence sagnuo da mu oduzme revolver.

Terence je ostavio pse da čuvaju Barona, a on se vratio do Pancha, koji je klečao, pokušavajući previti ranu.

– Peče me kao žeravica, ali zrno se nije zalilo u kost. Zavij mi ranu rupcem, molim te, pa ćemo nizbrdo.

– Možeš li hodati? – upitao ga Terence.

Pancho je nijemo kimnuo glavom, stišćući zube od boli.

Baronova je rana bila teža od Panchove. Zrno mu se zabilo u ključnu kost. Omar Hall i njegovi pomoćnici koji su tuda prolazili, čuli su puškaranje i pohrlili im u pomoć. Za pola sata dojahali su do njih. Ranjenike su posjeli na konje.

– Moram te upozoriti – rekao je Omar Hall Baronu Godfreyju – da ću upotrijebiti protiv tebe sve što mi kažeš, ali kaži mi zašto si ustrijelio starog Franka McNeila?

Premda je Baron Godfrey bio na izmaku snaga, ipak mu je slabim glasom odgovorio:

– Stara svinja tlačila je svoje bližnje, svog brata i sestru, upravljala životima svojih bližnjih, rugala im se jer su bili sirotinja. Frank je cijelog života lagao, krao, pljačkao i provodio se, a nikada nikome ni za šta nije odgovarao. Ja sam tome učinio kraj.

– To nije odgovor na moje pitanje.

– Iz mene nećeš izvući više ni slova.

– A najviše si oštetio – dobacio mu je Terence – Fanny Bannister a i sebe. Ustrijelio si starog Franka prije nego što je dospio da potpiše svoju novu oporuku u kojoj je sve ostavio tvojoj bivšoj ljubavnici. I tako će sada biti valjana njegova posljednja oporuka u kojoj sam ja njegov jedini nasljednik. Jesi li zadovoljan?

– Najprije mi morate dokazati da sam ga ja doista i ustrijelio – odgovorio mu je šapatom Baron Godfrey koji je problijedio kao krpica kad je to čuo. Morali su ga pridržati da ne padne sa sedla. Zanimio je i nije izustio više ni riječi.

XV

Nekoliko stotina ljudi bilo je u sprovodu da otprati starog Franka McNeila, što je iznenadilo Terencea koji je bio uvjeren da je starac bio omržen u tim krajevima. Tetka Julija bijaše sabrana, tužna i tiha. I Ernest se držao vrlo dostojanstveno, premda se činilo da ne zna što se oko njega zbiva.

Iza Julije i Ernesta išli su Terence, Eloise i Marija. Nakon obreda grobari su nabacali zemlju u raku i stavili ploču s uklesanim riječima:

FRANCIS XAVIER McNEIL

rođen 1. kolovoza 1794.

umro 22. listopada 1888.

Poslije pogreba Foster Bainbridge, Frankov odvjetnik, pozvao je članove obitelji i kućanstva u blagovaonicu da im pročita oporuku koja će postati punovaljanja poslije ostavinske rasprave.

– Oporuku mi je – počeo je odvjetnik Bainbridge svečanim glasom – diktirao pokojni Frank McNeil i ja nisam odgovoran za njezin sadržaj.

Bainbridge je zatim pročistio grlo i pročitao im oporuku. Julia i Ernest dobili su svaki po deset tisuća dolara i doživotno izdržavanje na ranču Dot M Dot. Fanny Bannister, Marija González de Sánchez, Elóise Sánchez Gonzáles izdržavanje u iznosu od stotinu dolara mjesečno. Sve ostalo, novac i imanje, dobio je Terence McNeil.

– Stari je škrtac ipak bio razuman čovjek – prošaptala je Julia, okrenuvši se Terenceu.

– Moram razgovarati s Fanny. Pomozi mi da je otpratim do sobe prije nego što se onesvijesti – zamolio ju je šapatom Terence kad je Bannister pročitao oporuku.

– Fanny – rekao joj je Terence – nemoj misliti da ti ja neću dati ono što ti je stric obećao.

– Vjerovat ću ti tek kad ispuniš obećanje.

– Ne brini. Živjet ćeš u San Francisku, zar ne?

– Zar sa stotinu dolara mjesečno?

– Kupit ću ti kuću i osigurati pristojan prihod čim završi ostavinska rasprava i dobijem bastinu. Do tada ostani kod nas u gostima

i odmaraj se. Ali priznaj mi sada otvoreno, zašto se stric Frank toliko zanimao za tebe i kakve su bile tvoje veze s Baronom?

Kad je čula to pitanje, Julija je ustala i šutke izašla iz sobe. Ostavila ih je nasamo.

– Frank me pokupio s ulice kad mi je bilo šesnaest godina. Zapravo, radila sam u nekoj javnoj kući u San Francisku. Ne, nije me želio za sebe. Učinio je to iz sažaljenja, čini mi se.

– Odveo me kod nekih svojih prijatelja da s njima živim. Obukao me pristojno od glave do pete i upoznao me s mojim pokojnim mužem, najboljim čovjekom koga sam ikada upoznala. Posudio nam je novac. Kupili smo kuću u San Mateu. Volio me je kao otac, a ne kao ljubavnik. I kad je moj muž tragično završio, kad sam rasprčkala sve što mi je ostavio, Frank mi je uvijek slao novaca kad sam bila u škripcu. Bio je... bio je prema meni velikodušan, vrlo drag i ljubazan.

– Toliko ljubazan da me je nago-vorio da te oženim – doda Terence.

– Da. Premda je znao tko sam i što sam, ipak je mislio da ću te biti dostojna, i dobra gospodarica njegova ranča Dot M Dot.

– A kako je završio tvoj muž?

– Umoren je, izboden nožem. Opljačkali su mu tisuću dolara.

– Jesi li u to vrijeme već poznavala Barona?

– Radio je za nas.

– I bila si mu ljubavnica.

– Tek kad sam postala udovica.

– Fanny – ozbiljnim će glasom Terence, gledajući je ravno u oči – otkad sumnjaš da je Baron umorio tvog muža?

– Možda već od prvog dana, ali sam se bojala da to sama sebi priznam. Bila sam mlada, lijepa, glupa i željna ljubavi i laskanja. Poslije

sam spoznala koliko je ta veza zapravo ponižavajuća za mene. I kad sam čula da je Baron ovdje, da se ulaguje Ernestu... – zašutjela je u pola rečenice i zadrhtala kao da ju je prešla jeza.

– Bilo pa prošlo. No da sam to prije znao, stric Frank bi, možda, još danas bio živ i doživio bi sto godina kako je uvijek želio – zaključio je Terence.

Nakon dva dana Terence je primio poruku odvjetnika Bainbridgea da ima na raspolaganju trideset tisuća dolara za tekuće troškove dok ne završi ostavinska rasprava.

Čim je primio odvjetnikovu poruku, Terence je pozvao na razgovor braću Viscaino. Međutim, oni su odbili njegov poziv i poručili mu da ne žele kročiti u kuću pokojnog Franka McNeila, koji je njihovu ocu oduzeo imanje zbog duga.

Terence im je ponovo poslao poruku ali po Shortyju Gubbisonu, i zamolio ih da se s njim sastanu na staroj medi koja je nekada razdvajala imanje što je pripadalo obitelji Viscaino od ranča Dot M Dot.

Kad je stigao na sastanak, dva namrgodena crnobrada momka dočekala su ga s druge strane ograde. Braća ga nisu pozvala da uđe, pa Terence nije sjahao.

Razgovarao je s njima preko ograde.

– Želim vam vratiti zemlju koju je moj stric oduzeo vašoj obitelji i samo sam radi toga želio da se sastanemo i porazgovaramo – rekao im je Terence.

– Vрати nam našeg oca i brata ako možeš. Bez toga nema nagodbe i izmirenja – osorno mu je predbacio stariji brat Angelo.

– Za njihovu smrt nisam ja kriv,

a nije, ni moj pokojni stric Frank. Njih je ustrijelio čovjek koji je ubio i mog strica Franka i ja nisam žalio truda i troška, a izložio sam i glavu pogibelji, samo da ga uhvatim i otpremim tamo gdje mu je mjesto. Ako želite da vam novcem platim Petea i Marka, onda je to za mene nešto zaista novo – odgovorio im je prezirno Terence.

Braća na to nisu izustila ni riječi. Terence ih je pustio trenutak da razmisle.

– Vaš je otac nastavio je Terence poslije kraće šutnje – došao ovamo da sadi lozu i da se bavi ovčarstvom. Platio je tri tisuće i pet stotina dolara za tu zemlju. Posudio je od strica Franka dvanaest tisuća i poslije još dvije tisuće da bi mogao podići ogradu oko vinograda i uvesti sadnice crnog muškata. Nisam ja kriv, a ni pokojni stric Frank, da mu nikada niste vratili dug i da su sadnice uvenule na brodu još prije nego što su ovamo stigle.

– Medutim – nastavio je Terence ozbiljnim glasom – sadnice sada možete kupiti u San Francisku, a i ovce gdje hoćete. Vaša je zemlja ograđena. Ja se moram strpiti do ostavinske rasprave, ali već sam sucu rekao da želim vratiti zemlju vašoj majci, oprostiti joj dug i dati joj odštetu od deset tisuća dolara.

– No, moram se još nagoditi i s Edom Mitchellom i Martinezovima, i ne moram vam reći u kakvoj ću se kaši naći kad se pročuje što sam ponudio vašoj majci. Oni, doduše, nemaju prava na bilo kakvu odštetu, ali kad čuju da ste je vi dobili, mogu pomisliti da i oni na nju imaju pravo, pa će me još tužiti sudu. Želim, kad se vratim na ranč Dot M Dot poslije bračnog putovanja, da živimo kao dobri susjedi.

Braća Viscaino nisu mogla vjerovati svojim ušima ono što su čuli.

– Vratit ćete nam zemlju, oprostiti dug i platiti nam deset tisuća dolara odštete? – upitao ga je ispod glasa Angelo.

– Da.

Braća su se najprije zagledala, a potom je Angelo prvi put pogledao Terencea ravno u oči.

– Nikada nisam ni sanjao da bi jedan McNeil mogao ispustiti iz šaka ono što je jednom šćepao. Nije li to neka smicalica?

– Jeste – odrešito će Terence, pa brzo doda: – Zamolio bih vas da upravljate rančem Dot M Dot dok se ja ne vratim s bračnog putovanja. Odvjetnik Bainbridge će vas redovito obavještavati o ostavinskoj raspravi. On također misli da bi i vaš otac pristao na moju ponudu da je živ.

Angelo je prvi pružio ruku Terenceu. Napokon, poslije desetak godina ponovo je bio uspostavljen mir između obitelji McNeil i Viscaino, a zla krv zaboravljena. Braća su jedva čekala da se vrate kući i obavijeste o svemu majku.

Pregovori s Edom Mitchellom bijahu mnogo neugodniji i odvijali su se u atmosferi nepovjerenja i neprijateljstva, a ostavinska rasprava ih je još više oduljila. Terence nije mogao odmah smoći toliko novca koliko je od njega tražio nezasićni škrtac Ed Mitchell, a na što uopće nije imao ni morala, a ni zakonska prava.

Tek dan poslije svečanog vjenčanja Terence i Eloise, Ed Mitchell i Terence McNeil potpisali su nagodbu. Terence je morao isplatiti Edu Mitchellu četiri i pol tisuće dolara čim završi ostavinska rasprava.

Martinezovi su skupili sto i pet članova svoje obitelji. Svi su tražili da im se isplati odšteta. Odvjetnik Bainbridge strpljivo je ispitao valjanost njihovih zahtjeva, a i njihovo

vu krvnu vezu sa starim Martine-
zom. Raspon visine odšteta išao je
od tisuću dolara do stotine dolara
po osobi za one koji su na nj doista
imali i pravo, što je iznosilo osam
tisuća i tri stotine dolara kad su
napokon potpisali nagodbu.

Terence je bio presretan što Eloise
može uvesti u veliku kuću kao
svoju zakonitu ženu. Odlučili su da
spavaju u njegovoj sobi dok se ne
vrate s bračnog putovanja iz San
Franciska. Do tada će Marija sve
promijeniti u velikoj spavaćoj sobi
strica Franka, tako da će tamo mo-
ći spavati, a da ih ništa ne podsjeća
na pokojnika i prošle dane.

Fanny Bannister, tetka Julija i
stric Ernest ostali su u svojim soba-
ma, a Marija je odlučila da i dalje
radi u velikoj kući.

— A kad se vratimo? — upitao je
Terence svoju mladu ženu.

— Oh, mama će i dalje ostati
glavna domaćica. A ja ću tada biti
la senjora ili gazdarica. Prepusti to
nama ženama. Mi znamo bolje od
tebe što ćemo raditi rekla je Eloise.

Kladim se da znate, pomislio je
Terence i zašuti.

XVI

Eloise nikada još nije bila dalje
od Merceda, a već su tri tjedna bili
u San Francisku. Kupio joj je nove
haljine koje joj nikada neće trebati
na ranču Dot M Dot, ali u njima se
mogla pojaviti i na najotmjenijim
mjestima u San Francisku.

Na ranč su se vratili kad im je
odvjetnik Bainbridge javio da je
sud službeno potvrdio valjanost
oporuke i da Terence može slobod-
no raspolagati nasljedstvom. Ange-
lo i Patricio bili su vrlo strogi nad-
zornici ranča, pa su kauboji odah-
nuli kad su vidjeli da se Terence
vratio kući.

— Već sam bio zaboravio kojom
je bojom oličena ta kućerina jer je
nisam vidio za dana otkad si otišao
na bračno putovanje. Izjahali bi
svakog jutra prije svanuća, a vra-
ćali se u sumrak i sad bi još htjeli
da im okopavamo njihove proklete
vinograde — Shorty se tužio Teren-
ceu.

— A hoćete li mu pomoći?

— Nismo ludi! Mi smo stočari, a
ne ratari ili vinogradari.

Po svemu se vidjelo da bi Fanny
Bannister željela s Terenceom na-
samo razgovarati, ali on joj je izmi-
cao sve dok na ranč nije stigao od-
vjetnik Foster Bainbridge. On joj je
po Terenceovu nalogu kupio kuću u
San Francisku kakvu je željela. Po
Terenceovu nalogu banka bi joj tre-
bala uplaćivati na njezin račun
svaka tri mjeseca tisuću i pet stoti-
na dolara, sve dok bude živa, udata
ili neudata.

— Nikad se više neću udavati —
izjavila je, ne obazirući se na pri-
sutnost odvjetnika Bainbridgea.

— Možda si ti jedna od rijetkih
žena koje se zaljube samo jednom
u životu — Terence nije izdržao da
je ne bocne.

— S tobom bih bila sretna i bila
bih ti vjerna žena da si me htio —
rekla mu je, a da pri tom nije ni
trepnula okom.

— Ja volim drugu. Ti to znaš, ne-
moj me više time gujaviti — odgo-
vorio joj je.

Fanny se osvrnula.

— Rijetko sam se kada u životu
osjećala toliko sretna kao ovdje u
ovoj kući, a ti si čovjek blage naravi
— rekla je i ustala, pa dodala:

— Ali glup. Mogao si nas imati
obadvije, nitko ti to ne bi zamjerio.

— Možda sam glup, Fanny, ali
sam pošten — proturječio joj je Te-
rence i protresao glavom kao da se
želi osloboditi neugodnih misli.

– Sad je ionako prekasno o tome razgovarati. Spomenula sam to jer hoću da znaš što ja o tome mislim – rekla je Fanny ispod glasa.

Terence joj se zahvalio na iskrenosti.

– Sutra odlazim i neću te više zanovijetati – rekla je Fanny kad je došla do vrata.

– Sretan put, Fanny kimne joj glavom Terence.

– Zbogom Terence. Više se nikada nećemo vidjeti – pozdravila ga je i brzo izišla iz sobe, zatvorivši tiho za sobom vrata.

– I to je gotovo – rekao je odvjetnik Bainbridge i uzdahnuo.

– Nadajmo se – napomenuo je Terence sa skepsom tako tihim glasom da ga je odvjetnik jedva čuo.

Julija se sasvim posvetila Ernestu, njegovala ga i pazila, ali i on se više nije inatio. Slušao ju je, a ona ga je njegovala kao dijete. Navršio je devedeset godina i činilo se da će on biti taj McNeil koji će doživjeti sto godina, kad to već nije uspjelo njegovu bratu Franku koji je to žarko želio. Naravno, dremljivu i spokojnu svijetu u kojem je on živio ništa se nije moglo dogoditi što bi poremetilo njegov duševni mir.

Ernest je posvojio psa koji ga je posvuda pratio u stopu, osim u blagovaonicu, jer Julija to nije dopuštala. Ali smio je spavati na jastuku podno Ernestova kreveta ili uz njegove noge pod klupom u dvorištu pod starim hrastom.

Marija i Eloise bijahu tog dana, kad je stigao glasnik s važnim vijestima, još u sobi na katu gdje su razmještale posoblje i namještale bračni krevet.

Baron Godfrey je imao dovoljno novca, koje je negdje skrio, da plati dobre odvjetnike koji su uspjeli da mu se sudi u Santa Barbari. Bio je

optužen za ubojstvo Petea i Marka Viscaina. Nitko ga nije mogao optužiti za ubojstvo Franka McNeila jer su nedostajali dokazi. Nije bilo svjedoka, pa su ostale samo sumnje i pretpostavke, nedovoljne da se na osnovi njih podigne optužnica.

Porota ga je poslije jednosatnoga vijećanja proglasila krivim za dvostruko ubojstvo. Sudac je izrekao smrtnu presudu. Baron Godfrey je morao ustati da je sasluša. Kad je čuo da je osuđen na smrt vješanjem, zateturio je unatrag i počeo psovati.

Od tog je časa najviše naglas psovao onu staru budalu Franka McNeila, staro kljuse koje je davno već trebalo da crkne umjesto da godinama sjedi na trijemu pred kućom, držeći na oku imanje koje se prostiralo dokle god mu je oko sezalo.

Na stratištu pod vješalima Baron Godfrey je napokon priznao da je ustrijelio i starog Franka McNeila stoga što je starac imao sve ono za čim je on, Baron Godfrey, žudio cijela života.

– I njega sam poslao pod zemlju. Veseli me što sam ga ubio i što taj stari škrtac nije doživio sto godina. Sada vidite da se novcem ne može baš sve kupiti. Premda za života jedan zakon vrijedi za bogate, a drugi za siromašne, smrt je jednaka za sve! Ja sam sredio tog starog...

Baron Godfrey je zauvijek zamuknuo.

Ali priča se raspredala. Mnogo je jahača tvrdilo da su, jašući u sumrak pokraj velike kuće na ranču Dot M Dot, vidjeli sjenu starog Franka McNeila kako se ljulja na svojoj stolici za ljuljanje i budnim okom nadzire što se zbiva na njegovu imanju.

KRAJ

William Saroyan:

LJETO PREKRASNOG BIJELOG KONJA

Jednoga lijepog dana, još u ono divno vrijeme kad mi je bilo devet godina, kad je svijet bio ispunjen raznovrsnim krasotama i kad je život još ugodan i čudnovat san, došao je k meni moj rođak Mourad.

Svi koji bi ga poznavali, osim mene, smatrali su ga ludim. Kad je pokucao na prozor moje sobe, bila su tek četiri sata ujutro.

– Arame – tiho će Mourad.

Skočio sam iz kreveta i pogledao kroz prozor. Nisam mogao povjerovati da je ono što vidim istina. Još nije bilo jutro, ali u ove ljetne dane rano je svitalo i bilo je dovoljno svjetlosti kako bih mogao biti uvjeren da ne sanjam.

Moj rođak sjedio je na prekrasnomu bijelom konju. Gurnuo sam glavu kroz prozor i protrljao rukama oči.

– Da... – reče. – Ovo je zaista konj. Ne sanjaš. Želiš li jahati, požuri!

Oduvijek sam znao da moj rođak Mourad potpuno uživa u svakomu

i najmanjem trenutku što mu ga život pruža. Znao sam da je više no itko sretan što živi, ali ovo je ipak prelazilo moja očekivanja.

Ugledavši toga prekrasnoga konja, prvo što sam osjetio, bila je želja da jašem. Zatim sam se dosjetio da smo siromašni i taj mi osjećaj nije dopuštao da vjerujem u ono što vidim.

Da, bili smo siromašni. I nismo imali ni prebite pare. Cijela je moja obitelj bila bez novca. Svaki pojedini ogranak naše obitelji živio je u najčudesnijoj i najsmješnijoj neimaštini na svijetu. Nitko, pa i najstariji članovi naše obitelji, nije mogao shvatiti odakle smo od vremena do vremena nabavili malo novca kojim bismo kupili hranu.

Najvažnije od svega, međutim, bilo je da smo bili poznati po našem poštenju. Već gotovo jedanaest stoljeća slovili smo kao poštena obitelj, čak i u ono vrijeme dok smo bili imućni. U prvom redu bili smo ponosni a zatim poštteni i vjerovali u

dobro i zlo. Nitko od nas ne bi nikoga na ovom svijetu iskoristio, a kamoli krao.

Dakle, vidio sam pred sobom divnoga konja, osjećao njegov miris i čuo ga kako diše, a ipak nisam mogao povjerovati da ta prekrasna životinja ima bilo kakve veze s mojim rođakom Mouradom ili sa mnom ili bilo s kime od naše obitelji, jer sam znao da moj rođak ni u kojem slučaju nije mogao kupiti toga konja. Ako ga nije mogao kupiti, to bi značilo da ga je ukrado, a ja sam već pri samoj pomisli na to odbacio tu mogućnost.

Nijedan član naše obitelji nije mogao biti kradljivac.

Zurio sam u rođaka a zatim u konja. Bilo je u obojici nečega čudnoga što me s jedne strane očaravalo a s druge plašilo.

– Mourade, gdje si ukrado konja?

– upitah.

– Želiš li jahati, skoći kroz prozor – odgovori rođak Mourad.

Pomislih kako sam, znači, ipak pravilno posumnjao. Ipak je ukrado konja... U to više nije bilo sumnje. Došao je po mene, a ja neka sam odlučim hoću li jahati ili ne.

Učinilo mi se da ukrasti konja kako bi se na njemu malo jahalo nije tako strašno kao ukrasti nešto drugo, na primjer novac. Zapravo, pomislih kako to možda uopće nije krađa. Svakako, ako je netko toliko lud za konjima kao što smo to bili rođak Mourad i ja, onda to uopće nije krađa. Moglo bi se govoriti o krađi u slučaju da smo konja namjeravali prodati, a na to, dakako, nismo ni pomišljali.

– Samo da nešto obučem – rekoh.

– Dobro, ali požuri!

Brzo sam navukao na sebe odjeću, iskočio kroz prozor u dvorište i

skočio na konja smjestivši se iza rođaka Mourada.

Te smo godine živjeli u predgrađu u Ulici Walnut. Iza naše kuće prostirali su se vinogradi, voćnjaci, natapana polja i seoski putovi. Za manje od tri minute stigli smo u Ulicu Olive i konj je počeo kasati. Osjećao sam ugodan miris jutra i uživao jašući. Rođak Mourad počeo pjevati, točnije rečeno – urlati.

Svaka obitelj posjeduje gene iz kojih potječu njezini ljudi članovi i mog su rođaka smatrali opterećenim tim obiteljskim nasljedem. Prije njega takvim su istim čudakom smatrali ujaka Khosrovea, golema čovjeka velike glave, crne kose i s najvećim brkovima u dolini San Joaquin. Taj je čovjek bio toliko temperamentan, razdražljiv i nestrpljiv da bi svakoga tko bi pokušao išta reći prekinuo urlanjem.

– Nije važno! Ne brini zbog toga!

– vikao bi ujak Khosrove.

Tako bi vikao uvijek bez obzira na to što bi mu netko rekao ili dojavio. Jednom je njegov sin Arak dotrčao sav uzrujan u brijaćnicu gdje si je ujak Khosrove uljepšavao brkove da bi mu javio kako gori njegova vlastita kuća.

– Nije važno! Ne brini zbog toga!

– bilo je sve što je odgovorio Khosrove.

– Ali dječak kaže da vaša kuća gori... – začudeno će brijać.

– Dosta! Rekao sam da nije važno!

Moga su rođaka Mourada smatrali potomkom toga čovjeka, premda je Mouradov otac bio Zorab, čovjek sve drugo samo ne lud. Tako je to bilo u našoj obitelji. Krvni otac nije se smatrao pravim ocem.

Jahali smo i moj je rođak pjevao. Konja smo pustili da ide kasom kako mu se sviđa.

– Sidi – odjednom će rodak Mourad. – Želim sâm jahati.

– Hoćeš li i mene pustiti da sam jašem? – upitah.

– Ne znam... Na konju je da odlučiti. Sidi!

– Konj će mi dopustiti da ga jašem! – uporno sam inzistirao.

– Vidjet ćemo. Ne zaboravi da znam postupati s konjima...

– Onako kako ti to znaš, znam i ja – rekao sam tvrdoglavo.

– Nadam se da imaš pravo... Vidjet ćemo, a sad sidi!

– Dobro, ali ne zaboravi da si mi obećao kako ću jahati sâm!

Sjahao sam a moj je rodak podbo konja i povikao:

– Vazire, naprijed!

Konj se propeo, zadahtao i potrčao tako brzo i nenadano kako to još nikad nisam imao prilike vidjeti.

Mourad je pojurio s konjem preko isušene trave, natapanih polja i vratio se za pet minuta okupan u vlastitom znoju.

Sunce je upravo izlazilo iza planina.

– Sad je na meni red – rekoh.

– Jaši! – reče Mourad sjahavši s konja.

Skočio sam na konja i osjetio se očaran. Tako sam ostao nepomično sjediti nekoliko trenutaka. Konj se nije ni pomaknuo.

– Podbodi ga! – zapovjedi rodak Mourad. – Što čekaš? Moramo ga vratiti prije nego što se svi probude!

Podbo sam konja i životinja je ponovo zadahtala, a zatim pojurila tako nenadano i brzo da nisam znao što da poduzmem. Umjesto da pojuri prema polju, konj je skrenuo preko ceste do vinograda Dikrana Halabiana i počeo preskakivati čokote. Pao sam, a konj je produžio dalje...

Uto je dotrčao rodak Mourad. Našao me kako ležim na zemlji.

– Ne brinem se za tebe! Smjesta ustaj! Moramo pronaći konja! Ti kreni ovim putem – reče pokazujući smjer rukom – a ja ću ovim drugim. Ako ga prvi pronađeš, pazi kako mu prilaziš. Bit ću u blizini...

Krenuli smo svaki na jednu stranu i bilo nam je potrebno sat i pol vremena da pronađemo konja.

– Dobro. Uzjaši! – mirno će Mourad. – Sad su već ionako svi budni.

– Što ćemo sad? – upitah.

– Ne znam... nemamo veliki izbor. Možemo ga odvesti kući ili ga sakriti do sutra ujutro...

Nije djelovao nimalo zabrinuto i bio sam siguran da ga neće vratiti nego sakriti. Zasad ga neće vratiti... To je bilo sigurno...

– Znači, sakrit ćemo ga? – upitah.

– Znam dobro skrovište.

– Prije koliko si vremena ukradio ovog konja? – upitah pomalo ljutito.

Odjednom sam shvatio da mu ovo zacijelo nije prvo jutro kako jaše i da vjerojatno već nekoliko dana svake zore jaše ovoga prekrasnoga konja. Danas je došao po mene jamačno samo zato što zna koliko sam lud za konjima.

– Tko je rekao da sam ga ukradio?

– začuđeno će Mourad.

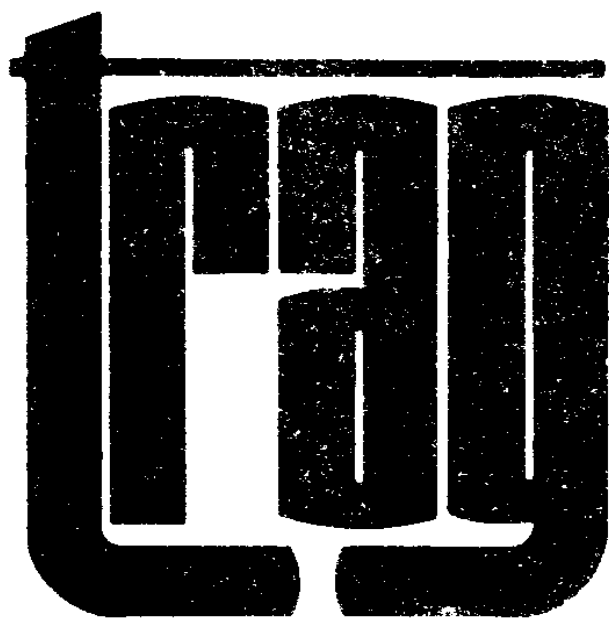
– Dobro... Nije važno... Ali kako ga već dugo jašeš svako jutro?

– Od danas...

– Jesi li siguran da ne lažeš?

– Lažem, dakako, ali ako se sazna za sve ovo, želim da ne znaš nikakvu pojedinost! Za tebe jašem danas prvi put... Ne bih htio da obojica postanemo lažljivci... Sve što znaš, to je da danas prvi put jašem toga bijeloga ljepotana.

– Dobro – odgovorih pomalo zbunjen.

TRAG
SERIJA KRIMINALISTIČKIH BESTSELERA U DŽEPNOJ
KNJIZI!

Glasovita djela u dostupnim izdanjima svakog 13.
u mjesecu, na povećanom broju stranica!
»Vjesnikova« biblioteka TRAG opravdava književnu
vrijednost trivijalnog žanra krimića!

Skrenuo je konja prema napuštenom štaglju i vinogradu koji je nekoć bio sav ponos farmera Fetvajana. U štaglju je bilo malo zobi i lucerne.

Ostavili smo konja i polagano krenuli kući.

– Nije bilo lako naučiti ovoga konja da se tako dobro ponaša... Isprva je divljao, ali kako ti je već poznato, znam postupati s konjima... Mogu ga prisiliti da učini sve što želim. Ta me životinja razumije – nasmiješi se rođak Mourad.

– Kako ti to uspijeva?

– Već sam ti rekao: umijem postupati s konjima.

– Ali kako to uspijevaš?

– Ha! Jednostavno...

– I ja bih volio znati postupati s njima... – rekoh zamišljeno.

– Još si mali dječak. Kad budeš imao trinaest godina, znat ćeš kako se postupa s konjima.

Otišao sam kući i dobro doručkovao.

Toga popodneva moj je ujak Khosrove došao u nas na kavu i cigaretu. Sjedio je u primaćoj sobi, pijuckao kavu, pušio i prisjećao se lijepih starih vremena.

Navratio je i farmer John Byro, Asirac, koji je iz nostalgije i osamljenosti naučio armenski. Moja ga je majka ponudila kavom i duhanom. Farmer je smotao cigaretu, pijuckao kavu i napokon teško uzdahnuo:

– Još nisam pronašao moga bijelog konja kojega mi je netko ukrao prošli mjesec. Ne mogu to jednostavno razumjeti.

Ujak Khosrove se razljutio.

– Nije važno – uzrujano će ujak.

– Kao da je važno to što si izgubio konja? Nismo li svi izgubili domovinu? To je gubitak! Nećeš valjda plakati zbog jednog konja!

– Tebi živiš u gradu to možda i nije važno – reče John Byro. – Što ću učiniti s mojim kolima? Što ću s kolima bez konja?

– Ne obraćaj pažnju tomu! – zaurla ujak Khosrove.

– Prešao sam već toliki put da bih ga pronašao – uzdahne farmer.

– A zašto ti inače služe noge? – poviče moj ujak.

– Boli me lijeva noga – reče farmer.

– Ne obraćaj pažnju tomu!

– Konj je stajao šezdeset dolara...

– Pljujem na novac! – razjareno će ujak Khosrove, ustane i izide zalupivši za sobom vrata.

Moja majka osjeti dužnost da ga ispriča.

– Ima tako dobro srce – plaho će majka. – Čezne za domovinom i lako se razljuti...

Kad je farmer Byro otišao, otrčao sam rođaku Mouradu.

Sjedio je ispod breskve i pokušavao izliječiti ozlijeđeno krilo mladog crvendača koji nije mogao letjeti. Tiho je razgovarao s pticom.

– Što je? – upita ugledavši me.

– Upravo je bio kod nas farmer John Byro – odgovorih. – Traži svakoga konja. Saznao sam da ga skrivaš već mjesec dana. Obećaj mi mi da ga nećeš vratiti sve dok ne naučim jahati!

– Ali trebat će ti najmanje godinu dana dok naučiš jahati!

– Onda ćemo ga zadržati godinu dana...

* Rođak Mourad skoči na noge.

– Kako? – zaurla ljutito. – Namjeravaš li prisiliti člana obitelji Garoghlanian da krađe? Konja moramo vratiti njegovu pravom vlasniku!

– Kad?

– Najkasnije za šest mjeseci...

čitajte »VJESNIK« svaki dan

ponedjeljkom

SPORT
VJESNIK

utorkom

● KULTURA ● VJESNIK ●

srijedom

delegatski
VJESNIK

četvrtkom

Hobi
VJESNIK
I
Rekreacija

petkom

VJESNIK
radar

subotom

 jedan dana

i

NEDJELJNI
VJESNIK

1940. »VJESNIK« 1980.

Bacio je crvendača u zrak. Ptica je imala teškoća da poleti, ali je ipak uspjela i vinula se visoko prema nebu.

U toku dva tjedna svako jutro rano u zoru rođak Mourad i ja odlazili bismo u napušteni vinograd gdje smo u štaglju sakrili bijeloga konja. Kad bi na meni bio red da jašem konj bi svaki put počeo preskakivati čokote i, zbacivši me, sâm pojurio dalje. Unatoč tomu nadao sam se da ću ipak naučiti jahati onako kako to umije moj rođak...

Jedno smo jutro jašući sastali nekoga drugog nego farmera Johna Byra. Upravo je krenuo u grad.

— Pusti mene da govorim. Ti samo šuti — promrmlja Mourad. — Umijem ja s farmerima... Dobro jutro — ljubazno će Mourad kad smo se približili farmeru.

Farmer oprezno pogleda konja. Djelovao je začuđeno.

— Dobro jutro, djeco. Kako se zove vaš konj?

— Srdašće... — promrmlja Mourad.

— Zgodno ime — reče farmer. Zgodno ime za zgodnoga konja. Mogao bih se okladiti da je to moj konj kojeg mi je netko ukrao prije nekoliko tjedana... Smijem li mu pogledati gubicu?

— Dakako...

Farmer pogleda zube i strese glavom.

— Kad ne bih poznavao vaše očeve, mogao bih se zakleti da je to moj

konj. Ali ovako... Poznato mi je koliko je vaša obitelj poštena. Ovaj je konj, čini se, blizanac moga konja... Sumnjičavi čovjek povjerovao bi svojim očima a ne srcu. Do viđenja, prijatelji...

— Do viđenja — promrmlja rođak Mourad.

Rano u zoru drugi dan odveli smo konja u kolibu Byrova vinograda. Njegovi su nas psi okružili i bojao sam se da će zalajati, ali oni su nas slijedili šutke.

— Psi... — prošaptah. — Mislio sam da će lajati.

— I lajali bi na nekoga drugog... ali ja znam postupati sa psima.

Konja smo smjestili u kolibu i oprostili se s njime. Mourad ga je zagrljio i pritisnuo svoj mali nos o njegovu njušku. Zatim smo otišli.

Toga popodneva farmer Byro doveo se do naše kuće u kolima u koja je bio upregnut prekrasan bijeli konj, onaj kojega mu je netko ukrao.

— Ne znam što da mislim o svemu ovomu — reče farmer. — Moj je konj jači, mirniji i ljepši no ikad. Mislim da...

Ujak Khosrove, koji se našao u blizini, nervozno poviče i prekine farmera usred rečenice:

— Dosta o tomu, čovječe! Vratili su ti konja! Nije li tako? Drugo nije važno! Ne brini se više o tomu!

U PRIPREMI:

G. F. Unger:
ŠESTORICA IZ TEKSASA

Junak iz stripova i filmova
OSAMLJENI JAHAC i njegov
indijanski prijatelj **TONTO** go-
stuju u specijalnom izdanju
LASA.

U svakom primjerku ZNAČKA!